

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONT
2021. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSE



BUDAPEST

2022

Készült: 2022. április 6.



Monok István
főigazgató

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁR ÉS INFORMÁCIÓS KÖZPONTJÁNAK
ÉVI JELENTÉSE
42.

Összeállította: Gaálné Kalydy Dóra és Vas Viktória
Fotók: konyvtar.mta.hu

ISSN 2063-5443

[DOI 10.14755/MTAKIK.JEL.2021](https://doi.org/10.14755/MTAKIK.JEL.2021)

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
2. IGAZGATÁS	6
2.1 IRÁNYÍTÁS, MENEDZSMENT	6
2.2 SZERVEZET, SZERVEZETI VÁLTOZÁS, ORGANOGRAM	8
2.3 MUNKATÁRSAK	11
2.4 BELSŐ ELLENŐRZÉS	15
3. GYŰJTEMÉNYSZERVEZÉS	16
3.1 ÁLLOMÁNYALKÍTÁS	16
3.1.1 KÖNYVEK	17
3.1.2 FOLYÓIRATOK	21
3.1.3 ELEKTRONIKUS TARTALMAK	23
3.1.4 KÜLÖNGYŰJTEMÉNYEK GYARAPODÁSA	24
3.2 FELDOLGOZÁS	25
3.2.1 KÖNYVEK ÉS FOLYÓIRATOK FELDOLGOZÁSA	27
3.2.2 SPECIÁLIS DOKUMENTUMOK FELDOLGOZÁSA	28
3.2.3 LUKÁCS ARCHÍVUM	28
3.2.4 LEITÁRI ELŐKÉSZÜLETEK	28
3.2.5 RETROSPEKTÍV KONVERZIÓ	28
4. OLVASÓSZOLGÁLAT ÉS TÁJÉKOZTATÁS	29
4.1 OLVASÓFORGALOM, KÖLCSÖNZÉS	29
4.2 TÁJÉKOZTATÁS	31
4.3 HASZNÁLÓKÉPZÉS, OKTATÁS	33
4.4 KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS	33
4.5 RAKTÁROZÁS, ÁLLOMÁNYELLENŐRZÉS	34
4.6 ÁLLOMÁNYVÉDELEM, KÖTÉSZET	35
4.7 REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK	36
4.8 ELEKTRONIKUS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS, SZAKINFORMATIKA	38
4.8.1 RENDSZERFEJLESZTÉS	38
4.8.2 KATALOGIZÁLÁS ÉS A SZOLGÁLTATÁS INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA	38
4.8.3 KÖNYVTÁRI KERESŐRENDSZEREK	39
4.8.4 REAL REPOZITÓRIUM	41
4.8.5 DIGITALIZÁLÁS	43
4.8.6 DOI-REGISZTRÁCIÓ	43

4.8.7 ONLINE PUBLIKÁLÁSI PLATFORMOK	48
4.8.8 MATARKA ÉS MTMT FELDOLGOZÁS	48
4.8.9 SZÁMÍTÓGÉPES REFERENZ SZOLGÁLTATÁS	48
4.9 INFORMATIKA	49
5. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁS: TUDOMÁNYELEMZÉS ÉS TUDOMÁNPOLITIKAI TEVÉKENYSÉG	50
6. ORSZÁGOS PROGRAMOK	52
6.1 MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRA	52
6.2 ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS NEMZETI PROGRAM	58
7. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR	68
8. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA	70
8.1 MUNKATÁRSOK TAGSÁGA, TESTÜLETI TEVÉKENYSÉGE	70
8.2 SZAKMAI PROGRAMOK KÜLFÖLDÖN	74
8.3 KÖNYVKIADÁS	74
8.4 PUBLIKÁCIÓK	78
8.5 ELŐADÁSOK, PREZENTÁCIÓK, INTERJÚK	88
9. RENDEZVÉNYEK, ISMERETTERJESZTŐ, NÉPSZERŰSÍTŐ PROGRAMOK	92
9.1 PROGRAMSOROZATOK	92
9.2 KIÁLLÍTÁSOK	93
9.3 VENDÉGEK, LÁTOGATÓK	94
9.4 DOKUMENTUMOK KÖLCSÖNZÉSE KIÁLLÍTÁSOKHOZ	95
9.5 KÖNYVTÁRI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK	96
9.6 RÓLUNK ÍRTÁK, RÓLUNK SZÓL	96
10. GAZDÁLKODÁS	97
10.1 GAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK	100
10.2 EURÓPAI UNIÓS PÁLYÁZATOK	102
10.3 SZERZŐDÉSEK ALAPJÁN LÉTREJÖTT PROJEKTEK	102

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az MTA Könyvtár és Információs Központ (MTA KIK) 2021. évi tevékenységét továbbra is nagyban befolyásolták a koronavírus-járvány okozta lezárások. 2021-ben csak május 17-től tudtunk újra olvasókat, kutatókat fogadni. Szintén a koronavírus-járvány okozta korlátozások és bizonytalanságok miatt elmaradtak azok a szakmai konferenciák, amelyeket az MTA KIK-ben rendeztek volna meg, helyettük kollégáink online továbbképzéseken és szakmai rendezvényeken vettek részt. A Tudomány Ünnepehez kapcsolódóan szerencsére valóságos kiállításon tudtuk bemutatni Goldziher Ignác életpályáját és a hozzá kapcsolódó dokumentumokat, melynek többsége a Könyvtár Keleti Gyűjteményében található.

Az Akadémia anyagi támogatásával új hagyatékokkal bővült a kéziratári gyűjtemény. Erdélyi János és Erdélyi Pál kéziratának és levelezésének feldolgozását új munkatárs végzi, hogy az anyagok minél hamarabb elérhetőek legyenek a kutatók számára. Szintén a Kézirattár állományát gazdagítja a Mályusz Elemér-hagyaték.

Az év folyamán 24 kiadványt adtunk ki. Az *MTA KIK Közleményei* sorozat keretein belül két új kötet jelent meg. Az egyiket William McCormack író irodalomtörténész tiszteletre adtuk ki, aki kiemelkedő jelentőségű magánkönyvtárát ajándékozta könyvtárunknak, a kötet címe: *A jelenlét nem sziget. Írások William John Mc Cormack tiszteletére, Presence Is No Island. Writings in Honour of William John Mc Cormack*. A másik, *Open Science. Nyílt tudomány magyar szemmel* címen kiadott kötet hiánypótló mű, amely a nyílt tudományhoz kapcsolódó könyvtári gyakorlatokat mutatja be.

Nagy öröm számunkra, hogy az OTKA Eszterházy-kutatócsoport által 2020-ban kiadott, Horányi Károly kollégánk által tervezett, Monok István és Zvara Edina szerkesztett: *Esterhasiana Bibliotheca. A gyűjtemény története és könyvanyagának rekonstrukciója* című kötet Szép magyar könyv díjban részesült a 2021. évi Ünnepi Könyvhéten.

A magyar könyv történetét bemutató 2020-ban indult sorozatban 2021-ben könyvtárunk a Kossuth Kiadóval közösen V. Ecsedy Judit *A könyvnyomtatás története Magyarországon a kéziszajtó korában 1473–1830* című kötetet jelentette meg.

A hagyományos könyvtári szolgáltatásokat átalakítottuk, a bezárás ellenére folyamatosan biztosítottuk az állományhoz való hozzáférést. Az év folyamán továbbra is kiemelt hangsúlyt fektettünk az országos elektronikus információellátás zökkenőmentes biztosítására. Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) munkafolyamatait részben átalakítottuk a minél hatékonyabb szolgáltatás érdekében. A Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) az év során biztosította a megnövekedett igények kiszolgálását. A Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály (TTO) az EISZ-stratégiához kapcsolódó, tényalapú döntéshozatalt támogató vizsgálatsorozat keretében több vizsgálatot folytatott, elemzést és tanulmányt készített, amely az EISZ-adatbázisok hazai hasznosulását, illetve ennek alapján az optimális „portfólió” kialakításának lehetőségét elemzi.

2. IGAZGATÁS

2.1 IRÁNYÍTÁS, MENEDZSMENT

A könyvtár működését meghatározó szabályzatok és szervezeti változások

A kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról szóló 2020. évi XXXII. törvény előírásai értelmében 2021-ben szükségessé vált könyvtárunk alapító okiratának és szervezeti és működési szabályzatának módosítása. A változtatásokat az MTA Titkárság Jogi és Igazgatási Főosztályával együttműködésben készítettük el.

Az év során az MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztálya külső átfogó, minden feladatra kiterjedő általános ellenőrzést végzett a 2019–2020-as évekről. A 2021. június 2-án kelt, 7/2021/EFS iktatószámú irányítószervi ellenőrzési jelentés elismeréssel ír könyvtárunk munkájáról, megállapítja, hogy működésünk megfelel az előírt jogszabályoknak, és betartjuk beszámolási kötelezettségeinket. A könyvtár szabályozottsága a vizsgált időszakban megfelelt az irányító testület által meghatározottaknak, emellett kiemeli a könyvtár alulfinanszírozottságának problémáját.

Az irányítószervi ellenőrzésnek és az MTA Könyvtári Bizottság 2021. februári jelentésének köszönhetően az MTA vezetése 2022-től megemelte a könyvtár költségvetését: 20%-kal a dolgozói béreket, a dologi kiadások növekedésével pedig tervezhetővé vált a rendszeres szerzeményezés és szakmai munka.

A 2021. évi belső ellenőri munka vizsgálati tárgya az MTA KIK szabályzatainak a vizsgálata, az EISZ Igazgatóság és a Szakinformatikai Osztály működésének ellenőrzése volt. Mind a három terület munkáját megfelelőnek értékelte a belső ellenőrzés.

Az MTA KIK-ben 2021-ben három munkatárs dolgozott ún. fiatal kutatói álláshelyen: Zsidi Bernát az Akadémiai Levéltárban az Akadémia történetéhez kapcsolódó 1950 utáni iratok rendezésével, Rottár Máté a Keleti Gyűjteményben a mongol anyaggal foglalkozik, míg Kiss Anna a hazai és nemzetközi publikációs trendek kvantitatív vizsgálatát végezte a TTO projekt- és pályázati tevékenységeihez kapcsolódóan.

Stratégiai célkitűzések megvalósítása

A 2021. évi továbbképzési tervünket már eleve online továbbképzésekre építettük. Helyben, illetve online szerveztük meg a kollégák nyelvi képzését: 13 fő vesz részt folyamatosan angol nyelvi képzésen, szakmai továbbképzésen pedig összesen 25 fő vett részt.

Az EISZ előfizetői köre 170 intézményből áll, 2021-ben 75 adatbázisra fizethettek elő az EISZ Nemzeti Program keretében. Az EISZ Programtanács által elfogadottak alapján 2021-ben csak az Akadémiai Kiadó folyóiratcsomagjára többéves szerződést kötöttünk. Bővítettük az átmeneti szerződésekhez kapcsolódó nyílt hozzáféréssel megjelenő magyar affiliációs cikkek számát, a Cambridge University Press korlátlan publikálási kvótát biztosított, az Oxford University Press-szel pedig 2021-ben kötöttünk először Open Access publikálást is tartalmazó szerződést.

Együttműködési megállapodást írtunk alá az Országos Széchényi Könyvtárral az MTA KIK-ben lévő Szántai-térképgyűjtemény digitalizálásáról és bibliográfiai leírásáról.

Szintén együttműködési megállapodás keretében számos kutatástámogatási területen segítjük az újonnan megalakult Tokaj-Hegyalja Egyetem munkáját. 2021 decemberében 50 órás *Kutatástámogatás az egyetemi könyvtárban* címmel továbbképzést szerveztünk Sárospatakon, melyen nemcsak az egyetemi könyvtárosok, de a régió szakkönyvtáraiban dolgozók is részt vettek.

A Bicentenáriumi Elnöki Bizottság létrehozásáról döntött az Akadémia, a bizottság munkáját a Könyvtár főigazgatója, a Levéltár és a Kézirattár vezetője is segíti. A 2025/2026-os ünnepségsorozatra készülve 2021-ben folytatódott az akadémikusok bibliográfiáját összegyűjtő honlap bővítése (akademikus.mtak.hu), a Goethe-gyűjtemény és a Radnóti Miklós-Gyarmati Fanni-hagyaték teljes feldolgozása.

A 2019–2023 időszakra vonatkozó stratégiánknak megfelelően a külföldi elektronikus tartalmakhoz folyamatos hozzáférést biztosítottunk, a hazai tudományos kutatást számba vevő nemzeti bibliográfiai adatbázist folyamatosan bővítjük, a rendszerben lévő anomáliákat javítjuk. Nemzetközi szinten is közreműködünk a tudományometriai módszerek megújításán. Folytattuk a digitalizálást és befejeztük a cédulakatalógusok elektronikus katalógusba való bevitelét.

Az MTA Székháza és az akadémiai könyvtár felújítása kapcsán aktívan részt vettünk a Székház Rekonstrukciós Elnöki Bizottság (SZREB) munkájában, a KÖZTI munkatársaival heti szinten egyeztetve segítettük a tervezés időszakát. A könyvtár terei, összhangban az Akadémia által meghirdetett nyitással, átalakulnak, vonzóbbá válnak a látogatók számára, azonban a két épület összenyitásával jelentősen csökkennek. A megbeszéléseken hangsúlyoztuk, hogy a munkaterületek Arany János utcai csökkenését a Székházban és a Nádor utcában biztosított irodákban kell megoldani.

2.2 SZERVEZET, SZERVEZETI VÁLTOZÁS, ORGANOGRAM

A könyvtár szervezeti egységei:

1. Igazgatóság

Főigazgató: Monok István, az MTA doktora, egyetemi tanár

Általános főigazgató-helyettes: Gaálné Kalydy Dóra

Informatikai főigazgató-helyettes: Holl András

Gazdasági igazgató: Baráth Eszter

Tudományos titkár: Molnár Andrea

Belső ellenőrzés: Szeitl Mihályné (január 31-ig) / Benedek Miklós (február 1-től)

2. Gyűjteményszervezési Osztály

vezetője: Nagy Ágnes

3. Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály

vezetője: Haffner Rita

4. Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

vezetője: Babus Antal, PhD

5. Keleti Gyűjtemény

vezetője: Kelecsényi Ágnes, PhD

6. Akadémiai Levéltár

igazgatója: Hay Diana, dr. unív.

7. Szakinformatikai Osztály

vezetője: Bilicsi Erika

8. EISZ Igazgatóság

Az EISZ Igazgatóság vezetését Gaálné Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes látja el.

9. Gazdasági Osztály

gazdasági igazgató: Baráth Eszter

10. Magyar Tudományos Művek Tára
vezetője: Áts József

11. Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztály
vezetője: Soós Sándor, PhD

Az Üzemi Tanács elnöke Tömöry Pál, a reprezentatív létszámmal bíró szakszervezet vezetője Szegedi Nóra.

2.3 MUNKATÁRSÁK

Személyi változások

Gyűjteményszervezési Osztály

Az MTA KIK Gyűjteményszervezési Osztályán a 2021-es év a folyamatos konszolidáció és az aktuális körülményekre való rugalmas reagálás éve volt. Az osztály munkatársai fegyelmezetten, szakmailag felkészülten reagáltak a kihívásokra, és az adatok, statisztikák ismeretében elmondható, hogy még az év első 4-5 hónapjában otthon végzett munka mellett is eredményesen zártuk az évet. A hibrid munkavégzés keretei adottak lettek a 2021-es év végére.

2021 szeptemberében nyolcórás munkarendben visszatért Budai Petra, valamint az év utolsó négy hónapjára két megbízási szerződés megkötésére is lehetőségünk nyílt. Jelenleg tizenhat állandó kollégánk van (ebből egy fő 4 órás) és két megbízási szerződéses kollégánk.

Belépett megbízási szerződéssel

Gere Andrea – feldolgozás, 2021. szeptember 1-től (heti 20 óra)

Ónodiné Szabó Katalin – feldolgozás, 2021. november 1-től (heti 16 óra)

Galyas Irina megbízási szerződése márciusban megszűnt, az év további részében önkéntesként folytatta a munkát.

Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály

Nagy Zoltán raktáros március 13-ával, Kapecz Zsuzsa digitalizáló munkatárs július 31-vel nyugdíjba vonult. Nagy-Bozsokyné Keresztes Júlia január 1-jétől az EISZ Igazgatóságon dolgozik, Isztray Simon munkaideje felében a Gyűjteményszervezési Osztályon látja el a nemzetközi kiadványcserével és német nyelvű kiadványok beszerzésével kapcsolatos feladatokat. Lakatosné Pataki Ibolya digitalizáló munkatárs szeptember 1-jétől december 31-i nyugdíjazásáig munkaideje felében kézbesítőként dolgozott az Igazgatóságon.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

2021. augusztus 1-jétől Tóth Gábor a Szakinformatikai Osztályon folytatja munkáját, helyére félállásban Kis Iván lépett be régi könyves könyvtárosnak szeptember 15-től.

November 1-jén határozott idejű szerződéssel kezdte meg munkáját Sziklay Cs. Mónika, aki az Erdélyi Tárat dolgozza fel.

Keleti Gyűjtemény

2021-ben több személyi változás történt, egy esetben pedig a foglalkoztatás mértéke változott. 2021. május 31-én közös megegyezéssel távozott Bagi Judit, július 15-től Ferenczi Roland indológus-történész,

szeptember 1-én Nagy Marietta turkológus lépett munkába. Szeptembertől Kovács Nándor turkológus heti 10 órában látja el oszmanista-turkológus szakértői munkáját.

Az Eötvös Loránd Kutatóhálózat (ELKH) fiatal kutatói státuszán alkalmazott Rottár Máté a Ligeti-hagyatékkal kapcsolatos munkájáról szóló időközi beszámolóját elfogadta a Tudományos Tanács.

Szakmai gyakorlat, közösségi szolgálat, önkéntesség

A Gyűjteményszervezési Osztályon önkéntesek voltak 2021-ben:

Bátonyi Viola

Buza Sándorné

Fazekas Andrásné

Galyas Irina

Szalisznyóné Pogány Katalin

Tábori Erzsébet

Továbbképzés

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályról Bató Zsuzsa államilag finanszírozott MA szintű könyvtáros informatikus egyetemi képzésen vesz részt az ELTE-n. Kapus Erika a RUANDER Oktatási Kft. kiadványszerkesztő tanfolyamát végezte el.

A Gyűjteményszervezési Osztályról Bereiné Vasas Andrea 2021 decemberében sikeresen elvégezte a *Coaching szemlélettel a könyvtárban* című, a Könyvtári Intézet által szervezett tanfolyamot.

Munkajogi létszám	Intézet összesen (fő)
2021. január 1-én	115
évközi belépés	+9
évközi kilépés	-8
2021. december 31-én	116
2021. december 31-i redukált átlag statisztikai állományi létszám	111

A 2021. december 31-i munkajogi állományi létszámból:	Intézet összesen
Teljes munkaidőben foglalkoztatott	103
Részmunkaidőben foglalkoztatott	13
2021. december 31-i állományi létszám	116
2021. december 31-i redukált, éves átlag	111

Foglalkoztatás jogcíme	Teljes munkaidőre átszámított havi átlagbér (Ft)
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak állományi stat. létszáma 103 fő	383 920
Részmunkaidőben foglalkoztatottak állományi stat. létszáma 8 fő	231 460

Jubileumi jutalomban részesült	Kifizetett jubileumi jutalom (Ft)
1 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott	1 679 000

2.4 BELSŐ ELLENŐRZÉS

2021 januárjában tárgyalások folytak a könyvtár vezetése és egy új külsős partner között a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló kormányrendeletben (Bkr) meghatározott feladatok elvégzéséről, aminek eredményeként az MTA KIK-ben 2021. február 1-től vállalkozóként Benedek Miklós látja el a belső ellenőri feladatokat.

Benedek Miklós februárban és márciusban végiglátogatta a könyvtár egyes szervezeti egységeit annak érdekében, hogy ismereteket szerezzen a folyamatokról, szabályozottságról, illetve a könyvtár vezetésének véleményét kérve elkészítse a kockázatalapú belső ellenőrzési tervet a 2021-re.

A folyamatfelmérés, kockázatelemzés eredményeként három belső ellenőri vizsgálat került kiválasztásra:

- A belső kontrollrendszer működéséről szóló vizsgálat 2021. április 23-án indult és májusban lezárult. A vizsgálat során összesen 13 megállapítás született, az összesített értékelés eredménye: elfogadható.
- Ezt követően 2021. június 29-től július 29-ig tartott az EISZ működéséről szóló vizsgálat. Az ellenőrzés során összesen 9 megállapítás született, az összesített értékelés: megfelelő.
- A harmadik vizsgálat témája a szakinformatikai terület működése, amely október 21-én indult, majd a tervekkel összhangban a helyszíni szakasz december 10-ig lezárult. A jelentéstervezetben foglalt megállapításokat záró megbeszélésen egyeztettek az illetékes szakterületekkel. A jelentéstervezet véglegesítése és kiadása áthúzódott 2022-re. Az egyeztetett verzió alapján az ellenőrzés 22 megállapítást tett, míg az összesített értékelés szintén megfelelő minősítést kapott.

A MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztályával előzetesen egyeztetett módon a jelentések tartalmazzák a területek által végrehajtandó intézkedési terveket, valamint a végrehajtásuk határidejét. A belső ellenőrzés naptári negyedévente követi nyomon a kiadott feladatok állását, az első ilyen határidő 2021. december 31. volt, amikor a feladatok jelentős többsége teljesült, míg néhány esetben határidő-halasztást kért az osztály, amelyet a belső ellenőrző elfogadott.

A 2022-es belső ellenőrzési tervdokumentációt áttekintette az MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztály, amit objektív kockázatelemzés előzött meg.

Az MTA KIK vezetése néhány ügyben kikérte a belső ellenőrző véleményét, a kapott tanácsokat a témában érintett szervezeti egységek hasznosnak találták.

2022-ben a tervek szerint folytatódott a belső ellenőrzési munka, amely új módszertannal, szabállyal, illetve a meglévő kézikönyv módosításával egészül ki az MTA Titkárság Ellenőrzési Főosztályával együttműködésben.

3. GYŰJTEMÉNYSZERVEZÉS

3.1 ÁLLOMÁNYALAKÍTÁS

Könyvtárunk állománya 2021-ben 18 685 dokumentummal gyarapodott, melynek összes naplóértékei: a kifizetett számlák alapján vétel: 36 933 431 Ft, a csere útján kapott könyv és folyóirat értéke: 27 092 523 Ft, az ajándékba kapott dokumentumok értéke: 113 079 929 Ft. Ebből a Keleti Gyűjtemény gyarapodása 1489 tétel, a Kézirattáré 5 tétel, a Mikrofilmtáré 4 tétel.

Egyéb ajándék és magyar ajándék összesen (a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottságot (KFB) és a Nemzeti Kulturális Alapot (NKA) is beleértve): 12 231 tétel.

Az egyéb csere összesen (könyv, folyóirat): 1574 tétel, a magyar vétel és egyéb vétel összesen: 927 tételt tesz ki.

Kötelezpéldányként 800 tételt kaptunk. Értéke összesen: 3 650 921,- Ft

A Nemzeti Casinó feldolgozása révén 2917 tétellel gyarapodott állományunk, melyhez értéket a teljes feldolgozást követően, szakértői egyeztetés után tudunk adatot szolgáltatni. Ezzel a könyvállomány nagy része már online hozzáférhető a katalógusunkban.

A feloszlott szerzetesrendi és egyházi könyvanyagból (KEO) származó állományrészről 227 tétel került feldolgozásra 1 912 500 Ft értékben.

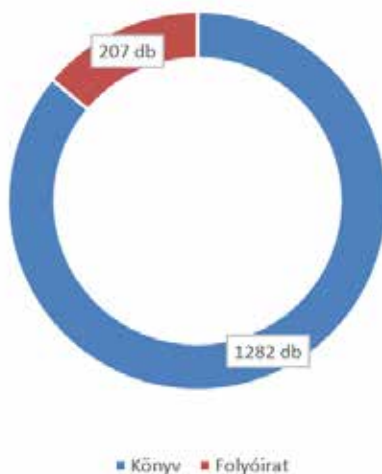
Keleti Gyűjtemény

A Keleti Gyűjtemény számára 2021-ben összesen 16 349 625 Ft értékben szereztünk be dokumentumokat (ajándék, vétel, csere). Ebből folyóirat: 207 db 7 961 003 Ft értékben, könyv, CD, mikrofilm, DVD: 1282 db összesen: 8 388 622 Ft értékben.

Folyóirat, könyv, CD, mikrofilm, DVD megoszlása a beszerzési módja szerint		
Ajándék	1156 db	4 823 818 Ft értékben
Vétel	123 db	7 578 616 Ft értékben
Csere	163 db	3 702 373 Ft értékben
Kötelezpéldány	46 db	244 618 Ft értékben

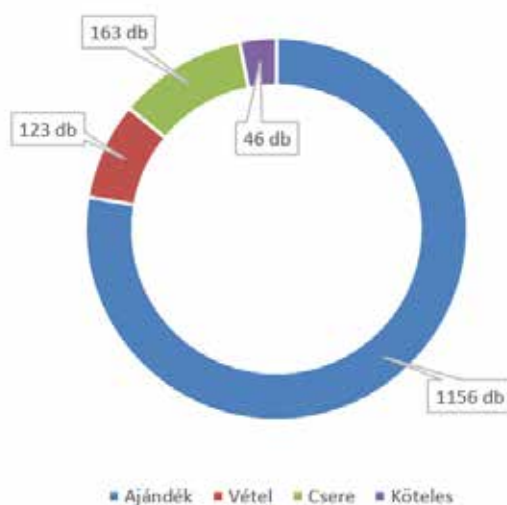
2021-ben 14 tételen 27 db dokumentumot töröltünk az állományból összesen 39 138 Ft értékben.

Állományalakítás



Összesen:
1489 db

ORI statisztika beszerzés módja szerint



3.1.1 KÖNYVEK

Vétel

A Gyűjteményszervezési Osztály 2021-ben szerencsére már augusztusban megkapta a gyarapításra fordítandó keretet, így beszerzéseinket – beleértve a külföldi megrendeléseket is – gördülékenyen és időben tudtuk bonyolítani. Könyvek tekintetében 2021-ben a korábbiaknál jóval több könyvet szerezhettünk be kutatóink és olvasóink számára, mindösszesen (603 db) 13 979 123 Ft naplóértékben.

Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) keretére 2021-ben összesen 96 db kötetet vásároltunk, összesen 2 301 735 Ft értékben, melyet a korábbi évekhez hasonlóan csakis idegen nyelvű és új tudományos

szakmunkákra fordítottunk. A beszerzett kiadványok egy része ezúttal is kutatóink és olvasóink javaslatait figyelembe véve került megrendelésre.

A Keleti Gyűjtemény részére 95 db dokumentumot (könyv és folyóirat) vásároltunk 6 192 826 Ft értékben.

Csere

2021 során a nemzetközi csere keretében 883 könyvet szerzeményeztünk összesen 11 644 420 Ft értékben (Keletivel együtt).

Jelentősebb kijánlások három alkalommal történtek, ekkor 22 partnernek összesen 607 tételt ajánlottunk, melyből 15 partner választott, és összességében 279 kiválasztott tétel megküldését tudtuk teljesíteni. A nemzetközi cserekapcsolatokkal foglalkozó kollégák a Washington (Library of Congress) számára elsőként kijánlott 2 listából 448 tételből 121 könyv került kiválasztásra.

Az év során nyilvántartásunk alapján 625 folyóiratot és a sorozatokkal együtt 375 könyvet küldtünk el, valamint összesen 258 csomagot adtunk fel postán, kézbesítéssel pedig 83 csomag ment el. 2021-ben 41 magyarországi listáról válogattunk cserébe könyveket, összesen 587 tételt.

Országoként a következőképpen alakult a cserekapcsolat:

Ország	Listák száma	Választott tételek száma
Oroszország	5	68
Belarusz	2	8
Lengyelország	20	285
Macedónia	1	19
Németország	4	36
Románia	2	50
Szerbia	5	180
Szlovákia	2	22
Moldova	2	11
USA	2	218

2021 folyamán sikerült új cserepartnerséget kialakítani a következő partnerekkel: Leipzig 1541 (Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europa (GWZO), Bibliothek), és Tübingen 618 (Institut für donauschwäbische Geschichte und Landeskunde, IdGL), illetve megújítani a cserepartnerséget a következő partnerekkel: Leipzig 1542 (Die Deutsche Nationalbibliothek Leipzig), Berlin 1511 (Humboldt Universität zu Berlin – Universitätsbibliothek Berlin), illetve Seattle 1418 (Suzzallo & Allen Libraries / University of Washington Seattle), Vatican 803 (Biblioteca Apostolica Vaticana Ufficio Accessioni Citta

Del Vaticano), Moskva 30/B (Russian Academy of Sciences Institute of Scientific Information for Social Sciences). Ezek eredménye a könyvcserében is tükröződik már.

Az év folyamán törekedtünk rá, hogy erősítsük a cserekapcsolatot a német partnerekkel, elsősorban azokkal az intézményekkel, ahol van magyar vagy kelet-európai gyűjtemény.

Szeptember elején kísérletet tettünk a cserekapcsolat megújítására a British Libraryvel, de ez sajnos nem járt sikerrel, az intézmény a nemzetközi cserét már leépítette, így az ottani magyar gyűjtemény is kizárólag vétel útján szerzi be a magyar könyveket. A továbbiakban kísérletet tettünk arra, hogy erősítsük a kapcsolatot a brit partnerekkel, mer jelenleg ez gyenge pontja a nemzetközi cserének. Természetesen ezen kívül számos európai országgal szeretnénk még élénkíteni a cserét (Ausztria, Franciaország, Olaszország, Finnország stb.).

A washingtoni Library of Congress és az MTA KIK közötti együttműködés továbbra is sikeresnek bizonyult, az év végéig valamennyi cserekapcsolatban kiválasztott könyv megérkezett könyvtárunkba, összesen 6 896 775 Ft értékben.

Továbbra is elevenek a kapcsolataink a határon túli magyar könyvtárakkal, valamint a közép-európai országok (elsősorban Románia, Szerbia, Szlovákia, Csehország, Lengyelország) nemzeti és tudományos könyvtáraival.

2021-ben ismét áttekintettük a teljes partnerkapcsolati hálózatot, illetve listát készítettünk az Európán kívüli partnereinkről is. Egyelőre hiányzik a Keleti Gyűjtemény számára kiemelkedően jelentős partnerek számbavétele. A lista készítésével az a célunk, hogy a legfontosabb és legaktívabb partnerek kéréseit mindenképpen teljesíteni tudjuk a jövőben, és a többi partnerrel is megfelelő kapcsolatot alakíthassunk ki. Sajnos még mindig vannak fontos partnereink, akiknek a kéréseit egyelőre nem tudjuk teljesíteni.

Októberben igényfelmérő levelet küldtünk összesen 68 partnernek arról, hogy mely folyóiratokra lenne szükségük nemzetközi csere keretében. Összesen 37 partner válaszolt a kérdésre és küldte el igényeit. A válaszadók közül több intézmény, mint például a Moszkvai Tudományos Akadémia, jelezte, hogy kész a cserekapcsolatok bővítésére. Azoknak az Akadémiai Kiadó által kiadott folyóiratoknak az összértéke, amelyeket a cserepartnerek kértek, megközelíti az 5 millió forintot. Ezeknek a kéréseknek egyelőre csak a töredékét tudjuk teljesíteni, ugyanakkor az év során az előfizetésre fordított mintegy 1 millió forint is hatalmas előrelépést jelentett.

Az év végén elküldött igényfelmérésekre érkező válaszokban szembetűnő volt, hogy több kiemelt partnerünk online hozzáférést szeretne az akadémiai folyóiratokhoz a hiányosan küldött kiadványok okán (pl. Bibliothek der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Wien, Bibliothèque Nationale de France Paris). Sajnálatos módon örökös hozzáférést nem biztosít az Akadémiai Kiadó, így ha egy online módon előfizetett folyóiraatra a következő évben nem fizetnénk elő, akkor az előző évi lapszámokat sem érnék el a partnerek.

Nemzetközi cserepartnereink száma 2021-ben nőtt, a tavalyi 293 aktív intézményhez képest idén, 299 aktív partnerrel folytatunk kiadványcserét. Ebből küld és kap 257 db, csak küld 32 db és csak kap 10 db partner.

Külön figyelmet fordítottunk a Keleti Gyűjtemény számára zajló cserepartnerekre, és a Keleti Gyűjtemény folyamatos együttműködése mellett az ő prioritásaik mentén alakítjuk a további küldemények sorát. A Keleti Gyűjtemény nemzetközi csere révén történő gyarapodása (csak könyv) 37 tétel, melynek értéke 915 405 Ft

Ajándék

A könyvtár 2021-ben is több alkalommal kapott ajándékba könyveket és folyóiratokat. Az adományozók és adományozó intézmények közül külön említést érdemelnek az alábbiak: MTA Elnöki Titkársága, Római Magyar Akadémia, illetve Vigh Árpád nyelvész könyvajándéka.

A Római Magyar Akadémia dokumentumai közül a könyvtár kollégái mintegy 12 láda értékes, olasz nyelvű anyagot válogattak ki gyűjteményünk számára.

Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság révén történt gyarapodás: 173 rekord, könyv: 26 db, 111 170 Ft értékben, folyóirat: 147 db, 2 613 940 Ft értékben.

Az NKA folyóiratok révén történt gyarapodásunk 2021-ben: 27 db 159 910 Ft értékben.

Az összes kategóriát beleértve az ajándékba kapott könyvdokumentumok (egyéb ajándék, magyar ajándék, KFB) végső összértéke: 113 079 929 Ft volt, mely igen komoly emelkedés, viszont sok tekintetben az ajándékba kapott korábbi gyűjtemények feldolgozása során került 2021-ben gyarapításra.

2021-ben köztestületi tagoktól 26 kötet érkezett 243 520 Ft értékben. Az ELKH különböző intézményei 99 kötetrel gyarapították állományunkat 519 480 Ft értékben. Az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközponttól (BTK) folyóiratokat is kaptunk (6 cím, 13 kötet, 180 010 Ft értékben).

Kötelezpéldány

2021-ben is részt vettünk az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) kötelezpéldány-válogatásán, és hetente jelöltük a gyűjtőkörünkbe illő kiadványokat. Állományunk 2021-ben kötelezpéldányokból az alábbiak szerint gyarapodott: könyv 728 db 2 964 501 Ft értékben, folyóirat 72 db, 686 420 Ft értékben.

Belső gyarapodás raktárból (Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye)

Fáy András: *A két Báthory*. Pest, 1827.

Molnár János: *Magyar könyv-ház II. sz.* Pozsony, 1783.

Beöthy Zsigmond: *Elemi magyar közjog*. Pest, 1846.

Kisfaludi Nagy Zsigmond: *A szent hajdan gyöngyei*. Pest, s. a.

Kircher, Athanasius: *Magnes sive de arte magnetica*. Coloniae Agr. 1643.

Agricola, Georgius: *Oratio de bello adversus Turcam*. Basileae, 1538.
 Reich, Johann: *Unterschiedliche Schriften*. Halle in Magdeburg, 1703.
 Godelmann, Johann Georg: *De magis veneficiis et lamis*. Francoforti, 1591.
 Middendorp, Jakob: *Academiarum orbis Christiani*. Coloniae, 1572.
 Lukianos: *Dialogi selectiores*. Argentorati, 1572.
 Jurisich Miklós: *Sendbrief*. Augsburg, 1532.
 Megiser, Hieronymus: *Paradisus deliciarum*. Leipzig, 1610.

3.1.2 FOLYÓIRATOK

A törökbálinti raktárban lévő feldolgozatlan folyóiratok közül év végéig összesen 167 db cím került feldolgozásra. Ezek az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont (SZBK) és a Central European University (CEU) anyagából kerültek ki. Tankó Beáta az év első felében felváltva a két törökbálinti anyagból dolgozott, nyáron pedig a CEU folyóiratait dolgozta fel (és azt teljesen be is fejezte). Az SZBK anyagából még kb. 16 db cím van hátra, de ebből egy cím nagyon nagy mennyiség, az olvasószolgálatos kollégák kb. 75 polcfolyóméterre (pfm) becsülik. Az ELTE anyaga is nagy, még kb. 60 cím van hátra és kb. 50 polcnyi anyag. Az elhelyezésére már megvannak az elképzelések.

Állományunk gyarapodását 2021-ben is vétel, nemzetközi csere, kötelezpéldány, ajándék, valamint NKA és MTA KFB által támogatott folyóiratok révén értük el. Az NKA és az MTA KFB által támogatott folyóiratok könyvtárba juttatása szerencsére 2021-ben is folytatódott.

2021-ben mintegy 6833 folyóiratfüzetet érkezettünk, 2587 folyóiratkötetet vettünk állományba 84 384 531 Ft értékben, és 46 új folyóiratot dolgoztunk fel.

A gyarapodás módja szerinti megoszlás ebben az évben is a tavalyihoz képest eltérően alakult. Az állományba vett folyóiratok árát tekintve 19% cserepartnereinktől érkezett, míg a vételben beszerzett folyóiratok a gyarapodás 27%-át, az ajándékként érkezettek pedig 50%-át tették ki. A kötelezpéldányként kapott és az MTA KFB ajándékának aránya idén 1%-a, illetve 3%-a volt a teljes folyóirat-gyarapodásnak. Az arányok változásának oka részben az, hogy csökkent a vételes folyóiratokra fordítható keretünk, részben pedig az, hogy nagy számban dolgoztunk fel más könyvtárak anyagából kapott folyóiratokat (lásd az előző bekezdést), ez az ajándékok arányának növekedésében mutatkozik meg. Darabszámra ugyan nem kaptunk sokkal több folyóirat, mint 2020-ban, viszont ezek értéke jóval nagyobb volt.

Darabszám szerinti arányok alakulása:

Csere	27%
Vétel	12%
Ajándék	58%
Köteles	3%

Hazai könyvtáraktól

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály Folyóirat Csoportja folyamatosan figyeli a Könyvtári Intézet honlapján közzétett folyóiratfőlöspéldány-jegyzékeket és példánysoraink kiegészítésére bekéri az állományunkból hiányzó évfolyamokat, továbbá előrendezi ezeket a feldolgozás megkönnyítésére. 2021-ben az Országgyűlési Könyvtártól, valamint a CEU, a Magyar Képzőművészeti Egyetem és az SZTE könyvtárától kaptunk folyóiratokat összesen 39 címhez.

Vétel

A 2021-ben az előfizetett nyomtatott formájú külföldi folyóiratok száma az előző évhez hasonlóan 218 volt. 2021-ben újabb két évre szóló közbeszerzési eljárást írtunk ki a külföldi folyóiratok beszerzésére, amelyet ismét a Suweco nyert meg.

A hazai vételes folyóiratokat többségében a Magyar Postánál, illetve a Könyvtárellátónál fizettük elő.

Csere

Az év folyamán 625 hazai nyomtatott folyóiratfüzetet küldtünk ki partnereinknek. A cserébe érkezett és állományba is vett folyóirat-évfolyamok száma: a tavalyi 363 helyett 691 db volt, a tavalyi 11 912 645 érték helyett 15 448 103 Ft értékben.

Ajándék

Sok folyóiratot kaptunk 2021-ben is, hasonlóan az előző évhez, összesen mintegy 1353 folyóiratkötetet, melynek értéke a tavalyihoz képest jóval nagyobb volt, 42 518 190 Ft. Magyarországról 1303 kötetet vettünk át 41 832 860 Ft értékben, külföldről pedig 50 kötetet 685 330 Ft értékben. Az ajándékok a korábbi évekhez hasonlóan kiadóktól, szerkesztőségektől, magánszemélyektől, hagyatékokból, valamint a Nemzeti Kulturális Alaptól érkeztek, az ún. pótlások a Szegedi Biológiai Kutatóközpont Könyvtárától, az ELTE Egyetemi Könyvtártól és a CEU Könyvtárától.

Kötelespéldány

A könyvekhez hasonlóan, a folyóiratok beszerzésénél is fontos tényező maradt a kötelespéldány. 2021-ben 72 folyóiratkötet került állományba, összértéke 686 420 Ft volt.

Duplum- és főlöspéldány felajánlás

Duplum- és főlöspéldányainkból (könyv és folyóirat) tavaly 7 könyvtár válogatott (érthető módon e tevékenységre is hatással volt a vírushelyzet), és összesen 4050 kötet talált gazdára az alábbi táblázatban foglaltak szerint:

Intézmény	Város	Darab
OSZK	Budapest	8
Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc Emlékéért Alapítvány	Veszprém	9
ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár	Budapest	27
Budapesti Komplex Szakképzési Centrum	Budapest	6
Eötvös Collegium	Budapest	1200
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem	Eger	2000
ELTE BTK Szláv és Balti Filológiai Intézet Könyvtára	Budapest	800
Összesen:		4050

3.1.3 ELEKTRONIKUS TARTALMAK

2021-ben az alábbi hozzáféréseket fizettük elő a könyvtár számára az EISZ-program keretében:

- Akadémiai Kiadó Folyóiratai
- Brill Jacoby Online
- Clarivate Analytics – Citation Connection
- Clarivate Analytics – InCites
- Clarivate Analytics – Journal and Highly Cited Data (JHCD)
- Clarivate Web of Science
- De Gruyter – Bibliotheca Teubneriana Latina Online
- De Gruyter – Thesaurus Linguae Latinae (TLL) Online
- De Gruyter HSS Package
- EBSCO – Academic Search Complete
- Elsevier – ScienceDirect
- Elsevier – SciVal
- Elsevier – Scopus
- JSTOR Arts & Sciences IX (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences X (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XI (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XII (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XIII (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XIV (Archive Collections)
- JSTOR Arts & Sciences XV (Archive Collections)
- JSTOR Essential Collection (Archive Collections)
- L'Harmattan Digitális Adatbázis
- Osiris
- Oxford University Press Journals - Humanities Collection
- Project MUSE Premium Collection

- Science Online
- Springer – Nature – SpringerLink + Nature Journals

Egyéni adatbázis-előfizetések:

- Ancient Texts of Food and Drink – Yin shi gu ji
- Encyclopaedia of Islam
- Index Islamicus Online
- Journal of National Essence - Guo cui xue bao
- KLfG (Kritisches Lexikon der fremdsprachigen Gegenwartsliteratur)
- KLG (Kritisches Lexikon der deutschsprachigen Gegenwartsliteratur)
- L'Année Philologique
- New Pauly: Encyclopedia of the Ancient World / Der Neue Pauly: Enzyklopädie der Antike
- Newspapers Full-text Database – Quan wen bao zhi zi liao ku
- Sinica Sinoweb – Jing dian ren wen xue kan ku
- Taiwan Literature Series – Taiwan wen xian cong kan
- Western Travellers in the Islamic World Online

A korábbi évek gyakorlatát követve 2021-ban is több adatbázishoz kaptunk próbáhozáférést:

- ADT Plus
- CNKI – China National Knowledge Infrastructure
- EBSCO Sociology Source Ultimate
- EBSCO Humanities Source Ultimate
- EBSCO History Reference Center
- GALE E-BOOKS

3.1.4 KÜLÖNGYŰJTEMÉNYEK GYARAPODÁSA

Keleti Gyűjtemény

A Gyűjteménybe beérkezett Fodor Sándor arabisztikai hagyatéka, valamint Léderer György arab és Lénárt Eszter török könyvgyűjteménye.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Ajándék

Ábel Jenő Pindaros-scholionokat tartalmazó kézírata, Ponori Thewrewk Emillel kapcsolatos dokumentumok.

(Ajándékozói: Ritoók Zsigmond)

Debreczeni Ferenc (1892–1931) *Arany János széljegyzetei* című kézírata. (Ajándékozói: Debreczeni Attila)

Király István (1921–1989) irodalomtörténész, akadémikus Kádár Jánossal kapcsolatos jegyzetei, vegyes levelei. (Ajándékozói: Király Júlia)

Mályusz Elemér és Császár Edit fényképei. (Ajándékozói: Soós István)

Pilinszky János 21 levele és 1 kézirata. (Ajándékozói: Kovács Péter Barnabás)
 Pilinszky János notesza és a mellette talált prospektusok. (Ajándékozói: Kovács Péter Barnabás)
 Richter Ilona (1928–) grafikus művész hagyatékrésze. (Ajándékozói: Richter Ilona)
 Széchenyi István levelei Zichy Károlyné Seilern Crescence-nak Mollay Károly átíratában. (Ajándékozói: Fenyő Ervin)
 Szántai Lajos gyászjelentése. (Ajándékozói: Szántai Andor)

Belső gyarapodás

Arany János megcímzetlen körlevele a pesti könyvkereskedőkhöz.
 Gaál Jenő: *Bankügyről*. Pályamű. (Átadta az Olvasószolgálat)
 Hatos Géza: *A Magyar Tudományos Akadémia megalapításának előzménye és megalapítása*. Budapest, 1974. (Átadta az Olvasószolgálat)
 Magyar Földrajzi Társaság meghívója Trefort Ágostonnak. (Átadta az Olvasószolgálat)
 Ulrich Mihály levelei Darányi Gyula ügyvédnek és Vigyázó Sándornak.

Vásárlás

Erdélyi Tár: Erdélyi János és Erdélyi Pál hagyatéka. (Az MTA Elnökség anyagi támogatásával)
 Pozder Károllyal kapcsolatos dokumentumok (25 db).
 Horánszky Lajos és Berzeviczy Albert levelezése (60 db levél).

3.2 FELDOLGOZÁS

A dokumentumok tartalmi és formai feltárását a felhasználói igények minél teljesebb figyelembevételével végezzük az adatbázis, illetve a kapcsolódó összes elektronikus forrás egyszerű és pontos visszakereshetősége érdekében. Az Aleph integrált könyvtári rendszerben zajló feldolgozási munkafolyamatok összesített adatai alapján 2021-ben 46 672 új bibliográfiai és 12 291 authority rekorddal gyarapodott az adatbázis.

A kurrens feldolgozás keretei között a 2021-es év során legnagyobb számban (65%-ban) a magyar és külföldi ajándékból származó dokumentumok kerültek leírásra. Befejeződött Friedrich Wilhelm Quandt irodalomtörténész, Dr. Vigh Árpád egyetemi tanár, a francia nyelvű kultúrák jeles szakembere és Dr. Han Anna orosz irodalomtörténész hagyatékának állományba vétele. Elkezdődött, illetve folytatódott a William J. Mc Cormack író irodalomtörténész, Anton Schindling történész professzor, dr. Arnóth József mineralógus és Tilo Brandis, a berlini Staatsbibliothek Kézirattárának korábbi vezetője által a könyvtárnak ajándékozott kötetek feldolgozása. Az ajándékozói testületek közül fontos kiemelni a Biblioteca Nazionale Centrale di Roma-t, a L'Harmattan Kiadót, illetve a Közép-európai Egyetem Könyvtárát.

A vételből, nemzetközi cseréből és az OSZK kötelempéldányaiból származó kurrens dokumentumok 3301 tétellel a feldolgozás 18%-át adták.

Régi könyves feldolgozás keretében folytatódott a Nemzeti Casino és az OSZK-KEO-ból származó felosztatott szerzetesrendi és egyházi könyvanyag feldolgozása, melyekből együttesen 3144 bibliográfiai rekord (17%) készült.

A járványhelyzettel kapcsolatos intézkedésekhez igazodva 2021 tavaszán huzamosabb ideig, illetve az év során többször – rövidebb időközökre – szükség volt otthoni munkavégzés biztosítására a kollégák számára. Ennek keretében az alábbi feldolgozással kapcsolatos feladatokat végeztük távoli hozzáféréssel:

- állományrevízió-előkészítés: beszkenelt őrlapok alapján automatikusan generált, úgynevezett BIB rekordok honosítása, kereshetővé tétele, példányainak rendezése;
- fényképről történő behasonlítás/leírás: előkészítő munka (a szükségesnek ítélt oldalak szkennelése/befényképezése) után a könyv tartalmi és formai feltárása, példányrekord készítése;
- a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott sorozatok bibliográfiai leírásának kiegészítése/revíziója;
- fényképről történő revízió: a munkafolyamat távmunkára való alkalmazása több ellenőrzési pont kihagyásával járt, viszont a kurrens feldolgozás keretében főként olyan dokumentumokkal találkozunk, amelyek több könyvtár (köztük általában a kiadó ország nemzeti könyvtára) katalógusában is megtalálhatók. A revízió alapja így a rekordban szereplő adatok és a más könyvtárak leírásában szereplő adatok összevetése lett.

A vírushelyzet miatt munkafolyamataink átdolgozására is sor került. Ennek eredményeként kollégáink megtanulták a felszerelést, valamint több kolléga is bekapcsolódott olyan munkafolyamatokba (RFID stb.), melyet korábban nem végzett. Ennek célja, hogy a kollégák hiányzás esetén helyettesíteni tudják egymást.

A feldolgozás munkafolyamatának összesített adatai szerint a Gyűjteményszervezési Osztály feldolgozó kollégái 2021-ban 28 693 új bibliográfiai rekorddal és 8658 új authority rekorddal bővítették a katalógust.

A 2021-es évben tovább növeltük könyvtári állományunk nemzeti és nemzetközi láthatóságát: 14 377 új rekordot küldtünk be a WorldCat nemzetközi bibliográfiai adatbázisba, 10 261 rekordot pedig a MOKKA – Magyar Országos Közös Katalógusba.

Nemzeti Casino

Az év elején fertőtlenítésre került a Nemzeti Casino állományából kb. 155 pfm feldolgozott könyvanyag, kb. 20 pfm folyóirat és kb. 37 pfm, korábban a Nemzeti Múzeum Széchényi-termében kiállított anyag. Ezek a kötetek a korábbi raktári helyükről lettek átszállítva egy földszinti, elkülönített, légtechnikával ellátott helyiségbe. Utólag két légkondicionáló egységet is beszereltek. A teremben folyamatos a hőmérséklet és a páratartalom mérés. Ide csak fertőtlenített anyag kerülhet be, terveink szerint idővel a Nemzeti Casino teljes állománya itt lesz tárolva. A fertőtlenített kötetek Aleph-rekordjában rögzítve lett a fertőtlenítés ténye és ideje.

Az MTA elnökének kérésére a nyár folyamán a Nemzeti Casino anyagából 236 kötetet állítottak ki az Elnökségen egy zárt, üveges szekrényben. A kötetek a korábban a Nemzeti Múzeumban kiállított anyagból lettek kiválogatva.

A Nemzeti Casino normál méretű könyvanyagának a feldolgozása befejeződött. A feldolgozásra váró nagy alakú könyveket (kb. 200 db) az irodába szállítottuk, a már listázott, rendezetlen nagy mennyiségű folyóiratanyagot új helyre pakolták át a feldolgozott könyvanyag folytatásaként már rendezett formában. Az így megürült közel 370 pfm-nyi raktárrészt a raktáros kollégák leporszívózták és átmosták.

Kézirat

Befejeződött Botka Ferenc anyaggyűjtésének rendezése, szkennelése.

Folytatódott Mérei Ferenc és Ruffy Péter hagyatékának feldolgozása.

Elkezdődött az Erdélyi-Tár, azon belül az Erdélyi Pál nevéhez köthető állomány feldolgozása.

Mázi Béla nyugdíjas munkatársunk szerződéssel megkezdte Mályusz Elemér hagyatékának feldolgozását.

Feldolgoztunk 80 disszertációt.

Régikönyv

Folytatódott a Ráth-gyűjtemény RMK III-as részének (adatbázisba már röviden bevitt rekordok kiegészítése + példányleírások), valamint az antikvák feldolgozása. Összesen 1210 rekord készült.

3.2.1 KÖNYVEK ÉS FOLYÓIRATOK FELDOLGOZÁSA

A *Tájékoztatói és Olvasószolgálati Osztály* munkatársai a járványügyi korlátozások miatt hosszabb időre távmunkára kényszerültek, melynek során többen rekatalogizálást vagy bibliográfiai rekord honosítást végeztek: 2021-ben összesen 3962 új rekordot hoztak létre és 7143 rekordot módosítottak az online katalógusban.

A *Keleti Gyűjtemény* munkatársai az év folyamán 4334 új rekordot vettek fel, és 9972 rekordmódosítást végeztek.

Az új anyag felvétele és a rekatalogizálás mellett jelentős volt a digitalizált kéziratos anyag Aleph-be vitele, és a REAL-ba végzett feltöltések metaadatokkal való ellátása.

3.2.2 SPECIÁLIS DOKUMENTUMOK FELDOLGOZÁSA

Keleti Gyűjtemény

Az év folyamán folytatódott a tibeti kéziratok és fanyomatok, a Ligeti-hagyaték feldolgozása, valamint a Dunhuang Academy által teljes egészében digitalizált Stein Aurél-fotóanyag online hozzáférhetővé tételéhez az Aleph-be történő bevezetési és a metaadatolási folyamat.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Megállapodás keretében átadtuk feldolgozásra az Országos Széchényi Könyvtár Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtárnak Szántai Lajos 822 db térképét. Az OSZK munkatársai digitalizálják, szakszerűen leírják a térképeket, az MTA KIK pedig megkapja digitális fájlok és rekordok másolatát.

3.2.3 LUKÁCS ARCHÍVUM

A Lukács Archívumhoz köthető minden munkafolyamat, utómunka és dokumentáció lezárult az évben. A lakásba visszaállítottunk minden könyvet, amit feldolgozásra elhoztunk, a törzsgyűjteménybe bekerült minden kötet, amit átvettünk a LAK leltárából és kijánlásra került minden duplum anyag. A Lukács Archívum leltárkönyveibe minden könyvmozgást rögzítettünk, és a munka végeztével a leltárkönyveket megőrzésre átadtuk az Akadémiai Levéltárnak.

3.2.4 LETÁRI ELŐKÉSZÜLETEK

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály a Gyűjteményszervezési Osztállyal és a Szakinformatikai Osztállyal együttműködve folytatta a leltárelőkészítési munkákat. A bibliográfiai rekordok honosítása, az akadémiai kiadványok sorozati rekordjainak ellenőrzése mellett sikerült pótolni a belső raktárban tárolt könyvek még hiányzó bibliográfiai rekordjait (rekatalogizálás), továbbá ezek vonalkódosítása is szinte teljes egészében megtörtént.

3.2.5 RETROSPEKTÍV KONVERZIÓ

Január és augusztus között a járvány miatt a Kézitattár munkatársai többnyire home office-ban dolgoztak és bevitték az Aleph-ba a cédulakatalógust. **A teljes katalógusunk elérhető online.** Összesen 4 1078 új rekord készült.

4. OLVASÓSZOLGÁLAT ÉS TÁJÉKOZTATÁS

A helyben nyújtott szolgáltatások terén 2021-ben is jelentős korlátozásokra kényszerültünk a COVID járványhelyzet miatt. 2020. november 11-től 2021. május 16-ig valamennyi olvasótermünk zárva tartott, és kizárólag az online kölcsönzésre kért könyveket vehették át erre jogosult olvasóink az erre kijelölt időszakokban, azonban a március 8-tól április 18-ig elrendelt teljes zárlat idején erre sem volt lehetőség. Május 17-től védettségi igazolvánnyal és védőmaszk viselésével engedélyeztük a helyben használatot, a különgyűjteményekben időpontfoglalással; ezek az intézkedések az év végén is érvényben voltak. A nyitvatartási időt májustól fokozatosan növeltük, szeptember 13-tól értük el a központi olvasóterem jelenlegi normál működési rendjét, ami a 2019-ben érvényeshez képest napi 1 órával csökkent (hétfőtől péntekig 9-től 19 óráig, szombaton 9-től 17 óráig). 2021-ben a járvány, a kéthetes nyári szünet, valamint a fűtésrendszer és az elektromos hálózat felújítása miatt mindössze 140 napig volt látogatható a könyvtár az átlagos évi 260–265 nyitvatartási nap helyett.

A zárások idején e-mail-ben és telefonon tartottuk a kapcsolatot olvasóinkkal; a naprakész tájékoztatást a honlap, a hírlevél és a közösségi platformok mellett olvasói levelezőlistákkal oldottuk meg. Az új kihívásokkal teli időszakban jelentős pozitívum, hogy az online katalógusban elérhető raktári kérésindítás funkció meggyorsítja a könyvekhez való hozzájutást, és az előfizetett adatbázisok EduID azonosítással az épületen kívülről is használhatók (az év végéig 290 olvasónk élt ez utóbbi lehetőséggel). Augusztusban bevezetésre került a bankkártyás fizetési lehetőség, ami ma már természetes elvárásnak tekinthető.

4.1. OLVASÓFORGALOM, KÖLCSÖNZÉS

A járványhelyzet tovább gyorsította az olvasási, tanulási, kutatási szokások változását, így a hagyományos szolgáltatások terén még 2020-hoz képest is jelentős csökkenés tapasztalható. 2021-ben a könyvtár regisztrált használóinak száma 1827 (2020-ban 2349, 2019-ben 2607); közülük a könyvtárat aktívan használta 1458 fő (2020-ban 1607, 2019-ben 2083). Az év során 376 új beiratkozót regisztráltunk (2020-ban 297, 2019-ben 558 főt), 37 napi olvasójegyet és 64 öt alkalomra szóló látogatójegyet állítottunk ki. Változatlan árak mellett a beiratkozási díjából származó éves nettó bevétel 1 315 000 Ft volt (2020-ban 1 157 000 Ft). Az egyetemeken jóformán egész évben digitális oktatás folyt online elérhető tananyagokkal, így a hallgatók közül csak kevesen jutottak el hozzánk. Sok idősebb kutató a járvány miatt maradt távol, a PhD-képzésben résztvevők és az aktív korú minősített kutatók látogatták leginkább a könyvtárat.

A központi olvasótermet olvasóink 5178 alkalommal vették igénybe (2020-ban 7531, 2019-ben 12 627 alkalom). Az Aleph kölcsönzési moduljának statisztikája szerint 5025 kötet könyvet kölcsönöztek otthoni használatra (2020-ban 6561 db), hosszabbítások nélkül 3649 db. A helyben kölcsönzések száma (raktári kérés olvasótermi használatra) a könyvolvasóban és a folyóirattárban 33 734 (2020-ban 32 373); ebből 9542 kötet könyv (hosszabbítások nélkül 4135 db), 24 142 kötet folyóirat, 12 db CD/DVD és 38 db mikrofilm. A szabadpolcon elhelyezett dokumentumokat becslésen alapuló statisztikánk szerint kb. 6700 alkalommal vették kézbe.

A törzsgyűjteménybe tartozó könyvekre összesen 7560 raktári kérést, illetve előjegyzést regisztrált az IKR kölcsönzési modulja.

A használók tudományos fokozat és foglalkozás szerinti megoszlása

	Könyvolvasó	Folyóirat-olvasó
MTA rendes és levelező tagja	2%	2%
Egyetemi tanár, tudományok doktora, kandidátus, PhD	62%	12%
Egyetemi oktató	1%	25%
Tudományos kutató, PhD-hallgató	9%	8%
Nem főfoglalkozású kutató	21%	49%
Egyetemi hallgató	3%	2%
Egyéb	2%	2%

A folyóirat-állomány használatának megoszlása tudományterületek szerint (%)

Szakterület (ETO)	Használat (%)
0 – általános művek	6,3%
1/2 – filozófia, pszichológia, vallás	3,2%
3 – társadalomtudomány	30,2%
5 – természettudomány	11,5%
6 – alkalmazott tudomány	7,1%
7 – művészetek	1,8%
80 – nyelvtudomány	9,8%
82 – irodalomtudomány	9,8%
9 – földrajztudomány, régészet, történettudomány	20,3%

A törzsgyűjteménybe tartozó könyvek kölcsönzési forgalma (db) az elmúlt 3 évben

	2019	2020 (hosszabbításokkal)	2020 (hosszabbítások nélkül)	2021 (hosszabbításokkal)	2021 (hosszabbítások nélkül)
olvasótermi kölcsönzés	17335	15567	5135	9542	4135
kölcsönzés otthonra	8582	6561	4428	5025	3649

A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében 161 olvasó 484 alkalommal 18 719 db dokumentumot használt.

A Keleti Gyűjtemény május közepéig zárva tartott, november végéig csak előzetes bejelentkezés alapján, a járványügyi szabályok adta korlátozások közepette tudott olvasókat fogadni. Ez utóbbi esetben alkalmanként három főben maximalizáltuk a helyben olvasást. A Keleti Gyűjtemény olvasótermét olvasóink 243 alkalommal vették igénybe és 3678 könyvet, folyóiratot, illetve kéziratot tanulmányoztak, 149 művet kölcsönöztek. A Keleti Gyűjteményt érintő könyvtárközi kéréseket változatlanul a központi olvasószolgálat intézte, a kérések teljesítésénél bizonyos esetekben nem a dokumentumot továbbítottuk, hanem helyben szkenneltünk.

4.2. TÁJÉKOZTATÁS

A hosszú kényszerű zárások miatt a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon a személyes tájékoztatásnál nagyobb arányú volt a telefonon és e-mailben történő információszolgáltatás. 2021-ben az osztályra kb. 500 érdeklődő telefonhívás érkezett, és három szolgáltatási e-mail címünkről (mtak@ / folyoirat@ / konyvtarkozoi@) mintegy 5000 levelet küldtünk.

Az MTMT adatbázisában épül a 2010 előtt elhunyt akadémikusok bibliográfiája (MTMT központi kezelésű szerzők – „Akadémikus Bibliográfia” intézmény). 2021-ben távmunkában is több munkatárs dolgozott ezen, összesen 7212 rekordot rögzítettek (ebből 6075 az intézményhez rendelt, 5852 a nyilvánossá tett tétel), 24 szerző tudományos publikációinak bibliográfiája vált teljessé.

Az osztályon elkészült könyvtárunk egykori munkatársának, Ritoókné Szalay Ágnesnek a személyi bibliográfiája (104 tétel), publikációi digitalizálásra kerültek és letölthetőek a könyvtár repozitóriumából. A bibliográfia az alábbi honlapon érhető el: <https://iti.abtk.hu/hu/ritookne-szalay-agnes-honlapja>

Idén is bemutattuk könyvtárunkat a szeptember 14-én megrendezett ELTE Könyvtári Napon, kedvezményes beiratkozási lehetőséggel és értékes kiadványokkal vártuk az érdeklődőket.

Tovább bővült az olvasóteremben elhelyezett és közvetlenül kölcsönözhető friss szakirodalmi monográfiák gyűjteménye: az év végére 2100 kötet került szabadpolcra. Új külföldi szerzeményeinkről 6 ajánló listát készítettünk.

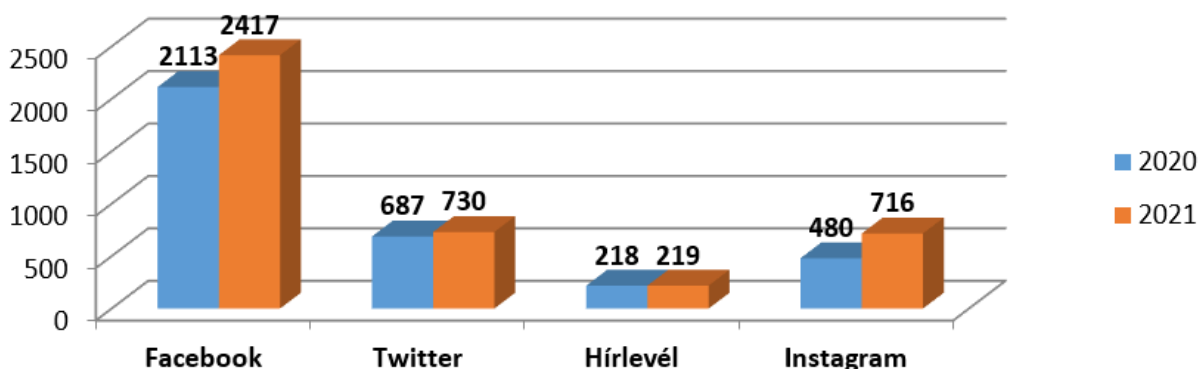
Hírlevelünknek 219 feliratkozott (email vagy blogkövetés) követője volt 2021 végén, ám ennél nagyságrendekkel többen (1920 látogató) látták a bejegyzéseket, hiszen a hírlevél szabadon hozzáférhető blogként üzemel. A megtekintések száma 3270 volt az év során megosztott 37 bejegyzésre (2020-ban 52 bejegyzés, 5326 megtekintés). Maga a hírlevél csak egy alap platform, ami a Facebook oldalunkra és a Twitter feedünkbe szórja a híreket, tehát, mivel a felhasználók többsége a közösségi oldalak felől látja ezeket a bejegyzéseket, a ténylegesen elért felhasználók száma ennek többszöröse.

Facebook oldalunkat az év végén 2417-en követték (+14% tavaly óta), a megosztott bejegyzések (464 db) összesen 77 491 megtekintést kaptak, ezek közül a legnépszerűbb a 20 246-ot. A Twitteren 730 követőnk volt az év végén, a 38 bejegyzést 12 222-en látták.

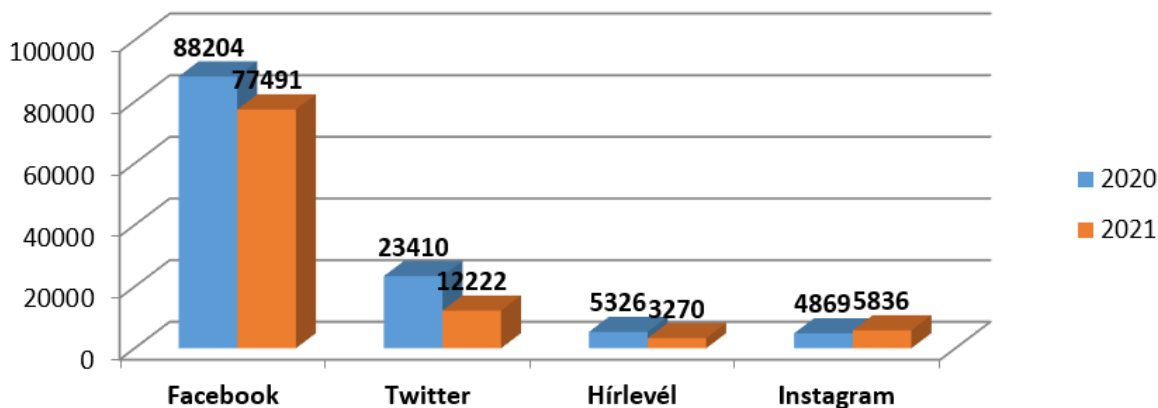
Instagram oldalunknak 2021 végére 716 követője lett, ami csaknem 50%-os emelkedést jelent 2020-hoz képest. 2021-ben összesen 393 figyelemfelhívó képes bejegyzést helyeztünk el itt, melyek összes megtekintettsége ezen a platformon 5836. A legnépszerűbb bejegyzés itt 377 megtekintést kapott.

A [Minerva – online könyvtáros](#) oldaláról is elérhető Youtube csatornánkra feltöltött helpvideókat (adatbázisok távoli elérése és EduID használata) összesen 1911-szer tekintették meg, 79 óra megtekintési időt produkálva.

Követők száma



Megtekintések száma



A Keleti Gyűjtemény munkatársai személyesen, telefonon, hagyományos és elektronikus levélben 954 alkalommal adtak tájékoztatást az olvasóknak és a hozzájuk forduló hazai és külföldi érdeklődőknek.

A Keleti Gyűjtemény továbbra is rendszeresen, tematikus bontásban, a honlapon teszi közzé új beszerzésű külföldi könyveit.

4.3 HASZNÁLÓKÉPZÉS, OKTATÁS

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály fogadott minden érdeklődő csoportot, amikor a járványügyi rendelkezések ezt lehetővé tették, így az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára nyári gyerektáborának résztvevőit, a Kodolányi Egyetem (1 csoport) és a Károli Gáspár Református Egyetem (2 csoport) hallgatóit, a *Könyvtár ami összeköt* program könyvtáros résztvevőit, valamint a *Diákok az Akadémián* program keretében 3 középiskolás csoportot (összesen 130 fő).

4.4 KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS

2021-ben 161 hazai könyvtárral álltunk könyvtárközi kapcsolatban. A hozzánk beérkezett kérések száma 884 volt, ebből 542 kérés könyvekre, 342 folyóíratokra vonatkozott; a kérésekből 764 érkezett az ODR portálon. Ezek 91%-át, azaz 808-at teljesítettünk: 367 dokumentumot eredetiben kölcsönöztünk, 441-et elektronikus formában szolgáltatunk, közülük 36-ot nálunk elérhető online forrásból letöltve; a szkennelt oldalak száma 6661 volt (2020-ban 6903). A nem teljesített kérések részben a törzsgyűjtemény 1900 előtt megjelent kiadványaira, részben a Keleti Gyűjtemény állományára vonatkoztak, ahol szigorúbbak a kölcsönzés szabályai. Az EMMI-től kapott 1 850 000 Ft ODR támogatásból a szolgáltatás postaköltségét 98 000 Ft erejéig finanszíroztuk.

Az olvasóink számára indított könyvtárközi kérések száma 799 volt, azaz a 2020-as visszaesés után ismét elérte a járvány előtti szintet. A belföldi kéréseket nagyrészt az ODR portálon indítottuk (523 db), néhány partnerünkkel e-mail-ben tartottuk a kapcsolatot, a külföldre irányuló kéréseket (179 db) pedig az OSZK online felületén intéztük. A kérések 96%-a teljesült: 502 dokumentumot eredetiben kaptunk kölcsön, 262 elektronikus formában, 5 fénymásolatban érkezett. A teljesült kérésekből 164-et külföldi gyűjtemények küldtek el számunkra; a nemzetközi kölcsönzést 48 olvasó vette igénybe. Évi 3 kötet erejéig 2021-ben is fenntartottuk az 50%-os kedvezményes külföldi kölcsönzés lehetőségét; 96 db ilyen kérés volt, ez a könyvtárnak 228 500 Ft költséget jelentett. Ebből 33 000 Ft-ot tett ki az intézményünkben folyó kutatási projektekhez szükséges dokumentumok átkölcsönzésének díja.

A könyvtárközi kölcsönzés statisztikai adatai 2021-ben (dokumentumok, db)

Kérés	Szám	Teljesítés	Eredeti	Nyomatott	Elektronikus
beérkezett	884	adott	367	0	441
küldött	799	kapott	502	5	262

A könyvtárközi kölcsönzés alakulása az elmúlt öt évben (teljesült kérések)

Kérés	2017	2018	2019	2020	2021
saját olvasóinknak érkezett	864	810	817	564	769
más könyvtáraknak szolgáltatott	890	1032	972	936	808

4.5 RAKTÁROZÁS, ÁLLOMÁNYELLENŐRZÉS

2021-ben az Olvasószolgálat 11 314 kötet könyvet vett át raktározásra a Gyűjteményszervezési Osztálytól (2020-ban 5946), törlésre 2 dokumentumotadtunk át.

A törökbálinti raktárból az éves forgalom olvasói, illetve könyvtárosi kérésekre kb. 5500 könyvtári, illetve levéltári egység volt (2020-ban kb. 5400). Ezek megoszlása gyűjteményenként: az Olvasószolgálatra 2091 db könyv és 69 db mikrofilm, a Folyóirat-olvasóba 1391 kötet folyóirat, a Keleti Gyűjteménybe 1208 db könyv és folyóirat, a Kézirattárba 17 db disszertáció, a Levéltárba 235 levéltári doboz és 458 levéltári dosszié. Emellett a raktárosok rendszeresen küldtek be könyveket és folyóiratokat feldolgozásra (kb. 9700 db).

Arany János utcai raktárunkban idén befejeződött a nagyméretű könyvek (350.000–356.000 raktári számtartomány) visszamenőleges vonalkódozása és a vonalkódok pótlása az online katalógusban korábban még fel nem dolgozott kötetekben; Törökbálinton a 800-ezres raktári számtartományban végeztek vonalkódozást a raktárosok; a belső raktárban 12 000, a külső raktárban kb. 11 500 kötetet szereltek fel.

A nyári szünet alatt belső raktárunk Pince2 szintjéről Törökbálintra szállítottunk kb. 4000 kötet könyvet (286.000–289.999 számtartomány). Novemberben befejeződött a Kézirattár disszertációinak külső raktárba költöztetése (egy év alatt 13 800 kötet). Folytattuk az akadémiai kiadású folyóiratok másodpéldányainak (TA- raktári jelzettel) külső raktárba szállítását (kb. 900 kötet). Decemberben a Keleti Gyűjtemény is Törökbálinton helyezte el Csoma-gyűjteményének kb. 2800 kötetét.

A raktárakból a járvány ellenére folyamatos volt a kiszolgálás, de a munkatársak egyéb feladatokat is végeztek: portalanítás, vonalkódozás, RFID tagek felszerelése, új könyvek ellátása tulajdonbélyegzővel, jelentős mennyiségű állományba vett folyóirat felszerelése. Folytatódott a belső raktári folyóiratok (földszint és magas földszint) felmérése egy jövőbeni költöztetéshez; a könyvraktárakban a KA-számtartomány rendezése volt soron, továbbá az olvasóteremből raktárba visszakérülő kézikönyvek elhelyezése. A külső raktárban a legnagyobb feladat a Nemzeti Casino állományának betétlapokkal történő ellátása és átrakodása volt a fertőtlenítés utáni új, végleges és biztonságos helyére (kb. 6000 kötet). Ugyancsak itt mintegy 7500, Aleph-ben nem szereplő jelzet ellenőrzését végezték el a 200.000–289.999-es számtartományban.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Befejeződött a kandidátusi és nagydoktori disszertációk kiszállítása a 2. emeleti raktárunkból Törökbálintra. Befejeződött az Arany János-gyűjtemény levelezés-anyagának, az Ernst Lajos gyűjteményéből származó Petőfi Sándor- és Szendrey Júlia-kéziratok és levelek, Szinnyei Ferenc irodalomtörténeti gyűjteményének és Szilágyi Sándor kéziratgyűjteményének áthelyezése savmentes borítékokba. A katalógusok és kritikai kiadások alapján a borítékokra új, részletes, nyomtatott felirat (etikett) került.

Átrendeztük a Latin Kódex-szekrény felső két polcán lévő anyagot.

Keleti Gyűjtemény

A fszt. 31-ben lévő raktárunkat kiürítettük, a kéziratokat a Scheiber-szobába helyeztük át, és a többi anyagot egyben tartva (1800–1850 közötti könyvek, ritkaságok) kiküldtük a törökbálinti raktárba. A helyiséget a továbbiakban a beérkező feldolgozásra váró anyag, illetve az átvett hagyatékok, ajándékok tárolására fogjuk használni.

Az év folyamán megtörtént a török kéziratok állományrevíziója.

4.6 ÁLLOMÁNYVÉDELEM, KÖTÉSZET

Az év elején a Pre-Con Kft. fertőtlenített a Nemzeti Casino állományából kb. 155 pfm feldolgozott könyvet, kb. 20 pfm folyóiratot és kb. 37 pfm, korábban a Nemzeti Múzeum Széchényi-termében kiállított darabot. Ezt követően ezeket a TB4 raktárterület egy földszinti, elkülönített, légtechnikával ellátott helyiségében helyeztük el, ahol folyamatos a hőmérséklet- és páratartalom-mérés.

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály gondozásába tartozó könyvekből 2021-ben mintegy 50 darab köttetésére volt lehetőség 270 000 Ft értékben.

Raktárainkban az átrendezések, költöztetések során mind a kiadványokat, mind a polcokat takarítjuk. Emellett idén Törökbálinton a belső raktári kollégák segítségével sikerült a teljes 100-ezres jelzetű könyvállományt portalánítani. Valamennyi raktárunkban rendszeresen mérjük a levegő hőmérsékletét és páratartalmát; ez utóbbi értéke belső raktárainkban általában 40 és 50% között változik, a külső raktárban ősztől tavaszig kb. 30%, nyáron 60% körül van.

Belső raktárunkban a törzsgyűjteménybe tartozó, 2018 előtt beszerzett könyvekből összesen kb. 61 500-at szereltünk fel RFID állományvédelmi matricával; a tárgyévben állományba vett könyvekbe és szabadpolcra kerülő folyóiratfüzetekbe bekerült további kb. 20 750 db RFID tag.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Madas Edit akadémikus, az MTA–OSZK Res Libraria Hungariae Kutatócsoport, ELKH Fragmenta Codicum Műhely korábbi vezetője jóvoltából az alábbi kódextöredékeinket sikerült restauráltatnunk: T4, 53, 101a, 101b, 174, 175, 323, 338, 490, 493, 608. Az MTA KIK részéről költségek nem merültek fel.

Keleti Gyűjtemény

Az EMMI egyedi dokumentumok restaurálása pályázat (azonosító: VI/1766-1/2021/KONYLEV) keretében elnyert 1 100 000 Ft támogatásból a FOKA Art. Bt. négy perzsa, egy török, egy arab és egy, a Kaufmann-gyűjteménybe tartozó kéziratunkat restaurálta.

Az OSZK-val kötött megállapodás alapján 2018. november 20-án 27 arab, perzsa, illetve török kéziratot és ösnyomtatványt adtunk át restaurálásra az OSZK Restauráló és Kötészeti Osztálya számára. Ebben az évben újabb 4 elkészült darabot kaptunk vissza. A munkálatok 2022-ben fejeződnek be.

4.7 REPROGRÁFIAI SZOLGÁLTATÁSOK

A helyben használat járvány miatti szünetelése idején a törzsgyűjteménybe tartozó folyóiratokból, könyvekből 30 oldal terjedelemig díjmentesen küldtünk elektronikus másolatot: 165 kérésre összesen 3059 felvétel készült.

A Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztályon a feltölthető másolókarttyákra olvasóink 9000 Ft-ot fizettek be (a karttyákkal fénymásolásra, nyomtatásra és ingyenes szkennelésre van lehetőség két készüléken); emellett egy Zeutschel zeta típusú szkennert is a látogatók rendelkezésére áll. Egy-egy cikk vagy könyvfejezet saját digitális eszközzel történő fotózását 18 alkalommal engedélyeztük. A készpénzzel működő fénymásoló készüléken olvasóink kb. 1900 felvételt készítettek, ebből 7800 Ft bevételünk volt.

Készpénzfizetés ellenében a folyóiratpultnál van lehetőség nyomtatásra, ebből 21 000 Ft bevétel keletkezett. Ebben az évben 4 megrendelésre 393 fénymásolat, és 10 megrendelésre 2194 szkennelt felvétel készült, összesen nettó 152 000 Ft értékben.

Könyvtárunk kiadványainak értékesítéséből az Olvasószolgálat nettó bevétele 74 000 Ft volt.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Digitális felvételek száma:	7412 db
Papíralapú másolatok száma:	2041 db

Folytatódott a Széchenyi-gyűjtemény állományvédelmi célú digitalizálása, valamint Reguly Antal hagyatékának digitalizálása.

4.8 ELEKTRONIKUS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS, INFORMATIKA

4.8.1 RENDSZERFEJLESZTÉS

Az év első felében sor került az Aleph 23.4 Minor Release telepítésére a szerveren, majd tesztelést követően megtörtént a kliensek frissítése is. A nyár folyamán az Ex Libris és a Titkársági Informatika munkatársainak közreműködésével új szerverre költöztettük az Aleph-kiszolgálót. A MOKKA megújulása miatt módosítottuk a MOKKA Z39.50 beállításait az új paraméterek szerint.

4.8.2 KATALOGIZÁLÁS ÉS A SZOLGÁLTATÁS INFORMATIKAI TÁMOGATÁSA

Év közben folyamatos volt a feldolgozással kapcsolatos „napí kérések” kiszolgálása. Ehhez kapcsolódóan, többek között különböző leválogatásokat, legyűjtéseket végeztünk, raktári ellenőrzéshez listákat állítottunk össze, új nyomtatási sablonokat készítettünk, felszólítólevelek és feldolgozási űrlapok formátumán módosítottunk, jogosultságokat változtattunk. Több esetben végeztünk Aleph-kliens telepítést, illetve upgrade-et, valamint paramétertáblák beállításain állítottunk.

Az osztályvezetők részére folyamatosan megküldtük a havi leltári listát és katalogizáló statisztikát. Az éves leltározás áttekintéséhez előzetes éves leltári listát készítettünk, amelyben meghatároztuk a duplum-, illetve hiányzó leltárszámokat.

Az év folyamán – előzetes ellenőrzést követően – 10 261 db bibliográfiai (BIB) rekordot (13 385 db példányrekorddal) küldtünk be MOKKÁ-ba. A beküldés után a BIB-rekordokban elvégeztük a szükséges módosításokat (MOK-mező aktualizálása). Emellett év végén feldolgozói javítás után 7705 db rekordot készítettünk elő beküldésre (technikai okok miatt a beadásra 2022 januárjában került sor).

2021-ben 14 377 db új rekordot adtunk be a WorldCat nemzetközi katalógusba. A beadás előtt – szorosan együttműködve a Gyűjteményszervezési Osztály munkatársaival – elvégeztük a szükséges ellenőrzéseket és rekord-javításokat. Pótlólagos adminisztrációt végeztünk a 2019-ben WorldCat-ba küldött rekordoknál: mintegy 770 000 rekordba tettük bele a küldés dátumát, valamint 49 283 rekordhoz kapcsoltuk hozzá az OCLC-rendszerszámot (035-ös mező).

Két alkalommal – a húsvéti és a téli szünetben – végeztünk teljes indexelést (direkt, besorolási és word-index) az adatbázisban.

Az Olvasószolgálat kérésére több alkalommal is legyűjtöttük különböző raktáriszám-tartományokra vonatkozóan a nem vonalkódzott példányok adatait, valamint megküldtük részükre a hiányzó raktári számokat.

Előkészítés után csoportos példánygenerálást végeztünk azokhoz a különgyűjteményi BIB-rekordokhoz, amelyekhez eddig nem kapcsolódott példányrekord. Össességében 35 159 db példányrekord készült el. A BIB-rekordokban elvégeztük a szükséges módosításokat (9-es indikátor törlése a 852-es mezőben). Ezen kívül még 1801 BIB-rekordhoz készítettünk csoportosan példányrekordot (2400 db). 1696 db DEP-es példányrekordban pótoltuk a TBDEP távoli tárolási azonosítót. Elvégeztük a szükséges sta_del-törléseket. Folyamatos volt a Mikrofilm A-s rekordok javítása és ehhez kapcsolódóan példányrekordok létrehozása, hogy ezt a dokumentumkört is bevonhassuk az online raktári kérésbe.

Elláttuk a rendkívüli zárva tartásokkal, a nyári szünettel és az ezeket követő nyitásokkal kapcsolatos szakinformatikai feladatokat: az OPAC és a Primo-felületen tájékoztató szövegeket tettünk közé, módosítottuk vagy éppen teljesen letiltottuk a nyilvános előjegyzési lehetőséget, átütemeztük a raktári kéréseket legyűjtő szervizek futását, majd – nyitáskor – visszaállítottuk a kiinduló állapotot. Közreműködtünk az olvasói tájékoztató levelek kiküldésében.

4.8.3 KÖNYVTÁRI KERESŐRENDSZEREK (WEB-OPAC, PRIMO, SFX)

A 2020-as évhez hasonlóan a 2021-re vonatkozó forgalmi adatok is elmaradnak a korábbi évek adatsoraitól. Ennek okát továbbra is a hosszú zárva tartási időszakokban kereshetjük, amely során – mivel kölcsönözni, előjegyezni sem lehetett – keresőrendszerünk is kevésbé voltak használatban.

2021-ben a Web-OPAC-ban 127 272 tranzakciót indítottak külső IP-címekről ugyanezen szám belső IP-címekről 23 339 volt. Összesen 150 611 elérést regisztráltunk.

Művelettípus	Összes elérés	Belső elérés	Külső elérés
Több mezős keresés	167	29	138
Egyszerű keresés	18 325	878	17 447
CCL keresés	1524	202	1322
Összetett keresés	7514	3835	3679
Több adatbázisban való keresés	83 508	13 277	70 231
Szűkített keresés	811	41	770
Olvasójegyem	1502	288	1214
Webopac segítség	154	26	128
Böngészés	20 577	2931	17 646
Z39.50 keresés	9041		9041
Mentés	7488	1832	5656
Összesen	150 611	23 339	127 272

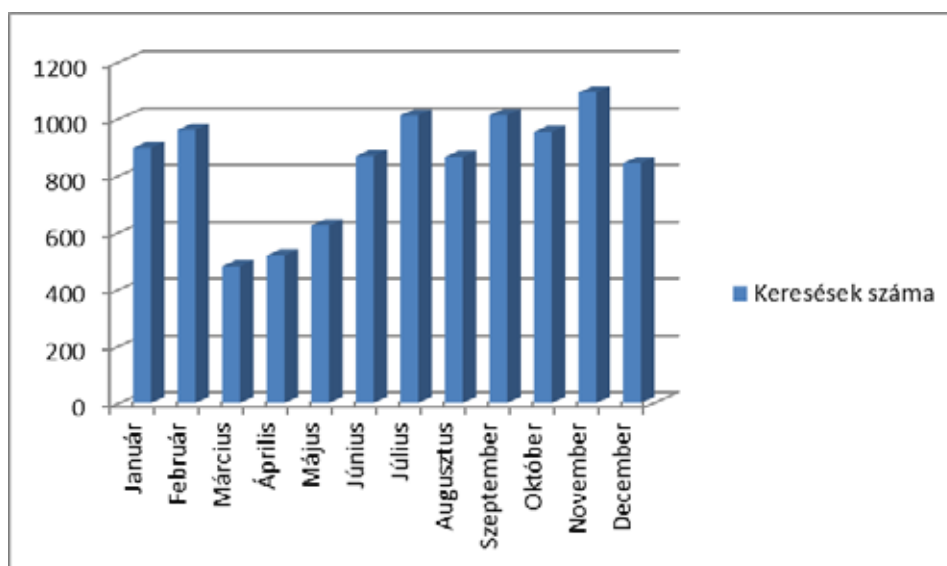
Tranzakciók száma Web-Opac-ban művelettípusonként

Ezen kívül 4073 esetben végeztek olvasóink kölcsönzéshez kapcsolódó műveleteket.

Művelet típus	Tranzakció száma
Hosszabbítás	677
Előjegyzés (elérhető példányra)	31
Előjegyzés (elérhető címre)	3365
Összesen	4073

A kölcsönzési műveletek eloszlása Web-Opac-ban

A Primóban a 2021-es évben 10129 keresést regisztráltunk.

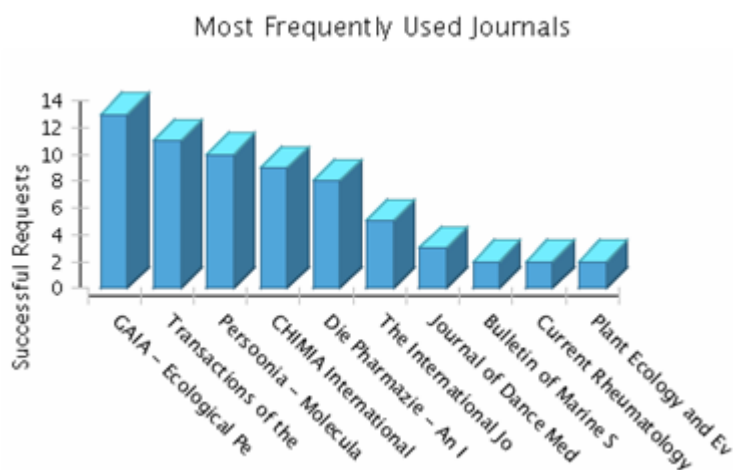


Keresések száma 2021-ben a Primóban havi bontás szerint

Augusztus végén az Ex Libris lecserélte a Primo központi indexét (PCI) egy korszerűbb, hatékonyabb működést biztosító indexre (CDI – Central Discovery Index).

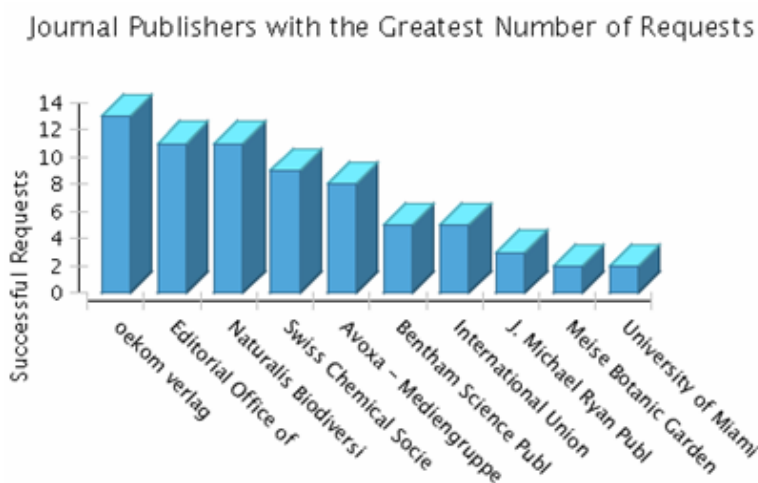
Az SFX-rendszeren keresztül 100 727 db teljes szövegű folyóirat, illetve 84 994 teljes szövegű könyv érhető el. Az SFX-ben mérhető keresések száma 117 331 volt 2021-ben, amelyek döntő többsége könyvtáron kívüli megkeresés volt.

A 2021-es évben a három leggyakrabban használt folyóirat a sikeres kérések tekintetében a GAIA – *Ecological Perspectives for Science and Society* (13 kérés), *Transactions of the Chinese Society of Agricultural Engineering* (11 kérés) és a *Persoonia – Molecular Phylogeny and Evolution of Fungi* (10 kérés) volt.



2021-ben leggyakrabban használt elektronikus folyóiratok SFX-ben

Kiadói vonatkozásban az *Oekom Verlag* (13 kérés), *Editorial Office of Transactions of the Chinese Society of Agricultural Engineering* (11), *Naturalis Biodiversity Center* (11) voltak a legnépszerűbbek 2021-ben.



2021-ben legnépszerűbb kiadók SFX-ben

1586 db elektronikus könyv (L'Harmattan-csomag) adatait töltöttük be az SFX-be. A betöltés után indexelést végeztünk.

Ez év folyamán folyamatos volt a rendszer karbantartásával összefüggő feladatok végrehajtása is: KB-update, statisztikai adatok frissítése, apache-logok törlése.

4.8.4 REAL REPOZITÓRIUM

Repozitóriumi gyűjteményeink tovább gyarapodtak a könyvtár digitalizálási projektjeinek, a pályázati támogatásoknak és a DOI-regisztráció kapcsán egyre növekvő számú partnerünknek köszönhetően.

Új gyűjteményt nyitottunk ebben az évben, a REAL-I-t, amelyben a könyvtár állományából digitalizált képdokumentumokat teszünk közzé.

2021-ben 7494 regisztrált felhasználója volt a REAL-nak.

A repozitórium gyűjteményeinek gyarapodása 2021-ben

Repozitórium	2021-ben bekerült rekord (db)	Összes rekord	Leírás
REAL	15 526	120 161	A gyűjtemény a kutatók által beküldött tudományos közleményeket, az OTKA/ NKFIH-hoz benyújtott kutatási jelentéseket, valamint a DOI-regisztráció kapcsán beküldött fájlokat tartalmazza.
REAL-J	5433	20 150	A gyűjtemény digitalizált folyóiratokat tartalmaz. Többségük tudományos, néhány népszerűsítő, de találhatóak a gyűjteményben nem tudományos periodikák is a könyvtár gyűjteményéből.
REAL-EOD	2023	11 322	A REAL-EOD az MTA KIK digitalizált könyveket tartalmazó gyűjteménye. Ebben a gyűjteményben kerülnek elhelyezésre az MTA-hoz és tagjaihoz kapcsolható, az MTA és az MTA Könyvtár által kiadott művek.
REAL-d	156	1232	A REAL-d az MTA doktori (valamint régi kandidátusi) disszertációit tartalmazza.
REAL-PhD	192	988	A gyűjtemény a Köztisztviselési Publikációs Adatbázisba (KPA) feltöltött, valamint az MTA KIK-kel együttműködési megállapodást kötött egyetemek/főiskolák által feltöltött PhD-dolgozatokat tartalmazza.
REAL-R	16	1366	A Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye, illetve a Keleti Gyűjtemény anyagait tartalmazza.
REAL-MS	1093	24 608	Az MTA KIK különgyűjteményeinek digitalizált kéziratos anyagait tartalmazza.
REAL-I	1870	1870	Az MTA KIK-ben őrzött képdokumentumok gyűjteménye.

4.8.5 DIGITALIZÁLÁS

A digitalizáló műhelyben – a mindennapi állományvédelmi szkennelés és az olvasói megrendelések mellett – 2021-ben folytatódott Széchenyi István kéziratának, a mongol és a tibeti gyűjtemény dokumentumainak digitalizálása.

4.8.6 DOI-REGISZTRÁCIÓ

A DOI (digital object identifier) online tartalmak azonosítására szolgáló egyedi azonosító, melyet regisztrálunk folyóiratokhoz, könyvekhez, könyvfejezetekhez, PhD-dolgozatokhoz és kutatási adatokhoz. Az MTA KIK két ügynökség segítségével kínálja a szolgáltatást: a DataCite és a CrossRef csatlakozott partnere.

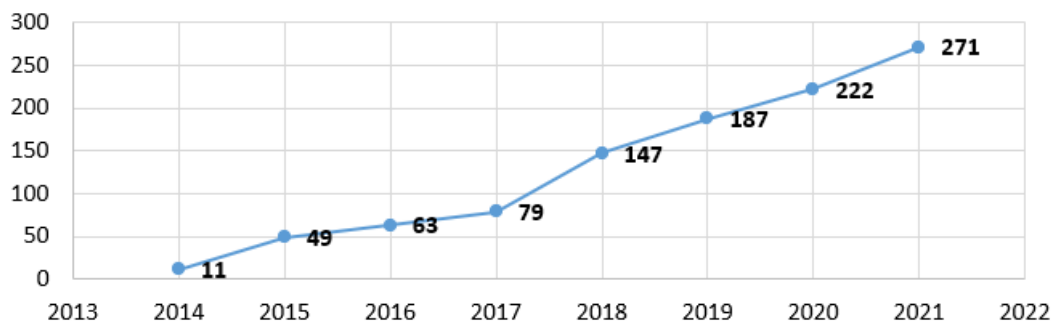
CrossRef ügynökség

A CrossRefnél 127 kiadónak összesen 271 kiadványához biztosítunk DOI-azonosítókat, ebből idén 49 kiadványhoz kötöttünk CrossRef DOI-megállapodást. Az év folyamán 177 kiadványhoz 8041 DOI-t regisztráltunk. 40 ügyfél számára összesen 1499 DOI-adatfrissítést (URL módosítás vagy egyéb adatjavítás) végeztük el. 2021-ben 120 alkalommal érkezett inaktív DOI-jelzés.

Annak érdekében, hogy tudományos kontextusban megfeleljünk a hivatkozás követelményeinek, a hivatkozott tartalomnak hosszú távon megtalálhatónak kell lennie a digitális világban. Egyre több kiadó felismerte ezt és alkalmazza a DOI-val való azonosítást.

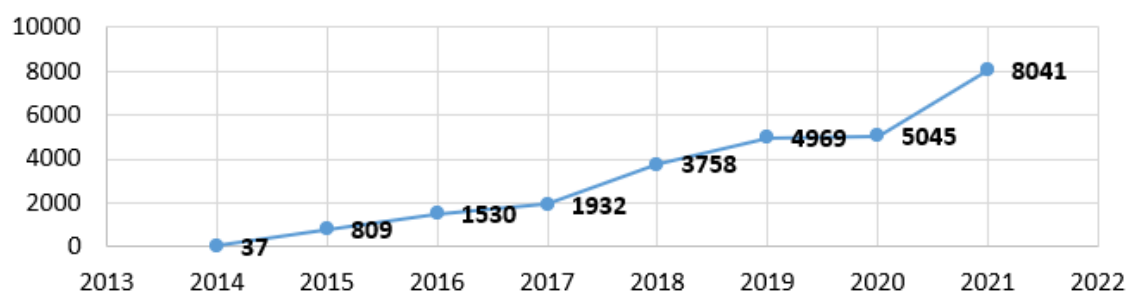
Év	CrossRef Partnerek (kiadványok) száma	Regisztrált DOI-k száma
2014	11	37
2015	49	809
2016	63	1530
2017	79	1932
2018	147	3758
2019	187	4969
2020	222	5045
2021	271	8041

Az MTA KIK által CrossRef DOI-val ellátott kiadványok számának növekedése 2014-2021

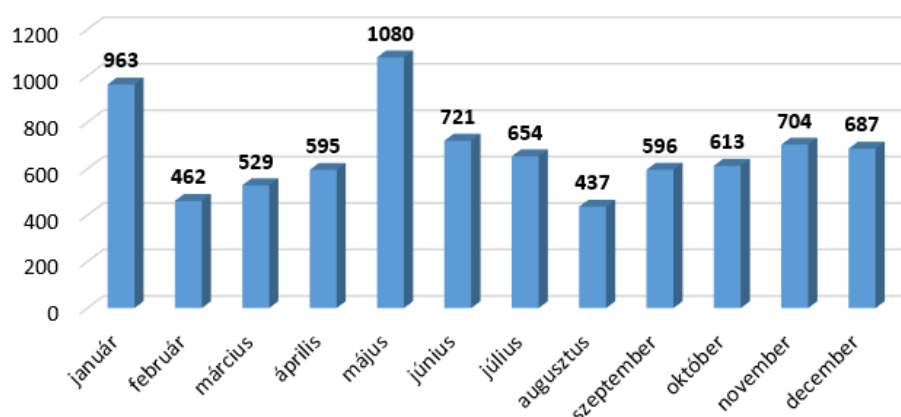


2014 óta a CrossRef ügynökségnél összesen 26 121 DOI-t regisztráltunk.

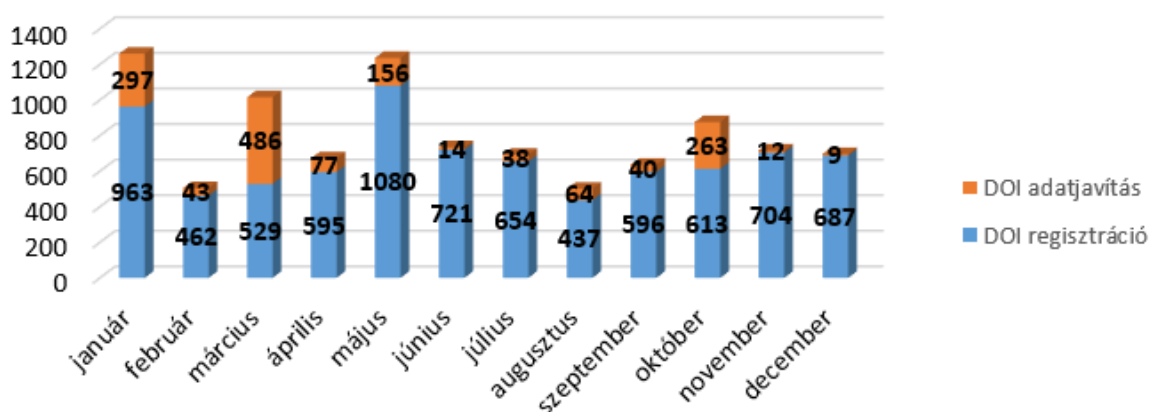
CrossRefnél regisztrált DOI-k száma évenkénti bontásban 2014-2021



CrossRef DOI regisztráció 2021-ben (db)

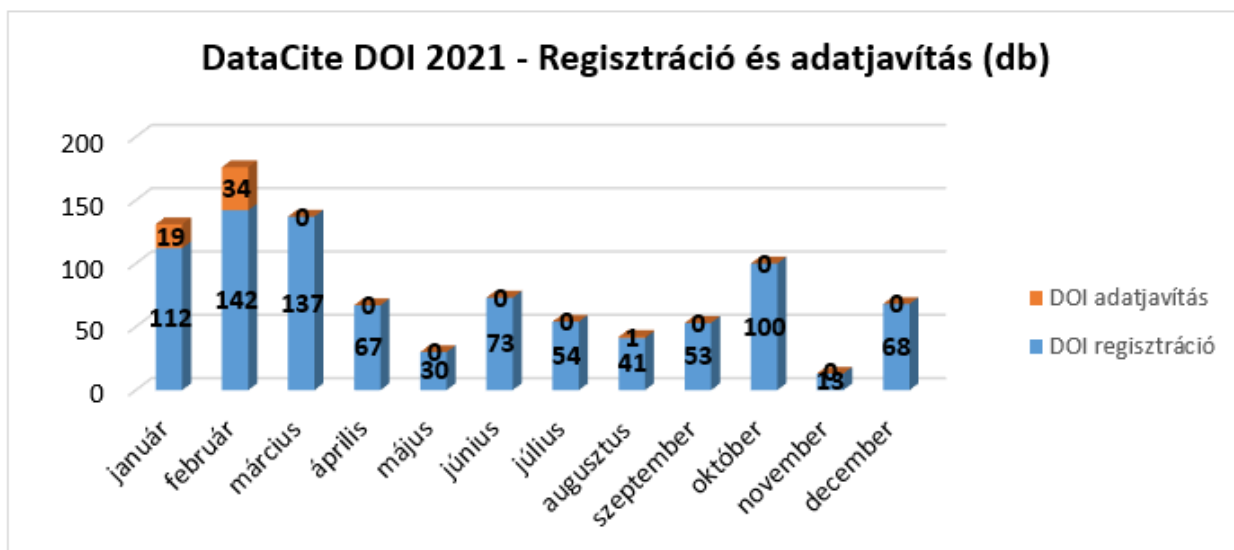
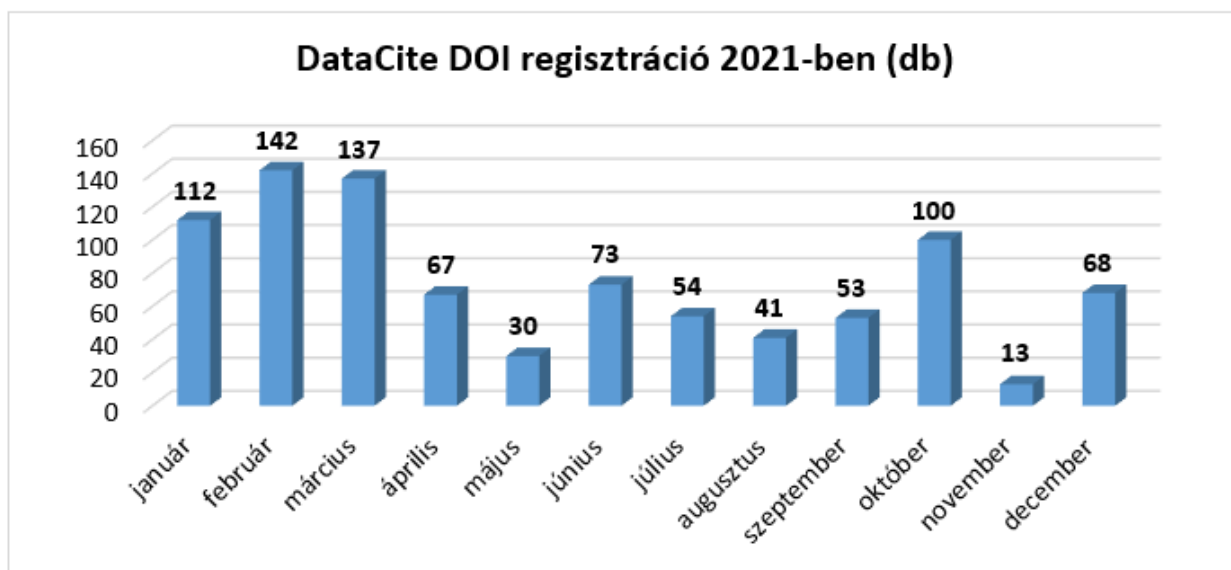


CrossRef DOI 2021 - Regisztráció és adatjavítás (db)



DataCite ügynökség

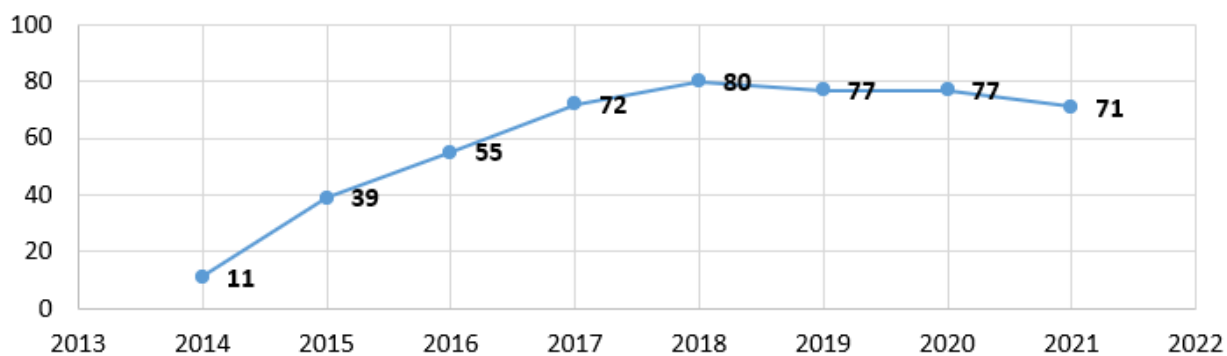
A DataCite-nál jelenleg 71 partnerünk van, számukra 71 kiadványhoz, ill. adattárhoz biztosítottunk DOI-azonosítót. Az év folyamán 30 partnernek 1012 DOI-azonosítót regisztráltunk. 3 ügyfél számára 54 DOI-adatfrissítést (URL módosítás vagy egyéb adatjavítás) végeztük el.



A DataCite ügynökség elsősorban kutatási adatok azonosítására specializálódott, a díjszabásukat is ennek megfelelően alakították ki. A feltételek szerint a szolgáltatás díja 3 összetevőből áll: egyesületi tagdíj, intézményi díj, valamint a DOI regisztrációs díj. A szolgáltatási díj változása eredményeként a DataCite DOI-partnereink száma csökkenő tendenciát mutat. Idén 6 úgynevezett prefix transzfert bonyolítottunk le, a DataCite ügynökségnél nyilvántartott DOI-prefixet átkértük a CrossRef ügynökséghez, négy esetben pedig Prefix ownership transzfert vittünk véghez, mely a prefix kezelési jogának átruházását jelenti.

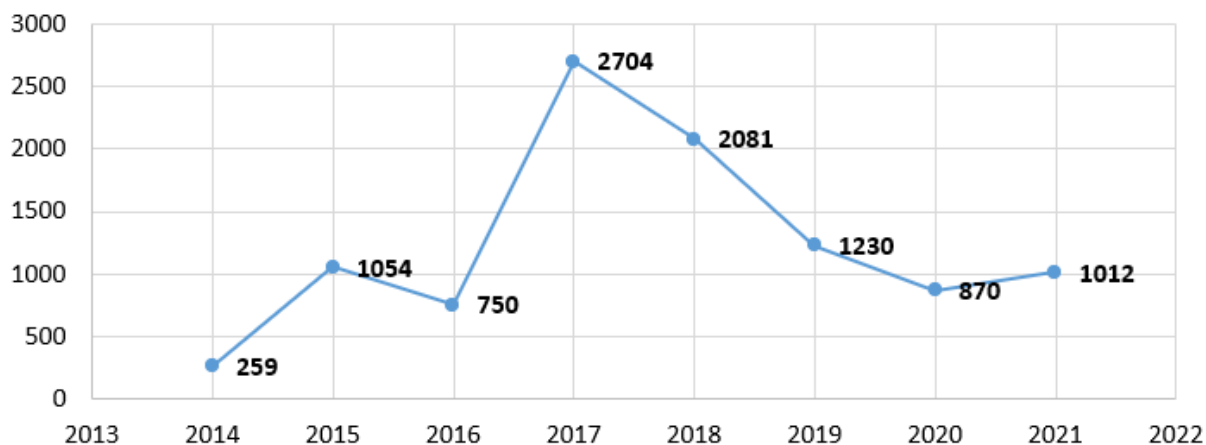
Év	DataCite Partnerek száma	Regisztrált DOI-k száma
2014	11	259
2015	39	1054
2016	55	750
2017	72	2704
2018	80	2081
2019	77	1230
2020	77	870
2021	71	1012

DataCite partnerek számának alakulása 2014-2021



2014 óta a DataCite ügynökségnél összesen 9960 DOI-t regisztráltunk.

**DataCite-nál regisztrált DOI-k száma
évenkénti bontásban 2014-2021**



4.8.7 ONLINE PUBLIKÁLÁSI PLATFORMOK

Az Open Journal System szolgáltatásunkat jelenleg 36 ügyfél veszi igénybe (az év folyamán 3 szerkesztőség bontott szerződést). Ezek közül 14 használja a szoftvert teljes funkcionalitással, 9 csak publikálásra és 13 még csak teszteli a rendszert.

Az Open Conference System szolgáltatásban 2021-ben már negyedik alkalommal jelent meg a HUNGARNET Egyesület közreadásában a Networkshop konferenciakötet.

4.8.8 MATARKA ÉS MTMT FELDOLGOZÁS

Az MTA KIK részt vesz a MATARKA folyóirat tartalomjegyzék kereső szolgáltatás építésében, 4 kolléga végzi 9 folyóirat feldolgozását. A létrehozott rekordokban szerepeltetjük a REAL-J repozitóriumban tárolt teljes szövegű, elektronikus példányra mutató linket.

2021-ben 6182 db rekord került be az MTMT-be az MTA KFB vagy egyéb pályázati támogatás, DOI-regisztráció, illetve önkéntes csatlakozás kapcsán kiadói adatfelvitel keretében.

4.8.9 SZÁMÍTÓGÉPES REFERENZS SZOLGÁLTATÁS

A térítéses szolgáltatás keretében idézettségfigyelést, impaktfaktorlisták összeállítását vállaljuk, valamint a kutatók publikációs listájának és ezek hivatkozásainak integrálását a Magyar Tudományos Művek Tárába (www.mtmt.hu). Emellett tájékoztatást és segítséget nyújtunk a könyvtár repozitóriumának (REAL) használatával kapcsolatban.

A szolgáltatás alapvető forrásai továbbra is a Web of Science adatbázis, illetve a MATARKA tartalomjegyzék-adatbázis voltak.

2021-ben 29 ügyfelünk volt, az általuk megrendelt szolgáltatásokra 167 óra munkaidőt fordítottunk, valamint 20 fő számára egyszerű kérdésekről telefonon, e-mailben adtunk felvilágosítást.

4.9 INFORMATIKA

A 2021-es évben lecseréltük a REAL repozitórium működését biztosító szervereket, valamint SSD diszkek beépítésével sikerült korszerűsíteni az irodai munkaállomások egy részét.

A könyvtár bővülő könyvkiadási tevékenységének támogatására grafikus és kiadványszerkesztési feladatokra alkalmazható munkaállomásokat és monitorokat szereztünk be.

Megújítottuk az MTA Székházban lévő részlegeinkben az aktív hálózati eszközöket.

5. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁS: TUDOMÁNYELEMZÉS ÉS TUDOMÁNPOLITIKAI TEVÉKENYSÉG

Alapfeladatokhoz kapcsolódó kiemelt eredmények

- MTA Kiváló Kutatóhely pályázat. A Tudományelemzési és Tudománypolitikai Osztály (TTO) tárgyévben az MTMT-vel közösen folyamatosan közreműködött az „MTA Kiváló Kutatóhely” pályázat értékelési rendszerének kidolgozásában, az értékelés lefolytatásában és az ezt övező egyeztetési folyamatokban. A közreműködés az értékelési rendszer bibliometriai összetevőinek módszertani megalapozását, nagyléptékű bibliometriai elemzéseket, illetve információszolgáltatást foglalt magában.
- Az TTO alapfeladatai keretében rendszeres elemzéseket, illetve igény szerinti információszolgáltatást végzett az MTA beszámolási és döntéshozatali feladatainak szakmai informálásának céljából (az eredményeket az MTA tárgyévben készült országgyűlési beszámolója foglalja össze).
- A TTO tárgyévben is rendszeresen együttműködött az MTMT-vel értékelési, tudományelemzési feladatok körében (elsősorban az MTMT tudományometriai szakbizottságának tevékenységén keresztül).

Kiemelt finanszírozott/megbízásos szolgáltatási és kutatási projektek

- *Szerződéses kutatások és szolgáltatások, ELKH.* A TTO az ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont (TK) részére hosszú távú szolgáltatási szerződés keretében folytatott rendszeres elemzési és kutatási tevékenységet. A program három értékelési–kutatási részprojektet tartalmaz: 1) az intézmény tudományos teljesítményének értékelő vizsgálata, 2) tudományterületi pozíció hazai és nemzetközi intézményi összehasonlítások alapján, 3) a hazai társadalomtudományi folyóiratok tudományometriai elemzése és empirikus rangsorvizsgálatai.
- *Egyesült Királyság budapesti nagykövetsége – Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) közös projekt.* Az Egyesült Királyság budapesti nagykövetségével kialakított együttműködés keretében a TTO, mint hivatalos szállító tárgyévben újabb vizsgálatsorozatra kapott felkérést, amely a Brexitet követő időszak brit–magyar tudományos együttműködési lehetőségeinek feltérképezését célozza (a Horizon program keretében). A 2022-ben folytatódó programot az Egyesült Királyság budapesti nagykövetségén keresztül a brit partner finanszírozza, az NKFIH szakmai partnerként vesz részt.
- *MTA Életpálya Monitor.* A Bolyai Ösztöndíj Kuratórium elnökének megbízásából az MTA Titkárság a nyár folyamán ismét felkérte a TTO-t az *Életpálya Monitor* programjának folytatására, a Bolyai ösztöndíjjal összefüggő felmérések és a kapcsolódó életpályakutatás elkészítésére. A programot az MTA központi költségvetéséből finanszírozza.
- *Hazai és uniós pályázatok.* A King's College London megkeresése nyomán a TTO konzorciumi partnerként új uniós pályázatot nyújtott be az *ERASMUS+ Cooperative partnership* kiírás keretében. A munkaterv szerint nyertes pályázat esetén a konzorcium első ülésének házigazdája szintén az MTA KIK (a fenti kereten felüli dedikált projektköltségvetésből) várhatóan 2022 közepén. Tárgyidőszakban zárókonferenciával kísérve sikeresen lezárult a TTO négyéves konzorciumi OTKA-projektje a hazai doktori életpályák kutatása területén. Egyidejűleg elkészült a nyomtatásban közreadott zárókötet is.

Szakértői és oktatási tevékenység, disszemináció

- Tárgyidőszakban a TTO munkatársai számos konferencia és rendezvény keretében folytattak disszeminációs, szakértői és oktatási tevékenységet (pl. *Szakkönyvtári Seregszemle 2021*, a *Covid Tudástérkép és Tudásbázis Portál* szolgáltatás bemutatása; *Előadások a tudományetriáról*, a Szegedi Tudományegyetem szervezésében, on-line előadássorozat; *Semmelweis Kutatói Szalon*, a Semmelweis Egyetem előadássorozatának keretében tartott előadás; *A Tudomány Tudománya*, a Szegedi Tudományegyetem előadássorozata stb.)

EISZ-társintézményi eredmények

- *EISZ-stratégiai és döntéshozatali támogatás*. Az EISZ-stratégiához kapcsolódó tényalapú döntéshozatali támogató vizsgálatsorozat keretében a TTO több vizsgálatot folytatott, elemzést és tanulmányt készített, amely az EISZ-adatbázisok hazai hasznosulását, illetve ennek alapján az optimális „portfólió” kialakítását elemzi. Az eredmények a vonatkozó EISZ PT-üléseken kerültek bemutatásra. Ugyancsak a tényalapú megközelítés keretében elkészült a hazai open access (OA) előnyök vizsgálatát bemutató tanulmány, amely a KIK által az idén közreadott *Open Science. Nyílt tudomány magyar szemmel* című kötetben jelent meg.

Kiemelt jelentések, tanulmányok és információszolgáltatás az MTA, illetve országos döntéshozatali fórumai számára, valamint szerződéses partnerek részére, 2021

- Az ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont nemzetközileg látható tudományos teljesítménye. Bibliometriai elemzés a Társadalomtudományi Kutatóközpont részére, 2021.
- Helyzetjelentés a Socio.hu –Társadalomtudományi Szemle folyóirat hazai pozíciójáról. Bibliometriai elemzés a Társadalomtudományi Kutatóközpont részére, 2021.
- A hazai tudományos teljesítmény mérőszámai a Visegrádi (V4-es) országok kontextusában (2016–2020). Háttéranyag az MTA 2021. évi országgyűlési beszámolójához, 2021.
- Az MTA Kiváló Kutatóhely pályázat értékelési rendszere: módszertani javaslatok és eredmények, 2021.
- Az EISZ kínálatában megjelenő adatbázisok/szolgáltatások hasznosulásának empirikus vizsgálata és a hasznosítás optimalizálása. Háttérelmzés az EISZ Programtanács részére, 2021. május.
- BOLYAI25 – A Bolyai János Kutatói Ösztöndíj nyerteseinek életpályája és a támogatás megítélése. MTA Életpánya monitor, 2021.
- BOLYAI25 – Felmérés a Bolyai János Kutatói Ösztöndíj nyertesei körében. A 2021-es adatfelvétel előzetes eredményei. MTA Életpánya monitor, 2021.

6. ORSZÁGOS PROGRAMOK

6.1 MAGYAR TUDOMÁNYOS MŰVEK TÁRA

2021. február 24-én megjelent az MTMT működését szabályozó módosított elnöki határozat, *A Magyar Tudományos Akadémia elnökének 10/2021. (II. 24.) számú határozata a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis működtetésének rendjéről*. Az MTMT irányító testületei 2021-ben újjáalakulva kezdték meg munkájukat az új határozatban meghatározott módon Az MTMT Tudományos Tanács (TT) és MTMT Koordinációs Testület (KT) alakuló ülésére április 1-jén került sor, majd szeptember 21-én a KT és 28-án a TT ülésezett.

Az MTMT működését az MTA KIK költségvetéséből 83 millió Ft, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) által nyújtott 14 millió Ft összegű támogatás, valamint az Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap (NKFIA) által az MTA KIK és a SZTAKI számára folyósított 80–80 millió Ft összegű támogatás biztosította. Ezen felül az MTA 8 millió forintot folyósított a 2021. évi 160 akadémikusjelölt és 25 pályázati támogatást igénylő kisgyermekes kutató MTMT-ben rögzített publikációs és idézettségi adatainak ellenőrzésére, valamint az akadémikusjelöltek publikációs teljesítményét megjelenítő informatikai felületre.

2021-ben az MTMT tevékenységében a napi működtetési és támogatási feladatok mellett kiemelt szerepet játszott az akadémiai pályázatok támogatása. A legnagyobb volumenű feladat az akadémikus jelöltek publikációs teljesítményének ellenőrzése és reprezentálása volt. Komoly erőforrást igényelt az elnöki felkérésre végzett, az MTA Kiváló Kutatóhely pályázat előkészítésének és lebonyolításának támogatása, amelyben az MTA KIK TTO-val közösen részt vettünk a pályázó intézmények publikációs teljesítményének kimutatásában. Ehhez társult, hogy az MTA köztestületét a szakterületi adatok pontosítására és a publikációs listák aktualizálására felhívó elnöki levél után támogatást nyújtottunk az adatok pótlásában. Hozzájárultunk a Bolyai pályázat új informatikai felületének fejlesztéséhez, amely az MTMT-ből szolgáltatandó adatok részben automatikusan átvette, illetve az adatok másik körének átadásához egy ideiglenes informatikai felületet biztosítottunk a support.mtmt.hu oldalunkon. Év végén elindult a kisgyermeket nevelő kutatói támogatásra pályázók ellenőrzése is.

Főtitkári felkérésre megkezdtük az MTA tudományos osztályai MTMT értékelő táblázataira és minimálkövetelményeinek megjelenítésére vonatkozó fejlesztési igények felmérését és megvalósítását.

A járvány 2021-ben sem okozott fennakadást az MTMT rendszer (MyCite2) folyamatos (7/24) üzemi szolgáltatásainak a biztosításában és a kapcsolódó felhasználói támogatás ellátásában. A fontos egyeztetések online formában is elindultak és folytatódtak (az alábbi felsorolás nem tartalmazza a pályázatokkal kapcsolatos egyeztetéseket):

- az NKFIH és a SZTAKI munkatársaival a 2020-as és 2021-es fejlesztési feladatokról,
- az MTMT és az ELKH közötti együttműködésről,
- részvétel az MTA főtitkára, Kollár László által a tudományometriai mutatókkal kapcsolatos problémákat feltáró megbeszélésen,
- egyeztetés az MTA Műszaki Osztályának számára készítendő minimumkövetelmények megállapításához készülő programról,

- tárgyalások a Compass+ (az EISZ által üzemeltetett, a Magyarországon elérhető elektronikus tudományos tartalmak keresőfelülete) és az MTMT összehangolásáról.

2021-ben összességében 19 intézménynek 83 alkalommal 170 órában tartottunk oktatást és konzultációt. Április 6-án a Networkshop 2021 konferencia keretében az MTMT intézményi adminisztrátorai számára sikeresen megtartottuk az online térben MTMT tutoriálunkat. Októberben első alkalommal került sor *Az intézményi publikációs vagyron nyilvántartása a Magyar Tudományos Művek Tárában* elnevezésű 30 órás akkreditált MTMT tanfolyam megtartására.

Az MTMT-hez ebben az évben 11 intézmény csatlakozott, 3 felsőoktatási intézmény, 2 múzeum, 1 levéltár, 1 könyvtár, 3 kutatóintézet és 1 szoftverfejlesztő cég.

Jelentős feladatot rótt az évben az osztály munkatársaira a felsőoktatási intézményrendszer átalakulásával kapcsolatos változások átvezetése.

Összetettebb eseti adatszolgáltatást 45 alkalommal kértek. Ebből 40 kérés a felsőoktatási intézményektől, továbbiak az MTA, ELKH, Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM), Nemzeti Névtér, illetve a pályázó szerzőktől érkeztek.

MTA Doktora pályázók

2021-ben 97 fő nyújtott be pályázatot az MTA doktora cím elnyerésére, közülük 22-en még 2020-ba, ketten pedig 2019-ben indították el az eljárást.

Az MTA tudományos osztályai	A beadott pályázatok száma	
	2020	2021
I. Nyelv- és Irodalomtudományok osztálya	6	8
II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya	13	15
III. Matematikai Tudományok Osztálya	1	5
IV. Agrártudományok Osztálya	3	5
V. Orvosi Tudományok Osztálya	19	12
VI. Műszaki Tudományok Osztálya	16	15
VII. Kémiai Tudományok Osztálya	4	5
VIII. Biológiai Tudományok Osztálya	9	8
IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya	5	9
X. Földtudományok Osztálya	3	11
XI. Fizikai Tudományok Osztálya	4	4
	83	97

2022-es évre 19 pályázó anyagának elbírálása húzódik át, ezekből

- 2 esetben lezárult a publikációs és idézettségi adatok feltöltése a Doktori Tanács Titkársága (DTT) rendszerébe, de a pályázó még nem adta be a pályázatot,
- 4 esetben feltöltöttük a publikációs és idézettségi adatokat a DTT rendszerébe, de még nem kaptunk jelzést a pályázótól, hogy le is zárhatjuk a feltöltést,
- 8 esetben az ellenőrzés kész, hamarosan megtörténik a DTT-be feltöltés,
- 5 esetben az ellenőrzés még folyamatban van.

Az MTA tudományos osztályainak folyóiratlistáit 11 alkalommal kellett módosítanunk.

- II. Osztály, Történettudományi Bizottság, folyóirat-változtatások átvezetése, 2021.02.04.
- II. Osztály Pedagógiai Tudományos Bizottság, Andragógia albizottság, folyóirat-változtatások átvezetése, 2021.02.11.
- II. Osztály, Filozófiai Tudományos Bizottság, folyóirat-változtatások átvezetése, 2021.03.03.
- II. Osztály, Régészeti Tudományos Bizottság, folyóirat-változtatások átvezetése, 2021.03.10.
- VI. Osztály, átnézés, kérdések, új felvitelek, 2021.03.12.
- IX. Osztály, táblázat átalakítás miatt egyeztetések, 2021.03.11-
- II. Osztály, Történettudományi Bizottság, folyóirat-változtatások átvezetése, 2021.06.07.
- IV. Osztály, folyóirat-kiegészítések, 2021.06.10.
- II. Osztály, Pedagógiai Tudományos Bizottság, folyóirat-változtatások átvezetése, 2021.06.25.
- X. Osztály, folyóirat-kiegészítések, 2021.07.20.
- I. Osztály, Orientalisztikai Tudományos Bizottság folyóiratlista frissítése, 2021.10.05.

A MyCite2 szoftver kisebb-nagyobb javítócsomagokkal frissítésére 36 alkalommal került sor, ezek előre bejelentett rövid idejű leállással jártak együtt.

A 2021-es évi fejlesztések a működés folyamatos biztosítása mellett az adatszolgáltatással kapcsolatos igények kielégítésének bővítésére és az akadémikus jelölés támogatásának zökkenőmentes lebonyolítására koncentráltak, a főbb fejlesztések az alábbiak voltak:

- WOS import korrekciók (könyvfejezetek, sorozatok, konferenciák, megjelenés előtti felvitel)
- WOS/Scopus idézettség lekérdezésére külön keresőoperátor bevezetése
- Scopus automatikus idézőimport felülete
- Szerzői részesedésszámítás javítása
- Frascati tudományosztályozás utólagos egyedi és csoportos szerkeszthetősége menüből
- zárolási folyamat korrekciója, elsősorban a delegált adminok számára történő zárolás (akadémikus ellenőrzés!)
- duplumgyanú bevezetése (egy harmadik, köztes fokozat az automatikus duplikátum értékelésben a duplum és nem duplum között, aminek elsősorban a nagytömegű automatikus idézet importálásakor van jelentősége)
- közlemény, idézőközlemény és idézés kapcsolatstátuszok összehangolásának finomítása
- új folyóirat felvitel ellenőrzés (a folyóiratcikket csak ISSN-nel rendelkező folyóirattal lehet bevinni, illetve ISSN validitás ellenőrzése)

- GDPR-ral összefüggő fejlesztések (az adatvédelmi tájékoztató frissítései, lista teljességének jelölési lehetősége a nyilvános felületen)
- az MTA tudományos osztályai igényeinek megfelelő akadémiai jelölést támogató szoftver a MyCite2 rendszer adatbázis szerkezetének megfelelően szerzői publikációs teljesítményeket bemutató táblázatokkal
- alapszoftverek frissítése (Debian, Java, Postgres)

A fejlesztések tesztelését támogatta a FrontEndArt cég is, amely korábban részt vett az új MTMT szoftver sokoldalú ellenőrzésében.

A fentiek mellett létrejött az MTMT Osztály fejlesztésében a pályázó szerzők és intézmények, illetve az adatellenőrzésben részt vevő MTMT adminisztrátorok számára a support.mtmt.hu felület, ami a pályázati adatok szolgáltatásával, illetve ellenőrző rutinok lefutásával támogatja a felhasználókat.

A hardver infrastruktúra bővítésre 2021-ben is folytatódott (5 db SSD a szerverekhez).

A szoftver leállások legnagyobb része ütemezetten történt. 5–10 perces leállítás 7-szer, 30–60 perces 3-szor fordult elő, illetve augusztus 20-án és december 13-án voltak ezeknél is hosszabb idejű leállások, előbbi a szerverkapacitás bővítéssel, utóbbi pedig az alapszoftverek frissítésével függött össze. Hosszabb-rövidebb hirtelen, nem bejelentett leállítás, amely vizsgálatot és újraindítást eredményezett, 8 alkalommal volt, közülük a leghosszabb augusztus 18-án volt, 1,5 óras (hálózati hiba).

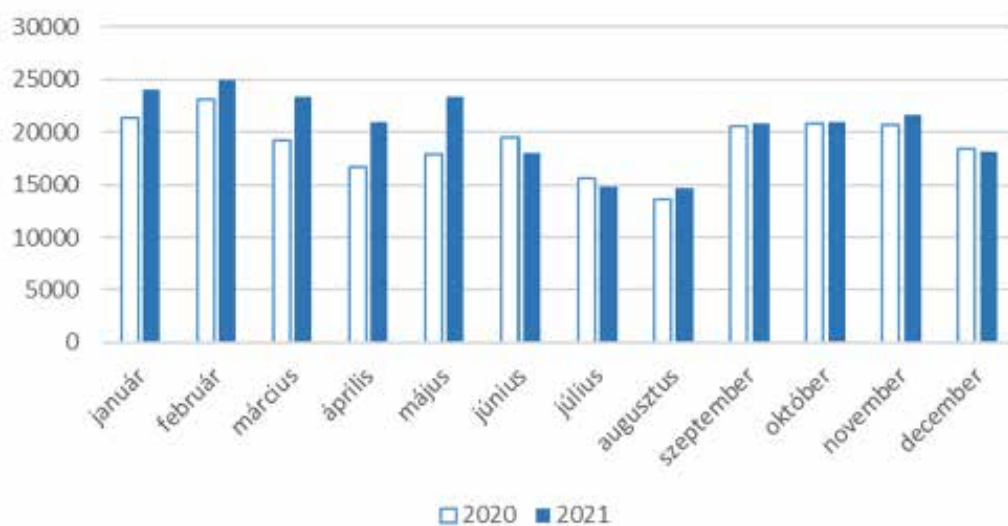
MTMT adatbázis statisztika (2021.01.01. – 2021.12.31.)

	2020	2021
Csatlakozott intézmények	148	171
Szerzők		
Összes szerző	67 219	71 795
Nyilvános szerzők	58 146	62 887
Közleménnyel rendelkező	56 363	60 303
Adminok		
Összes admin	3485	3839
Aktív admin	1787	1998
Közlemények		
Összes közlemény	2 097 716	2 219 586
Folyóíratcikk	970 513	1 035 952
Könyvrészlet	461 430	493 389
Könyv	201 558	204 550

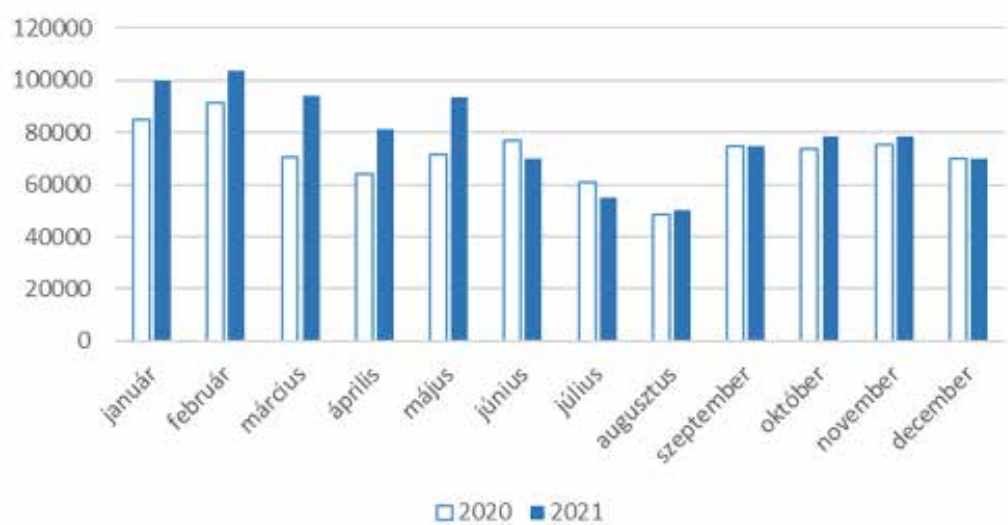
	2020	2021
Egyéb konferenciaközlemény	127 505	131 020
Egyéb konferenciakötet	72 442	65 812
Oltalmi formák	7010	7503
Disszertáció	22 718	24 664
Egyéb	186 259	201 987
Alkotás	47 500	53 562
Kutatási adat	780	1147
Idézők		
Összes idézés kapcsolat	8 225 132	9 140 396
Független	6 736 590	7 486 515
Függő	1 437 831	1 583 165
Nem vizsgált	50 711	70 716
Teljes tudományos közlemények		
Közlemények száma	1 290 895	1 360 726
Összes idézés kapcsolat	7 905 650	8 830 949
Független idéző kapcsolatok	6 503 652	7 223 106
Függő idéző kapcsolatok	1 400 123	1 541 637
Nem vizsgált	48 052	66 206
Wos/Scopus jelölt	458 496	487 440
Wos/Scopus idézővel rendelkező	276 565	283 073
Wos/Scopus idézők száma	6 863 439	6 972 556
Teljes tudományos művek aránya (%) az összesből	61.54%	61.31%

MTMT portál statisztika – 2021¹

MTMT portál, egyedi felhasználók száma, 2020 és 2021



MTMT portál, oldalmegtekintések száma, 2020 és 2021



¹ MTMT portál használati statisztikái a Google Analytics programmal készültek.

6.2 ELEKTRONIKUS INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁS (EISZ) NEMZETI PROGRAM

Az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) Nemzeti Program 2021. évben is folytatta nemzeti licenz vásárlásával az elektronikus tudományos tartalmakhoz való hozzáférés biztosítását. Az EISZ összhangban a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) által közzétett országos nyílt tudomány kezdeményezéssel kiemelt figyelmet fordít a nyílt hozzáférés minél nagyobb biztosítására, hogy a friss tudományos eredményeket hozzáférhetővé tegye minden érdeklődő számára és növelje a magyar kutatási eredmények, publikációk láthatóságát.

A projekt eredményeként a hazai szakkönyvtári hálózat folyamatos hozzáférést biztosít a kutatói közösség számára a kurrens tudományos tartalmakhoz. A teljes szövegű adatbázisok mellett a bibliográfiai és hivatkozáskereső adatbázisok segítik a szakirodalmi áttekintéseket és lehetőséget biztosítanak az intézmények tudományos működésének összehasonlítására.

A projekt azonosító számai: 2020-2.1.1-ED-2021-00121; 2020-2.1.1-ED-2020-00109

Az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program (EISZ) költségvetésének forrásai

Központi forrás- és céltámogatások

A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal a Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvény 10. § (2) bekezdése alapján pályázati úton 2021-ben 1950 millió forintot biztosított éves elszámolási rendszerű pályázati támogatás keretében az országos elektronikus információszolgáltatás támogatására. A pályázati forrás a Programtanács által megszavazott beszerzési és költségvetési tervben meghatározottak alapján került felhasználásra.

Az EISZ Határon túli projektet 40 millió forint céltámogatással finanszírozta az NKFIH, melynek eredményeként 34 határon túli intézmény fért hozzá a magyar tartalmakat biztosító adatbázisokhoz.

A 2020 végén jelentkező és a 2021. évi beszerzést érintő több éves szerződésekből kilépő tagintézmények önrészhiányának finanszírozására, valamint az OA publikálás támogatására 143 884 145 Ft céltámogatást kapott az EISZ Nemzeti Program az NKFIH-tól.

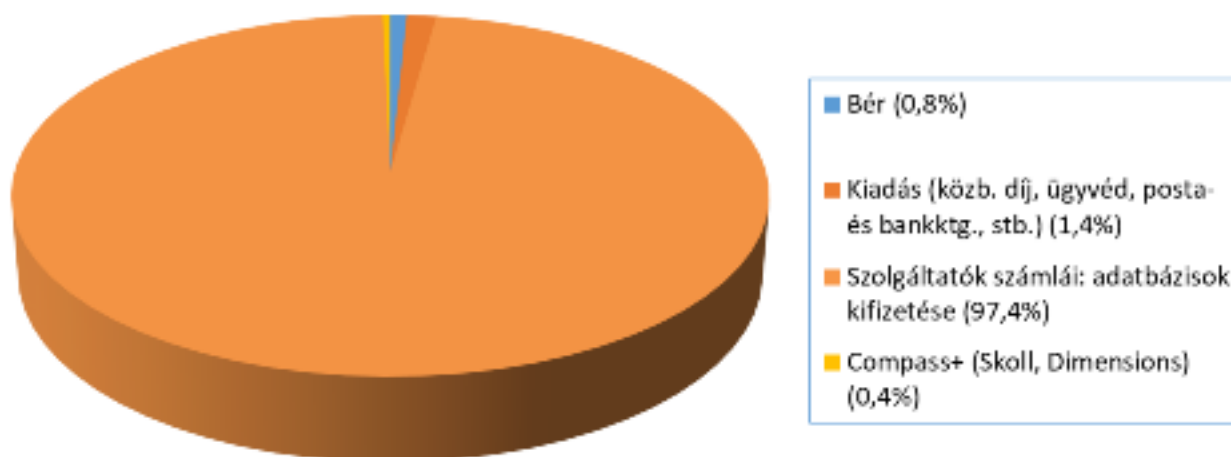
Tagintézményi hozzájárulások

A tagintézményektől önrészként 3805,661 millió forint folyt be a program finanszírozására.

A tagintézmények és az MTA KIK közötti keretmegállapodás alapján 2022-ig a tagintézmények éves előfizetésük 1%-át vagy legalább 5000 Ft/év rendszerhasználati díjat fizettek az EISZ Nemzeti Program működtetési költségeire, ez az összeg 37,88 millió forint volt 2021-ben.

A bevételek 97%-át fordítottuk elektronikus tartalmak beszerzésére.

EISZ Nemzeti program kiadásai



Az EISZ Programtanács és ülései

A programtanács (PT) a tagintézmények érdekképviselői és döntéshozók testülete.

2021. évben a koronavírus-járvány okozta lezárások miatt vegyes (online és személyes) üléseket tartottuk március 19-én, június 28-án és november 12-én.

Az EISZ Programtanács ügyrendjét a PT tagok változása miatt 2021. augusztus 16-án módosítottuk.

Intézménycsoportok	Int. szám	PT létszám	PT tagok
A Programtanács elnöke			Monok István főigazgató, MTA KIK
Felsőoktatási intézmények	49	10	Kulcsár Szabó Ernőné Gombos Annamária főigazgató, ELTE Molnár Georgina, DE Nagy Gyula SZTE Marton József Ernő főigazgató, BME OMIKK Nagy Zsuzsanna elnök, EKK Szeberényi Gábor főigazgató, PTE Szluka Péter igazgató, SE Tamási Balázs igazgató, OR-ZSE
Magyar Rektori Konferencia			Gelencsér András alelnök
Kancellárok képviselőitében			Ormándi Gabriella kancellár, ÓE
ELKH kutatóintézetek	19	3	Balogh Balázs főigazgató, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Lévai Péter főigazgató, MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont Patkósné Hanesz Andrea könyvtárvezető, SZBK
Nonprofit kutatóintézetek	13	1	Zimányiné Horváth Vera tudományos titkár, ELI-HU
Egészségügyi intézmények	15	2	Izbéki Ferenc főorvos, Fejér Megyei Szent György Kórház Takácsi-Nagy Zoltán főigazgató-helyettes, Országos Onkológiai Intézet
Közgyűjtemények	43	1	Kiss Gábor igazgató, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár
Országos szakkönyvtárak, szakkönyvtárak	13	1	Rózsa Dávid főigazgató, Országos Széchényi Könyvtár
Államigazgatási intézmények	9	1	Tóthné Csáki Katalin könyvtárvezető, NÉBIH
NKFIH		1	Szabó István innovációs és általános elnökhelyettes
ITM, Felsőoktatási Intézményirányítási és Finanszírozási Főosztály		1	Dormány Dániel főosztályvezető
MTA Titkárság		1	Véber János szakreferens, MTA Titkárság, Köztestületi Igazgatóság
MTA KIK		1	Gaálné Kalydy Dóra általános főigazgató-helyettes, EISZ Igazgatóság

2021. március 19.

Az EISZ Igazgatóság beszámolt előző éves munkájáról és bemutatta a 2021. évre vonatkozó munkatervét, melyet a PT tagok egyhangúlag elfogadtak.

Monok István, a programtanács elnöke bemutatta és vitára bocsátotta az EISZ stratégiájának alapelveit.

Megfogalmazta, hogy az EISZ Program nyitott minden magyarországi és nem magyarországi magyar fenntartású intézmény számára. Az elektronikus tudományos tartalmak beszerzésénél nem lehet különbséget tenni az élő és élettelen természet-, a műszaki tudományokra és a humán- és bölcsészeti tudományokra vonatkozó tartalmak között. Az EISZ Nemzeti Program működése kapcsán kiemelte, hogy a program a kormányhatározat szerint az MTA elnökének felelőssége mellett az MTA KIK lebonyolításában, a magyar egyetemi és szakkönyvtári rendszer tagjainak aktív részvételével valósul meg. A gyakorlati teendők tervezését, a lebonyolítás ellenőrzését az előfizető intézmények által delegált programtanács látja el. A finanszírozás kapcsán a program központi forrása Magyarország nemzeti költségvetésének a része. Az egyes tudományos információs adatbázisok beszerzését a program a központi forrásból a programtanács által jóváhagyott módon és mértékben támogatja. A fennmaradó összeget az előfizető intézmények bocsátják a lebonyolító rendelkezésére. A kimondott alapelveknek megfelelően a program hangsúlyosan törekszik az olyan információs adatbázisok beszerzésére, amelyek a magyarországi és a magyar tudomány open access közzétételét is lehetővé teszik (Read and Publish szerződések). A program ebben a tevékenységében nem tesz különbséget a tudományos eredmények közzétételének helye vagy nyelve szerint.

Az EISZ Program működésének egyik fontos könyvtári eszköze a COMPASS+, a Magyarországon elérhető elektronikus tudományos tartalmak keresőfelülete és interaktív könyvtári döntéstámogató rendszer. Stratégiai fontosságú lenne a COMPASS+ és a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) adatcseréjének lehetővé tétele, majd középtávon ennek kibővítése egy megkívánt közös országos könyvtári nyilvántartással.

Ahhoz, hogy a ráfordítások racionális szerkezete kialakítható legyen, nélkülözhetetlen a tudományos információ fogyasztásának és a hazai tudományos kibocsátás kapcsolatrendszerének vizsgálata, felmérése és az erre épülő tervezés. Az MTA KIK TTO erre a feladatra az EISZ tevékenységének részeként önálló kutatási programot szervez, amely a COMPASS+ fejlesztések kiegészítője is egyben.

A programtanács tagjai az alapelvekkel való egyetértés mellett megállapodtak a stratégiához kapcsolódó háttérelmzések fontosságában is.

A stratégia ismertetését követően a jelenlévők megegyeztek abban, hogy a PT ügyrendje alapján a tagok maguk közül választják ki a stratégiai munkacsoport tagjait úgy, hogy minden intézménytípus képvisellete biztosított legyen.

2021. június 28.

A Programtanács megvitatta az EISZ Nemzeti Program 2022. évi költségvetését, elfogadta a beszerzési és támogatási tervet.

A programtanács megszavazta a rendszerhasználati díj kivezetését 2022-től.

2021. november 12.

Az EISZ Igazgatóság bemutatta a 2022. évi konzorciumokat és a megrendelések alapján kialakult végleges költségvetést.

Az EISZ Igazgatóság összefoglalót készített a 2018 óta folyamatosan bővülő Read & Publish szerződésekről, az Open Acces kvóták kihasználtságáról.

A 2021. évben beszerzett elektronikus tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó központi támogatási arányok

EISZ-adatbázisok	EISZ-támogatás %	Intézményi önrész %
ACM Digital Library	10,5%	89,5%
Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag	30%	70%
Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag OA	70%	30%
Akadémiai Kiadó MeRSZ	10,5%	89,5%
Akadémiai Kiadó Szótárai	10,5%	89,5%
American Chemical Society (ACS) Journals	10,0%	90%
ATLA Religion Database with ATLASerials	4,2%	95,8%
Attraktor Kiadó	10,5%	89,5%
Balassi Kiadó	10,5%	89,5%
BMJ	4,2%	95,8%
Brill Journals	10,5%	89,5%
Brill Databases	0%	100%
Cambridge University Press (CUP) Journals	10,5%	89,5%
ClinicalKey	10,5%	89,5%
De Gruyter Journals	10,5%	89,5%
De Gruyter Databases	0%	100%
EBSCO – Academic Search Complete	10,5%	89,5%
EBSCO – Academic Search Ultimate	4,2%	95,8%

EISZ-adatbázisok	EISZ-támogatás %	Intézményi önrész %
EBSCO – Art and Architecture Source	0%	100%
EBSCO – Business Source Complete	0%	100%
EBSCO – Business Source Premier	4,2%	95,8%
EBSCO – Econlit	4,2%	95,8%
EBSCO – Education Source	0%	100%
EBSCO –Legal Source	4,2%	95,8%
EBSCO – MLA International Bibliography with Full Text	0%	100%
EBSCO – SocINDEX with Full Text	0%	100%
Emerald	4,2%	95,8%
EMIS	4,2%	95,8%
GALE	4,2%	95,8%
Gondolat Kiadó	10,5%	89,5%
iEEE	4,2%	95,8%
InCites	4,2%	95,8%
IOPScience extra	10,5%	89,5%
JHCD	4,2%	95,8%
JSTOR	10,5%	89,5%
Kalligram Kiadó	0%	100%
Kortárs Kiadó	10,5%	89,5%
Kossuth Kiadó	10,5%	89,5%
Kriterion Kiadó	0%	100%
Kronosz Kiadó	10,5%	89,5%
L'Harmattan Digitális Adatbázis	10,5%	89,5%
Lippincott Williams and Wilkins (LWW)	4,2%	95,8%
MathSciNet	4,2%	95,8%
Mentor Könyvek Kiadó	10,5%	89,5%
Múlt és Jövő Kiadó	0%	100%
Napvilág Kiadó	10,5%	89,5%
Osiris Kiadó	10,5%	89,5%
Oxford Art Online	4,2%	95,8%
Oxford Music Online	4,2%	95,8%

EISZ-adatbázisok	EISZ-támogatás %	Intézményi önrész %
Oxford University Press (OUP) Journals	10,5%	89,5%
PNAS	4,2%	95,8%
Project MUSE	4,2%	95,8%
ProQuest Academic Complete	0%	100%
ProQuest Central	10,5%	89,5%
ProQuest Literature Online	0%	100%
ProQuest One Academic	0%	100%
ProQuest SciTech Collection	0%	100%
PsycARTICLES	4,2%	95,8%
Royal Society of Chemistry (RSC)	10,5%	89,5%
SAGE	4,2%	95,8%
Science Magazine	25%	75%
ScienceDirect	40%	60%
SciFinder-n	4,2%	95,8%
SciVal	0%	100%
Scopus	0%	100%
Springer e-könyvek	45%	55%
Springer Nature	45%	55%
Statista	4,2%	95,8%
Szaktudás Kiadó	10,5%	89,5%
Szent István Társulat	0%	100%
Tinta Könyvkiadó SzakKönyvTár	0%	100%
Tinta Könyvkiadó SzóTudásTár	10,5%	89,5%
Typotex - Interkönyv	10,5%	89,5%
UpToDate	25%	75%
USC SOÁVHA	100%	0%
Web of Science (+ Citation Connection, backfiles)	21%	79%
Wiley	25%	75%
World Politics Review	0%	100%

A tagintézmények köre

2021-ben az MTA KIK 137 intézménnyel kötött éves szerződést elektronikus információszolgáltatásra, és 34 határon túli intézménynek biztosít hozzáférést magyar nyelvű tartalmakhoz.



Szakmai tevékenység

A 2021. évet nagymértékben meghatározta a koronavírus-járvány miatti lezárás folytatódása, az EISZ Igazgatóság az év elejétől júniusig nem tudott semmilyen személyes megjelenéssel járó rendezvényt, felhasználóképzést tartani.

Az éves feladatok ettől függetlenül zökkenőmentesen zajlottak.

A 2020. évi tapasztalatok alapján az EISZ Igazgatóság éves munkafolyamatát átalakítottuk, egy igényfelmérő helyett két körben mérjük fel az igényeket úgy, hogy májusban már indikatív árral jelöljük a szolgáltatásokat.

A 2021. évi adatbázis-előfizetések előkészítése februárban kezdődött, az EISZ Nemzeti Programban résztvevő tagintézmények igényfelmérő ívet kaptak, amelyet két héten belül kellett visszaküldeniük kitöltve az MTA KIK EISZ Igazgatóság részére. A nyomtatvány tartalmazta mindazon elektronikus tudományos

tartalmak listáját, amelynek szolgáltatói konzorciumi ajánlatot kívántak adni. A tagintézmények az igényfelmérőn jelezhettkék az arra rögzített részen, hogy az igényfelmérőn nem szereplő tartalom mellett, mely egyéb tartalmat javasolják beszerzésre. Ezt követően az EISZ Igazgatóság összesítette és feldolgozta az igényfelmérés eredményeit, majd indikatív árajánlat benyújtására hívta fel a szolgáltatókat. Az indikatív árajánlatok alapján, a 2020. évi támogatási arányokkal számolva újabb igényfelmérőt küldött az EISZ Igazgatóság a tagintézményeknek, melyek feldolgozása a programtanács júniusi üléséig lezajlott.

Az igényfelmérés eredményei és a szolgáltatók által benyújtott indikatív ajánlatok alapján, valamint a rendelkezésre álló költségvetési keretösszeg figyelembevételével az EISZ Igazgatóság elkészítette a következő évre vonatkozó beszerzési és költségvetési tervnek két eltérő változatát. A programtanács júniusi ülésen a képviselők a két változat egyikét 100%-os szavazati aránnyal elfogadták.

Az új, 2022. évre vonatkozó támogatási arányokkal július és augusztus hónapban elkészítettük az önrékszámításokat és kiküldtük az intézményi megrendelő nyilatkozatokat, melyeket 2021. október 1-ig kellett visszaküldeni a tagintézményeknek.

Október végén Monok István főigazgató és Gaálné Kalydy Dóra részt vett a Frankfurti Könyvvásáron, több kiadóval is sikeres tárgyalásokat folytattak.

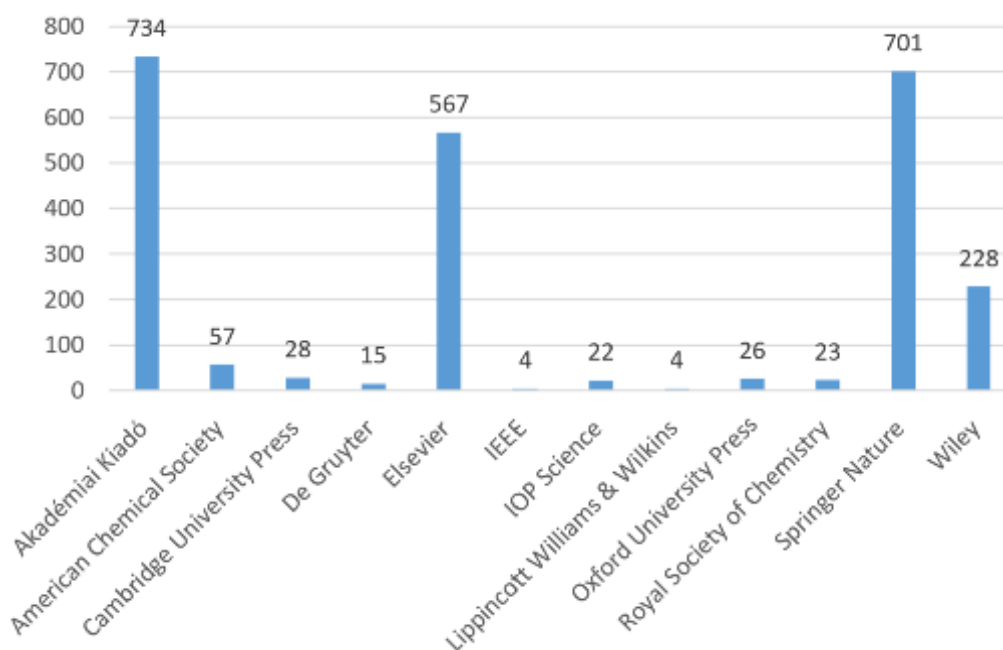
A programtanács november 19-i ülésén elfogadták a végleges beszerzési és költségvetési tervet.

A módosított munkafolyamat, a kétfordulós igényfelmérés beváltotta a hozzá fűződő reményeinket, a második igényfelmérőben jelzett indikatív árak lehetővé tették, hogy mind a tagintézmények, mind az EISZ Igazgatóság pontosabban tudja tervezni a következő év költségvetését.

A Határon túli projekt résztvevőinek 2021-ben nem tudtunk budapesti közös tréninget tartani. A program keretében 34 határon túli intézmény fért hozzá a magyar szolgáltatók által biztosított 8600 magyar nyelvű elektronikus könyvhöz.

December folyamán utólagos ártárgyalásokat folytattunk, a több éves szerződések módosítását előkészítettük.

Az év során 12 szolgáltatóval átmeneti szerződést kötött az MTA KIK, ennek alapján a publikációs díjakra a konzorciumban résztvevő tagintézményeknek nem kellett külön költeni. A nyílt hozzáférésű cikkek kvótáját 1000 APC-ről (Article Processing Charge – cikkfeldolgozási díj) 1070-re növeltük a Science Direct adatbázisnál, a Cambridge University Press pedig korlátlan publikálási lehetőséget biztosított a konzorciumi intézmények munkatársainak. Az Oxford University Press-szel 2021-ben kötöttünk először átmeneti szerződést. Számításaink szerint ez 2170 millió forint megtakarítást jelentett a tagintézményeknél. 2021. év során az EISZ konzorciumok Read and Publish szerződéseinek köszönhetően 2409 nyílt hozzáférésű magyar tudományos közlemény jelent meg.



2021. évi OA publikált cikkek kiadónkénti megoszlása

A COMPASS+ szoftver első éve még nem mutatta a várt használatot, éppen ezért az év elején oktató videókat tettünk közzé, szeptemberben pedig 3 tréninget is szerveztünk a COMPASS adminisztrátorok részére. A Skoll fejlesztő céggel a fenntartási szerződés terhére elkezdtük az COMPASS+ és az MTMT adatbázisok API-val (application programming interface – alkalmazásprogramozási felületet) való összekötésének műszaki felmérését.

Az év során 48 online tréninget és 7 személyes jelenléttel megvalósuló adatbázisbemutatót szerveztünk az intézmények részére. A Soá Vizuális Történelmi Archívum nagyobb használata érdekében adatbázisbemutatókat szervezünk az elérési pontokon. Az MTA Könyvtár és Információs Központ Tájékoztatási Osztályának bevonásával októberben Pécsen, novemberben Miskolcon tartottunk felhasználóképzést.

Az EISZ honlap és Facebook-oldal üzemeltetése, hírekkel való feltöltése folyamatos, az intézményi képviselőket igyekszünk minél körültekintőbben tájékoztatni az EISZ Igazgatóság munkájáról és az elektronikus adatbázisokhoz való hozzáférésről.

Az MTA KIK vezetősége folyamatos kapcsolatot tart fenn a finanszírozó hatósággal, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatallal és a Magyar Tudományos Akadémia vezetőségével.

7. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

Az Akadémiai Levéltár 2021-ben is tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta a levéltári kutató- és ügyfélszolgálatot (az utóbbit leginkább az MTA Titkársága részére).

Az iratállomány növekedése az előző évhez képest csökkent, 11,4 iratfolyóméter (ífm) anyagot vettünk át. Jelentősebb iratmennyiséggel a következő fondok gyarapodtak: 215. MTA Könyvtár (6,96 ífm), 6. Főtitkárhelyettes (1,2 ífm), 235. Néprajztudományi Intézet (1,2 ífm). Ezeknek az iratoknak a jegyzékeit számítógépes változatban (részben Excel táblázatban) is megkapta a levéltár, ami az anyagban való kutatást jelentősen könnyíti. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3 894,25 ífm-t.

A levéltár 2021-es tevékenységét is nagyban befolyásolta a koronavírus-járvány. A járványhelyzet miatt hosszú ideig felváltva jártak be a munkatársak, és a munkájuk egy részét otthoni munkában végezték.

Otthoni munkában 2021-ben elkészült – a Tudományos Minősítő Bizottság (TMB) regiszteres füzetei alapján – oklevélszámokkal és egyéb adatokkal együtt egy excel táblázatban a tudományok doktorainak névsora (3922 rekord) és a TMB katalógus cédulák adatainak excel táblázata (39 941 rekord). Sajnos ezt egyelőre még nem lehet feltenni a honlapra, mert most következik a munka legnehezebb rész, egyrészt a lista ellenőrzése, mert bár a kollégák nagyon figyelmesen dolgoztak, az eredeti jegyzék teli van hibával és félreütéssel. Másrészt pedig a szétszórt anyagok egyesítését is el kell végezni. Bár a Tudományos Minősítő Bizottságtól az anyag folyamatosan érkezett be a levéltárba, de különböző okok miatt sok papír nem került be a személyi dossziéba, hanem később egy-egy szál papírként került leadásra. A nőknél a helyzet bonyolultságát még az is fokozza, hogy hol asszonynévvel, hol leánykori névvel szerepeltek. A dossziék egyesítésével egy időben az anyag rendezését, az iratok megfelelő rendbe sorolását is elvégezzük. A munkát már 2020-ban elkezdtük, és 2021-ben is folytattuk, amikor a levéltárban dolgoztak a munkatársak, de az év második felében egy időre abbamaradt a TMB dossziék rendezése, mert más feladatok kerültek előbbre.

A tavasz folyamán az Emberi Erőforrások Minisztériumának Kultúráért Felelős Államtitkársága pályázatot írt ki a közlevéltárak részére szakmai feladataik támogatására. Az Akadémiai Levéltár 800 000 forintos támogatást kapott, amelyből 600 000 forintot a Borospincében levő anyag (főtitkárhelyettesek iratai és a Társadalomtudományi Főosztály iratai) fertőtlenítésére a maradék pénzt pedig savmentes dobozok vásárlására fordított. Így a nyár folyamán kiválogattuk a fertőtlenítésre küldendő anyagot, és kiszedtük a fém tűzőket és a műanyag dossziékat, illetve a fölös példányokat az anyagból, és előrendezve küldtük az anyagot a Pre-Con Kft-nek. Így sikerült 10 ífm anyagot fertőtleníteni és 500 db savmentes dobozt vásárolni.

2021-ben újra dobozoltuk (és részben újra rendeztük) a Magyar Tudományos Tanács iratanyagát. Erre azért volt szükség, mert a régi köttetett dobozok az idők során szétmentek, így új, savmentes dobozokba került az anyag. Elkészült egy új részletes jegyzék is, amely felkerül a honlapra is.

Az év folyamán az elnökségi ülések iratanyagának rendezése mellett folytatódott az ülések fel nem dolgozott hanganyagának a digitalizálása (68 kazetta, illetve orsós magnószalag). Otthoni munkában elkészült a régi orsós magnószalagokon levő hanganyagról készített nyilvántartás excel táblázata (864 rekord).

2021-ben elkezdte munkáját a Magyar Tudományos Akadémia és az Akadémiai Könyvtár 200 éves évfordulójának megünneplését előkészítő Elnökségi Bizottság (MTA 200). Az év folyamán az MTA 200 Bizottság felkérésére a levéltár előzetes anyagot gyűjtött az MTA elnökeit bemutató, a mecénásokról, valamint a tudós nőkről szóló kiadványokhoz, illetve megbeszélést folytattunk a szerkesztőkkel. A levéltár két munkatársa szerzőként, illetve szerkesztőként is rész vesz a munkálatokban, Hay Diana a *Nők a tudomány fellegvárában – Kutatói életutak a Magyar Tudományos Akadémián 1951–2021* munkacímmel készülő kötet egyik szerkesztője, Zsidi Bernát pedig szerzőként vesz részt az *Elnökök, főtitkárok*, illetve a *Mecénásokról* szóló kötetben.

A kutatószolgálati munkát is nagyban befolyásolta a koronavírus járvány. Az év folyamán többször kellett korlátozni a kutatást a járványügyi előírások miatt, sőt tavasszal hosszabb ideig zárva is voltunk. Ennek ellenére, 2021-ben 21 kutató kért és kapott kutatási engedélyt. A kutatók 143 alkalommal 537 raktári egységnyi anyagot kaptak kézhez és 46 oldal másolatot készítettünk részükre. 4 fotójegyet állítottunk ki és 54 esetben írásbeli választ adtunk nekik.

Az ügyfélszolgálati statisztika a következő volt: az MTA Titkárságának (és más érdeklődőnek) 62 esetben (ebből 52 esetben írásban is) adtunk felvilágosítást vagy kerestünk elő iratot. Munkaviszony-igazoláshoz 20 esetben kerestünk elő anyagot vagy írtunk levelet arról, hogy hol található az anyag.

Zsidi Bernát, fiatal kutató részt vett a 2021. szeptember 16–17-én rendezett *Modern Magyarország* című doktorandusz konferencián, és *Az MTA és a rendszerváltás* címmel nagyszerű előadást tartott.



8. TUDOMÁNYOS ÉS SZAKÉRTŐI MUNKA

8.1 MUNKATÁRSOK TAGSÁGA, TESTÜLETI TEVÉKENYSÉGE

BABUS ANTAL

MTA Köztestülete

Magyar Írószövetség Felügyelő Bizottsága tagja

Magyar Írószövetség Arany János Alapítvány kuratóriumi tagja

BAGI JUDIT

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar-Kínai Baráti Társaság

BEREINÉ VASAS ANDREA

Magyar Irodalomterápiás Társaság

DÉVÉNYI KINGA

MTA Köztestülete

MTA Orientalisztikai Bizottság

Kőrösi Csoma Társaság, választmányi tag

UEAI (Union Européenne des Arabisants et Islamisants)

TIMA (The Islamic Manuscript Association)

Magyar-Egyiptomi Baráti Társaság

Magyar-Iráni Baráti Társaság

Journal of Arabic and Islamic Studies című folyóirat szerkesztőbizottság tagja

The Arabist. Budapest Studies in Arabic című folyóirat társszerkesztője

FEJŐS EDINA

Magyar Irodalomterápiás Társaság

FERENCZI ROLAND

Magyar Ókortudományi Társaság

Magyar-Indiai Baráti Társaság tagja

European Network of Dravidian Studies (ENDS)

Kőrösi Csoma Társaság

GAÁLNÉ KALYDY DÓRA

MKE Társadalomtudományi Szekció tag

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció elnöke

Hungarnet Díj Bizottsági tag

LIBER Citizen Science Working Group tag

GYURICZA ANDREA

RDA-HU Munkacsoport (OSZK)

HAY DIANA

Magyar Levéltárosok Egyesülete

HOLL ANDRÁS

Nemzeti Open Science Tanácsadó Testület tagja

HUNGARNET elnökségi tagja

NETWORKSHOP Program Bizottság tagja

HRDA koordinátor

EOSC Task Force Long Term Data Preservation tagja

ALLEA (All European Academies) Permanent Working Group Intellectual Property Rights (PWGIPR) tagja

HORÁNYI KÁROLY

Szabó Lőrinc Alapítvány kuratóriumának tagja

ISZTRAY SIMON

Magyar Goethe Társaság

JABLONKAY JUDIT

Kőrösi Csoma Társaság

KASZA ZSÓFIA

RDA-HU Munkacsoport (OSZK)

Országos Könyvtári Szabványosítási Bizottság

KELECSÉNYI ÁGNES

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar-Indiai Baráti Társaság

KORDICS NOÉMI

Romániai Germanisták Társasága

MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság

KOVÁCS NÁNDOR

Kőrösi Csoma Társaság

Magyar-Török Baráti Társaság

The Islamic Manuscript Association

KRÄHLING EDIT

Ókortudományi Társaság

Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae szerkesztőbizottsági tag, technikai szerkesztő

MOLNÁR ANDREA

Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund kuratóriumi tagja

Európa Mozgalom Magyar Tanácsa főtitkára

Európai Utas Alapítvány felügyelőbizottsági tagja

Magyar Goethe Társaság tagja

MONOK ISTVÁN

Acta Comeniana (Praha), Tudományos Tanács tagja

Associazione Culturale Italoungherese del Friuli Venezia Giulia „Pier Paolo Vergerio” (Trieste), socio onorario

Bibliotheca Apostolica Vaticana, BAVIC tudományos tanács tagja

Centro di Studi Adria-Danubio (Trieste), socio onorario

Crisopoli. Bolletino del Museo Bodoniano di Parma, Tudományos Tanács tagja

Erdélyi évszázadok. A Kolozsvári Magyar Történeti Intézet Évkönyve, szerkesztőbizottsági tag

Erdélyi Múzeum, Kolozsvár, szerkesztőbizottsági tag

Evangélikus Országos Gyűjtemények, Országos Igazgatótanács, elnök

Gesellschaft für Buchforschung in Österreich, Wien-Heidelberg tagja

Gróf Mikó Imre Alapítvány az Erdélyi Múzeum Egyesület támogatására, elnök

Histoire et civilisation du livre. Revue internationale, Genève, Droz, szerkesztőbizottsági tag

Kaleidoscope – Integrált Művelődés- Tudomány- és Orvostörténeti Lap. Kaleidoscope – Integrated Magazine of History of Science, Culture and Medicine, szerkesztőbizottsági tag

Livraisons d'histoire de l'architecture (Paris), Tudományos Tanács tagja

Livro, Revista do Núcleo de Estudos do Livro e da Edição, Sao Paulo, Brazília, Tudományos Tanács tagja

Lymbus. Magyarságtudományi forrásközlemények, szerkesztőbizottsági tag

Magyar Elektronikus Könyvtár Egyesület, elnök

Magyar Irodalomtörténeti Társaság tagja

Magyar Könyvszemle, főszerkesztő

Magyar Történelmi Társulat tagja

MTA Irodalomtudományi Bizottság tagja

MTA Könyv- és Folyóirat Kiadást Támogató Bizottság tagja

MTA Könyvtártörténeti és Bibliográfiai Munkabizottság, elnök

MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja

MTA Székház Rekonstrukciós Szakértői Elnöki Bizottság tagja

Nemzetközi Magyarságtudományi Társaság, társelnök

Per aspera ad astra. A Pécsi Tudományegyetem egyetem- és művelődéstörténeti folyóirata, Tudományos Tanács tagja

Polymatheia. Művelődés- és Neveléstörténeti Folyóirat, szerkesztőbizottsági tag
Revista Română de istorie a Cărbunii. București, Biblioteca Natională a României, szerkesztőbizottsági tag
Studia historica Adriatica ac Danubiana. Periodico delle relazioni storico-culturali tra i paesi dell'area
adriatico-danubiana (Trieste), Tudományos Bizottság tagja
Ungarn Jahrbuch, München, szerkesztőbizottsági tag
WEB-FU – Elektronische Beiträge des Instituts für Finno-Ugristik, Universität Wien, Institut für
Europäische und Vergleichende Sprach- und Literaturwissenschaft, Tudományos Tanács tagja

NOBILIS ANDRÁS

Magyar Levéltárosok Egyesülete

NOVÁK BÉLA

Magyar Levéltárosok Egyesülete

OROSZ GERGELY

Kőrösi Csoma Társaság

Tibet Társaság

International Association of Tibetan Studies

ROTTÁR MÁTÉ

Kőrösi Csoma Társaság

SALLAI ÁGNES

Magyar Biológiai Társaság: Állattani Szakosztály, Ökológiai Szakosztály

SZABÓ ÁDÁM

IANLS: International Association for Neo-Latin Studies (Nemzetközi Neolatin Társaság)

MTA Köztestülete, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

SZEGEDI NÓRA

MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció

Magyar Fenomenológiai Egyesület

SZIKLAY Cs. MÓNICA

Csokonai Vitéz Mihály Irodalmi és Művészeti Társaság (Hévíz)

TATÁR SÁNDOR

Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület

Magyar Műfordítók Egyesülete

Szépírók Társasága

Die Kogge (nemzetközi írószervezet)

TÓTH GÁBOR

MOKKA Egyesület felügyelőbizottsági elnöke

VÁGVÖLGYI DÁVID

Pro Regno Hungariae Alapítvány

ZSIDI BERNÁT

Magyar Levéltárosok Egyesülete

8.2 SZAKMAI PROGRAMOK KÜLFÖLDÖN

2021. június 14-től július 9-ig Szegedi Nóra és Tömörly Pál a Római Magyar Akadémia Könyvtára állományának rendezésében közreműködött a Külgazdasági és Külügyminisztérium kérésére. (Ennek köszönhető, hogy intézményünk 100-nál több ajándék kiadvánnyal gazdagodott.)

Orosz Gergely társkurátorként részt vett a Keleti Gyűjtemény *Pilgrim Scholar in Tibet* című kiállítás megnyitóján és október 9-én előadást is tartott az indiai fővárosban. New Delhi, 2021. október 3–10.

8.3 KÖNYVKIADÁS

Dávid Ferenc: *Könyvecske az igaz keresztyényi keresztségről*, Budapest, MTA KIK–OSZK–Magyarországi Baptista Egyház, 2021.

Intézményi- és magángyűjtemények 1609–1750. Könyvjegyzékek bibliográfiája, szerk. Monok István, Budapest, MTA KIK, 2021 (Könyvtártörténeti füzetek, XIV).

A jelenlét nem sziget. Írások William John Mc Cormack tiszteletére, Presence Is No Island. Writings in Honour of William John Mc Cormack, Budapest, MTA KIK, 2021 (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának közleményei. Új sorozat, 44(119)).

Bitskey István: *Hitvita, história, szellemi örökség*, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2021 (Kulturális örökség)



Lymbus. *Magyarságtudományi forrásközlemények*, 2020, szerk. Ujváry Gábor, Budapest, MTA BTK–MTA KIK–OSZK, 2021.

Erdélyi könyvesházak VI. 1575–1800. *Kronstadt und Burzenland*, szerk. Bándi András, Monok István, Verók Attila, Budapest, MTA KIK, 2021 (Adattár XVI–XVIII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 16/6).

Bewahrte Geistigkeit und Kulturerbe von drei Nationen, hrsg. Anton Bruck OFM, István Monok, Edina Zvara, Budapest–Güssing, MTA KIK–Franziskanerkloster, 2021.

Dóbk Ágnes: *Barkóczy Ferenc (1710–1765) egyri püspök könyvtára*, Budapest, MTA KIK, 2021 (A Kárpát-medence kora újkori könyvtárai, 11).

Vörös Imre: *A történeti alkotmány az alkotmánybíróság gyakorlatában*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián).

Mézes Miklós: *Mikotoxinok és az oxidatív stressz: ok vagy okozat?*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián).

Gáspár Péter: *Járműorientált irányításelméleti kutatások*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián).

Bársony István: *Szilíciumtechnológia – és amit neki köszönhetünk*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székfoglalók a Magyar Tudományos Akadémián).

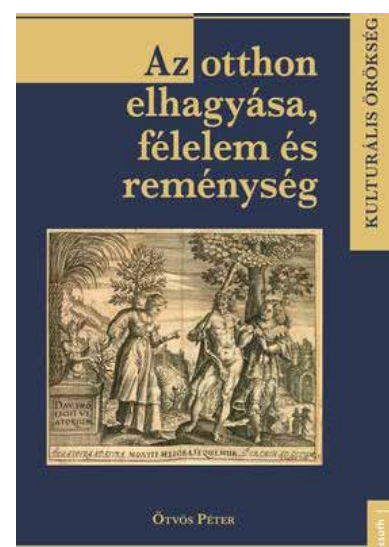
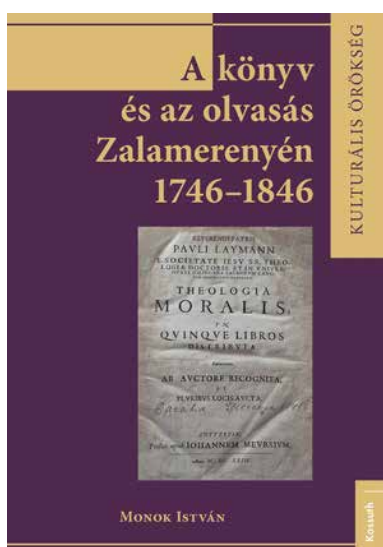
Borhy László: *Brigetio – Egy pannoniai határváros társadalma és kultúrája*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székközlések a Magyar Tudományos Akadémián).

Szalai Béla: *A tizenöt éves háború metszetein*, Budapest, MTA KIK, 2021.

Kocsis Károly: *Az etnikai alapú területi autonómiák múltja és jelene a Kárpát-medencében*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székközlések a Magyar Tudományos Akadémián)

Szalai Béla: *Így tudták, így hitték, így képzeltek. A magyar történelem kortárs metszetein 1514–1592*, Budapest, MTA KIK, 2021.

Mészáros András: *Megírható-e a magyar filozófia története?* Budapest, MTA KIK, 2021 (Székközlések a Magyar Tudományos Akadémián)



Szendrő Zsolt: *Hol érzi jól magát a nyúl? Kérdezzük meg a nyulakat is!* Budapest, MTA KIK, 2021 (Székközlések a Magyar Tudományos Akadémián)

The Waldstein Collection. Thomas Ender landscapes of upper Hungary, ed. Babus Antal, Mázi Béla, Rozsondai Béla, Budapest, MTA KIK–Méry Ratio Kiadó, 2021.

Monok István: *A könyv és az olvasás Zalamerenyén 1746–1846*, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2021.

V. Ecsedy Judit: *A könyvnyomtatás története Magyarországon a kéziszajtó korában 1473–1830*, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2021.

„Szerzz bölcsességet, szerzz eszességet” Goldziher Ignác (1850–1921) az európai iszlámtudományok megteremtője, szerk Dévényi Kinga, Kelecsényi Ágnes, Konrád Miklós, Budapest, MTA KIK, 2021.

Forget Not The Field. Hungarian Translation of a Poem by Thomas Moore, szerk. Ágnes Nagy, Győző Ferencz, Budapest, MTA KIK–Vinczemill, 2021.

Open Science. Nyílt tudomány magyar szemmel, szerk. Gaálné Kalydy Dóra, Budapest, MTA KIK, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120))

Ötvös Péter: *Az otthon elhagyása, félelem és reménység*, Budapest, MTA KIK–Kossuth Kiadó, 2021 (Kulturális Örökség)

Oláh Edit: *Új korszak a daganatos betegség hajlam genetikai hátterének megismerésében*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székfoglaló előadások a Magyar Tudományos Akadémián)

Solymosi László: *Szent László király sírja, kultusza és szentté avatása*, Budapest, MTA KIK, 2021 (Székfoglaló előadások a Magyar Tudományos Akadémián)

Krähling Edit: *Radnóti Miklós és Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni hagyatéka I. kötet*, Budapest, MTA KIK, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattárának katalógusai, 26/1.)

Krähling Edit: *Radnóti Miklós és Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni hagyatéka II. kötet*, Budapest, MTA KIK, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattárának katalógusai, 26/2.)

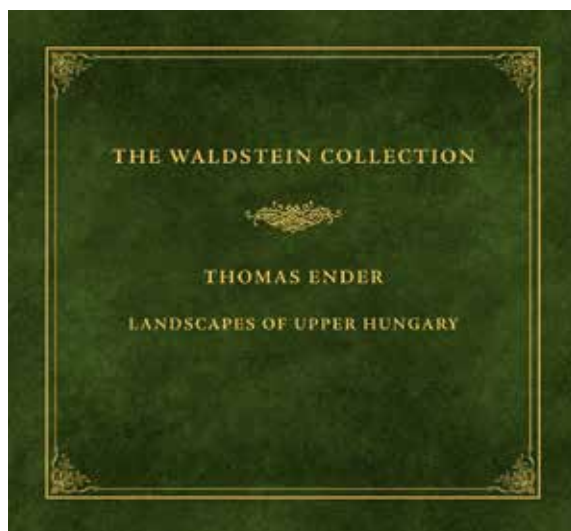


8.4 PUBLIKÁCIÓK

BABUS ANTAL

Könyv

The Waldstein Collection. Thomas Ender: Landscapes of Upper Hungary, written and list of pictures compiled by Béla ROZSONDAI, Béla Mázi, Antal BABUS, Somorja–Budapest, Méry RATIO Publisher–Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences, 2021, 339.



Cikk

Németh László szovjetunióbeli utazása, *Irodalmi Magazin*, 9(2021), 1. szám, 96–102.

Fjodor Ugllov, *avagy sebészkes százéves kézből*, *Magyar Művészet* (A Magyar Művészeti Akadémia lapja), IX. évf., 2. szám, 2021/2, 12–19.

Ecsetvonások egy „szakképzetlen könyvtáros” arcképehez. Vekardi Lászlóról, *Magyar Napló*, 2021. szeptember (XXIII. évf.), 50–54.

BILICSI ÉRIKA

Hazai folyóiratok minősítése a Magyar Tudományos Művek Tára alapján, *Belügyi Szemle: A Belügyminisztérium Szakmai Tudományos Folyóirata*, 69. évf., 5. szám, 723–733. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.5.1>

FEJŐS EDINA

Biblioterápia a pandémia idején. Üzenet a palackban online, *Könyv Könyvtár Könyvtáros*, 30. évf., 5. szám, 17–23.

GAÁLNÉ KALYDY DÓRA

A kiadókkal kötött Read and Publish szerződések, és a nyílt hozzáférésű publikálás hazai lehetőségei = Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021, 53–59. <https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.3>

A közösségi tudomány = Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 85–125. <https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.5>

Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 176.

HOLL ANDRÁS

Recommendations on FAIR metrics for EOSC, szerk. GENOVA, Françoise, JONES, Sarah, MAGNUS ARONSEN, Jan, BEYAN, Oya, HARROWER, Natalie, HOLL, András, W.W. HOOFT, Rob, PRINCIPE, Pedro, SLAVEC, Ana et al., Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2021.

Recommendations on certifying services required to enable FAIR within EOSC, szerk. GENOVA, Françoise, JONES, Sarah, MAGNUS ARONSEN, Jan, BEYAN, Oya, HARROWER, Natalie, HOLL, András, W.W. HOOFT, Rob, PRINCIPE, Pedro, SLAVEC, Ana et al., Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2021.

Csillagászati évkönyvek a XVII-től a XXI. századig = Meteor csillagászati évkönyv 2022, szerk. BENKŐ, József, MIZSER, Attila, Budapest, Magyar Csillagászati Egyesület (MCSE), 2021, 225–234.

A tudományos szakkönyvtárak és a nyílt tudomány (Open Science) = Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 11–51. <https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.2>

Az MTA KIK gyakorlata a nyílt tudomány támogatásában = Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 161–173. <https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.8>

Intézményi, támogatói szabályozások kialakítása a nyílt tudomány kutatási adatkezelési céljaihoz = Online térben az online térért : Networkshop 30: országos online konferencia. 2021. április 6–9. Eötvös Loránd Tudományegyetem, szerk. TICK József, KOKAS Károly, HOLL András, Budapest, HUNGARNET Egyesület, 2021, 189–194.

Polémia két könyv kapcsán a könyvtárak jövőjéről: Rendhagyó recenzió; Könyvtári Figyelő, 2021. évf., 1. szám, 100–102.

A Magyar Tudományos Művek Tára – alapvető információk és működési alapelvek. The Hungarian Science Bibliography – Description and Principles of Operation, Magyar Tudomány 182. évf., 1. szám, 81–89.

Online térben az online térért. *Networkshop 30: országos online konferencia*. 2021. április 6–9. Eötvös Loránd Tudományegyetem, szerk. TICK József, KOKAS Károly, HOLL András, Budapest, HUNGARNET Egyesület, 2021.

KAPUS ÉRIKA

Földes Györgyi. *Akit nem látni az erdőben. Avantgárd nőírók nemzetközi és magyar kontextusban*. Balassi, 2021, Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris E folyóirat, 11. évf., 1.szám, 97–102. Recenzió <https://doi.org/10.14232/tntef.2021.2.1-19>

Határjárások és határidentitások Czóbel Minka életművében. PhD disszertáció, 242.

Témavezető: Menyhért Anna. Disszertáció benyújtásának éve: 2020. Védés éve: 2021. Megjelenés/ Fokozatszerzés éve: 2021.

KELECSÉNYI ÁGNES

KELECSÉNYI Ágnes, KOVÁCS Nándor Erik, ÁRMIN Vámbéry. *A Hungarian Scholar of the Turkic World*, Budapest, Külgazdasági és Külügyminisztérium, 2021, 47.

KIS IVÁN

KIS Iván, *Kottanner Jánosné memoárja – retorikai eszközök, a mű lehetséges céljai, és Kottannerné jutalma*. *Memoires of Helene Kottanner – rhetorical methods, goals of the work and reward of Helene Kottanner*, Belvedere Meridionale, 2021, XXXIII. évf., 01, 54–70. <https://doi.org/10.14232/belv.2021.1.5>

KIS Iván, *Egy korokon és időkön átívelő mítosz. Attila hun király folyóba temetésének története*, Napi Történelmi Forrás (portál), 2021, 1. (<https://ntf.hu/index.php/2021/09/17/egy-korokon-es-idokon-ativelo-mitosz-attila-hun-kiraly-folyoba-temetesenek-tortenete/>)

KISS ANNA

KISS Anna, Soós Sándor, *Multivariate Bibliometric Analysis as a Tool of Understanding the Patterns of Academic Career Paths = Tudományos karrier a 21. század elején*, szerk. TARDOS Katalin, PAKSI Veronika, FÁBRI György, Szeged, Belvedere Meridionale, 2021, 168–173.

KISS Anna, *A Literature Review of Scientometric Methods to Model Academic Careers = Tudományos karrier a 21. század elején*, szerk. TARDOS Katalin, PAKSI Veronika, FÁBRI György, Szeged, Belvedere Meridionale, 2021, 145–167.

Soós Sándor, Kiss Anna, *Az „Open Access-előnyök” megnyilvánulása a hazai tudásprodukciónban: bibliometriai hatásvizsgálat = Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel*, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 61–84. <https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.4>

KISS Anna, TEMESI Ágoston, TOMPA Orsolya, LAKNER Zoltán, SOÓS Sándor, *Structure and trends of international sport nutrition research between 2000 and 2018. Bibliometric mapping of sport nutrition science*, *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, 2021, 18(1), 1–17. <https://doi.org/10.1186/s12970-021-00409-5>

LAKNER Zoltán, PLASEK Brigitta, KISS Anna, SOÓS Sándor, TEMESI Ágoston, *Derailment or turning point? The effect of the COVID-19 pandemic on sustainability-related thinking*, *Sustainability*, 2021, 13(10), 5506. <https://doi.org/10.3390/su13105506>

KISS Anna, SOÓS Sándor, TOMPA Orsolya, TEMESI Ágoston, LAKNER Zoltán, *Measuring Athletes' Perception of the Sport Nutrition Information Environment. The Adaptation and Validation of the Diet Information Overload Scale among Elite Athletes*, *Nutrients*, 2021, 13(8), 2781. <https://doi.org/10.3390/nu13082781>

LAKNER Zoltán, PLASEK Brigitta, KASZA Gyula, KISS Anna, SOÓS Sándor, TEMESI Ágoston, *Towards Understanding the Food Consumer Behavior–Food Safety–Sustainability Triangle. A Bibliometric Approach*, *Sustainability*, 2021, 13(21), 12218. <https://doi.org/10.3390/su132112218>

KORDICS NOÉMI

Arthur Holitscher: eine Schriftstellerlaufbahn aus der Peripherie der deutschen Literaturgeschichtschreibung = Germanistik im Spiegel: Wege und Umwege einer Wissenschaft, hrsg. Réka JAKABHÁZI, Ursula WITTSTOCK, Kerstin KATZLBERGER, Cluj-Napoca/Klausenburg/Kolozsvár, 2020 (Klausenburger Beiträge zur Germanistik, Bd. IX), 119–134.

Fordítás

WAGNER, Margarete, *A német nyelvű Petőfi-recepció Ausztriában*, *Magyar Napló*, Budapest, 2021. március, 41–46.

KOVÁCS NÁNDOR ERIK

KELECSÉNYI Ágnes, KOVÁCS Nándor Erik, Ármin Vámbéry. *A Hungarian Scholar of the Turkic World*, Budapest, Külgazdasági és Külügyminisztérium, 2021, 47.

KRÄHLING EDIT

Katalógus

KRÄHLING Edit, Radnóti Miklós és Radnóti Miklósné Gyarmati Fanni hagyatéka a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattárában, Budapest, MTA KIK, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Kézirattárának katalógusai, 26).

Szerkesztés

Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, 60. évf. Konferenciakötet (*Lonato Volume*) [2021] 3–4, 288.

Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae, 60. évf. 1–2, 206.

Fordítás

THOMAS KÖVES-ZULAUF, *Magna Mater római fogadásának kérdéséhez*, ford. KRÄHLING Edit = THOMAS KÖVES-ZULAUF, *Római vallás- és irodalomtörténeti tanulmányok*, Budapest, ELKH Moravcsik Gyula Intézet, 2021, 111–142.

Sajtó alá rendezés

MORAVCSIK Gyula, *Bíborbanszületett Konstantín mint magyar történeti forrás*, s.a.r. KRÄHLING Edit, *Antik Tanulmányok – Studia Antiqua*, 65/1, 93–132. <https://doi.org/10.1556/092.2021.00008>

LISZTES NIKOLETT

Tanulmány

Az örökhatározó és az örökösök. Adalékok a Széchenyi-gyűjtemény történetéhez, Magyar Könyvszemle, 2021, (137. évf.), 2. szám, 243–256. <https://doi.org/10.17167/mksz.2021.2.243-256>

MOLNÁR ANDREA

Az Elischer-féle Goethe-gyűjtemény a Magyar Tudományos Akadémián, az ELTE Könyvtár és Levéltár Hagyományok és kihívások című konferenciakötet számára (leadott kézirat)

MONOK ISTVÁN

BRÜCK, Anton, MONOK István, ZVARA Edina, *Bewahrte Geistigkeit und Kulturerbe von drei Nationen. Die Historische Bibliothek des Franziskanerklosters in Güssing*, Budapest–Güssing, Bibliothek und Informationszentrum der Ungarischen Akademie der Wissenschaften–Franziskanerkloster Güssing, 2021, 214. <https://doi.org/10.36820/bibliothekgussing.2021>

Barkóczy Ferenc (1710–1765) egri püspök könyvtára, szerk. DÓBÉK Ágnes, MONOK István, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021, 256.

Orlovsky Gézára emlékezve = Textológia és interpretáció a régi magyar irodalomban. Tanulmányok Orlovsky Géza emlékére, szerk. KISS Farkas Gábor, PESTI Brigitta, HAJDÚ Ildikó, Budapest, ELTE BTK, 2021, 11–12.

A magyarságtudós Jankovics József (1949-2021), Lymbus. Magyarságtudományi Forrásközlemények, 2021, 1–3.

„*Quorum (sc. librorum) numerum esset valde taediosum huc apponere*”: A könyvjegyzékírás alkotáslélektan = „... Tanácsaid hűség és igazság” Tisztelgő írások Dienes Dénes professzor úr 65. születésnapjára, szerk. CSORBA Dávid, SZATMÁRI Emília, Budapest–Sárospatak, Károli Gáspár Református Egyetem Egyház és Társadalom Kutatóintézetének Reformáció Öröksége Műhelye–Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar Egyháztörténeti Kutatóintézet–Tiszáninneri Református Egyházkerület, 2021, 275–279.

Lakatos István olvasmányai: a vágyott eruditio a székelyföldi katolikus papok számára a 18. század első felében = *Arte et ingenio. Tanulmányok Kovács András hetvenötödik születésnapjára*, szerk. GÁLFI Emőke, KOVÁCS Zsolt, P. Kovács Klára, Kolozsvár–Budapest, Erdélyi Múzeum-Egyesület–ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2021, 493–507.

A francia könyv arányának változása a magyar arisztokrácia könyvtáraiban a 18. században = *Album amicorum. Tanulmányok Sipos Gábor születésének hetvenedik évfordulójára*, szerk. BOGDÁNDI Zsolt, DÁNÉ Veronka, LUPESCU MAKÓ Mária, Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2021, 467–474.

Uralkodói művelődéspolitikai és a humanista szöveghagyományozás. Megfontolások az erdélyi fejedelmi könyvtár történetének kutatásához = *Dulce et utile. Tanulmányok Pintér Márta Zsuzsanna 60. születésnapjára*, szerk. KÖRÖMI Gabriella, KUSPER Judit, VERÓK Attila, Eger, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Líceum Kiadó, 2021, 197–206. <https://doi.org/10.46403/Dulceetutile.2021.197>

Intézményi- és magángyűjtemények 1609–1750. Könyvjegyzékek bibliográfiája, összeáll., szerk. MONOK István, Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ, 2021 (Könyvtártörténeti füzetek, XIV), 128.

Cui bono, seu cui prodest? = *Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel*, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 7–9.
<https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.1>

MONOK István, *A könyv és az olvasás Zalamerenyén: 1746-1846*, Budapest–Eger, Kossuth Kiadó–Eszterházy Károly Egyetem, 2021, 223.

L'Expansion ottoman vue de la région rhénane = L'orient inattendu. Du Rhin à l'Indus, szerk. BEN, Azzouna Nourane, LORENTZ, Claude, PANOZZO, de Léandra, Strasbourg, Bibliothèque Nationale et Universitaire de Strasbourg, 2021, 59–71.

MONOK, István, *A formação das bibliotecas científicas na Hungria dos primórdios da era moderna*, ford. GIORDANO, Claudio, LIVRO: REVISTA DO Nucleo de Estudos do Livro e da Edicao 9/10, 75–83.

NAGY ÁGNES

'Forget Not The Field". *Hungarian Translations of a Poem by Thomas Moore*, szerk. NAGY Ágnes, Budapest, MTA Könyvtár és Információs Központ, 2021.

Fordítás

Marina Abramović: *Aki átment a falon*, ford. NAGY Ágnes, Budapest, Athenaeum Kiadó, 2021.

PÁLINKÓ ÉVA

PÁLINKÓ Éva, *Attitudes of PhD Holders towards the Business Sector in Hungary, 2021 = Tudományos karrierrek a 21. század elején*, szerk. TARDOS Katalin, PAKSI Veronika, FÁBRI György, 231–251.

PÁLINKÓ Éva, RUSVAI MÓNika, *Az egyetemi-vállalati együttműködések helye és szerepe a kutatói életpályán, = Tudományos karrierrek a 21. század elején*, szerk. TARDOS Katalin, PAKSI Veronika, FÁBRI György, 2021, 221–230.

RUSVAI MÓNika

PÁLINKÓ Éva, RUSVAI MÓNika, *Az egyetemi-vállalati együttműködések helye és szerepe a kutatói életpályán, = Tudományos karrierrek a 21. század elején*, szerk. TARDOS Katalin, PAKSI Veronika, FÁBRI György, 2021, 221–230.

SALLAI-TÓTH LÁSZLÓNÉ MEZEY MÓNika

Végy két fehér kakast és tíz fenyőtoaszt. *Az Avoda Zara 1,5 értelmezési lehetőségei*, Református Szemle, 2021,(114), 487–495.

Soós SÁNDOR

KAMARÁS Katalin, MAKARA B. Gábor, Soós Sándor, *A „tudomanymetria.com” módszerének alkalmazhatósága pályázatok értékelésére*, Magyar Tudomány, 182. évf., 4. szám, 437–448.

KISS Anna, Soós Sándor, *Multivariate Bibliometric Analysis as a Tool of Understanding the Patterns of Academic Career Paths = Tudományos karrierrek a 21. század elején*, szerk. TARDOS Katalin, PAKSI Veronika, FÁBRI György, Szeged, Belvedere Meridionale, 2021, 168–173.

A Socio.hu Társadalomtudományi Szemle folyóirat pozíciójának feltérképezése a hazai társadalomtudományi folyóiratok kontextusában, Socio.hu: Társadalomtudományi Szemle, 11., 4, 1–16.

Soós Sándor, Kiss Anna, *Az „Open Access-előnyök” megnyilvánulása a hazai tudásprodukciónban: bibliometriai hatásvizsgálat = Open Science: Nyílt tudomány magyar szemmel*, szerk. GAÁLNÉ KALYDY Dóra, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ, 2021 (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 45(120)), 61–84.

<https://doi.org/10.36820/MTAKIK.KOZL.2021.OpenS.4>

KISS Anna, TEMESI Ágoston, TOMPA Orsolya, LAKNER Zoltán, Soós Sándor, *Structure and trends of international sport nutrition research between 2000 and 2018. Bibliometric mapping of sport nutrition science*, Journal of the International Society of Sports Nutrition, 2021, 18(1), 1–17. <https://doi.org/10.1186/s12970-021-00409-5>

LAKNER Zoltán, PLASEK Brigitta, Kiss Anna, Soós Sándor, TEMESI Ágoston, *Derailment or turning point? The effect of the COVID-19 pandemic on sustainability-related thinking*, Sustainability, 2021, 13(10), 5506. <https://doi.org/10.3390/su13105506>

KISS Anna, SOÓS Sándor, TOMPA Orsolya, TEMESI Ágoston, LAKNER Zoltán, *Measuring Athletes' Perception of the Sport Nutrition Information Environment. The Adaptation and Validation of the Diet Information Overload Scale among Elite Athletes*, *Nutrients*, 2021, 13(8), 2781. <https://doi.org/10.3390/nu13082781>

LAKNER Zoltán, PLASEK Brigitta, KASZA Gyula, KISS Anna, SOÓS Sándor, TEMESI Ágoston, *Towards Understanding the Food Consumer Behavior–Food Safety–Sustainability Triangle. A Bibliometric Approach*, *Sustainability*, 2021, 13(21), 12218. <https://doi.org/10.3390/su132112218>

SZABÓ ÁDÁM

Fordítás

BENKŐ Elek, SÁNDOR Klára, VÁSÁRY István, *A székely írás emlékei*, Budapest, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2021 (A székely rovásírásra vonatkozó, 16–18. századi latin nyelvű kéziratok és nyomtatványok.)

BETHLEN Farkas, *Erdély története VI. Erdély sötét évei: Báthory Zsigmond utolsó visszatérésétől Székely Mózes vereségéig (1601–1603)* (XI–XII. könyv), Budapest, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2021.

Egy nem jól hangzó dicséret: Ernst Soner az udvari életről = Latin nyelvű udvari kultúra Magyarországon a 15–18. században, szerk. BÉKÉS Enikő, KASZA Péter, KISS Farkas Gábor, Szeged, Lazi Könyvkiadó, 2021, 243–252.

SZEGEDI NÓRA

Egy új tapasztalatelmélet felé (Komorjai László: Idő és folytonosság. A tapasztalatfolyam fenomenológiája), *Magyar Filozófiai Szemle*, 65. évf., 1. szám, 210–217.

SZIKLAY Cs. MÓNIKA

„Vezérem a remény...” *Nemzethalál, nemzeti identitás és irodalomtörténetírás Erdélyi János és kortársai munkásságában = A remény*, szerk. BOKÁNYI Péter, Szombathely, Savaria University Press, 2021, 58–70.

TATÁR SÁNDOR

Fordítás

BRONNEN, Arnolt, *A dunai árvíz*, *Irodalom-Művészet-Tudomány (0133-056X)*: 53 (6), 6–12. (novella (műford.))

CAPUS, Alex, *Idő kérdése*, *Pannon Tükör*, (1219-6886): 26. 1., 9–13. (regényrészlet (műford.))

FEDERSPIEL, Jürg, *Egy ifjúsági mozgalom születése és letűnése*, *KULTER.HU*. (novella (műford.))

HEINE, Heinrich, *Lírai intermezzo IX.*, *Pannonhalmi Szemle*, (1216-9188): 29 (4), 64. (vers (műford.))

KRÜGER, Michael, *Odessza; Szarajevó; Berlin, Friedrichsstraße; Allmannshausen, október 31.; Nantes; Észak felé elhagyni a várost; Baden-Baden–St. Gallen; Koblenz; Allmannshausen, Parnasszus*: *Költészeti Folyóirat*, (1219-3275): 27 (2), 92–97. (versek (műford.)).

RAKUSA, Ilma, *Koljansk, Látó: a Romániai Írók Szövetsége és a Maros Megyei Tanács Szépirodalmi Folyóirata*, (1220-5982): 31 (12), 8–14.

RILKE, Rainer Maria, *Őszi nap: vers*, Pannonhalmi Szemle, (1216-9188): 29 (4), 65. (műford.)

SEETHALER, Robert, *Az utolsó tétel*, Tiszatáj: Irodalmi Művészeti és Társadalmi Folyóirat, (0133-1167): 75 (3), 21–26. (regényrészlet (műford.))

Versék

Scroll; Hold_máj, Székelyföld - Terra Siculorum, (1453-3871): 25 (12), 13–14.

Emlékkönyvbe; Légy hű, de ne; Környezettanulmány, Bárka: Irodalmi Művészeti és Társadalomtudományi Folyóirat, (1217-3053): 29 (5), 15–17.

Rajtamütés; Csömörből wiederbe, Műhely: Kulturális Folyóirat,(0138-922X): 44 (4), 23–24.

Milyenek a kicsodák, mert a kicsodák kicsodája az övék?!; Ideg(en)dúc; Lakatlan; Epitáfium, litera.hu

„Nincsen remény!”, Irodalmi Szemle: A Szlovákiai Írók Szövetségének Irodalmi Folyóirata, (1336-5088): 64 (11), 3–4.

Tudván tudva. De.; Fitymálnod nem lesz miért, Parnasszus: Költészeti Folyóirat, (1219-3275): 27 (3), 53–55.

Telepítendő: alkalmazkodás-alkalmazás; Talán ennyit a jövőperspektíváról; Csömörutaztató, Kalligram: Művészet és Gondolat, (1335-1826): 30 (10), 62–64.

TATÁR Sándor, GYUKICS Gábor (Műfordító), DUNCAN, Robertson (Műfordító), *That's How We Would Give; Only If; For My Mother; That Which Can't Be Postponed; Prayer for Ignorance; Varietas Delectat; My Pictures* (versek) = *They'll Be Good for Seed. Contemporary Hungarian Poetry*, Buffalo (NY), White Pine Press, 164–170.

A (valaha) szép(??) rímkovács vénségéről; Mittelhohe Minne (versek), Jelenkor: Irodalmi és Művészeti Folyóirat,(0447-6425): 64 (7-8), 811–812.

Önig; Rest ember lévén: versek, Kortárs: Irodalmi és Kritikai Folyóirat, (0023-415X): (5), 28

Fenyegetőznöm sincs mivel; Ez I (nem) célulvű revü (versek), árka: Irodalmi Művészeti és Társadalomtudományi Folyóirat, (1217-3053): 29 (2), 35–36.

...sok tünde nő...; Aúú! Csupa zörgő-csikorgó „vers” sor!; Botrányos haszontalanság. És még [a figyelmet is eltereli!]; Egy betagozódottra; Frusztrác'z' (versek), Mozgó Világ, (0324-4601): 47 (2), 43–45.

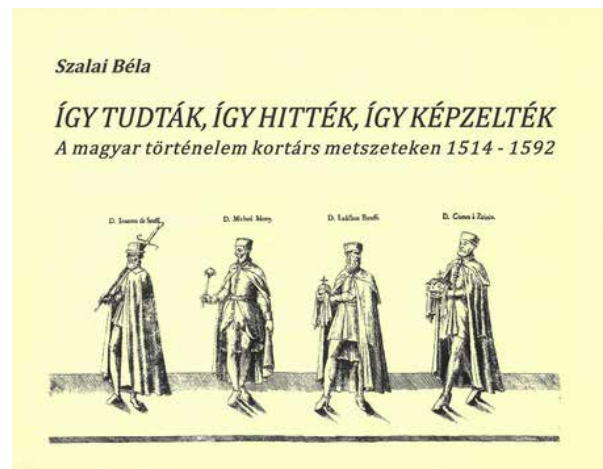
„Tempora mutantur” (vers), Népszava, (0133-1701): (2021. január 22.), 3.

HAALAADAAS, szerk. TATÁR Sándor, TÓTH-CZIFRA, Júlia, Budapest, Pesti Kalligram, 2021, 120.

Michael Krüger *europuzzle-ja*, Parnasszus: Költészeti Folyóirat, 27. évf., 2. szám, 90–91.

ZSIDI BERNÁT

Magyar Akadémikusok Névmutatója, Levéltári Szemle, 2021/2.



8.5 ELŐADÁSOK, PREZENTÁCIÓK, INTERJÚK

BABUS ANTAL

Előadás

Térképek, amelyek összekötnek. Szántai Lajos térképgyűjteménye. Az Országos Széchényi Könyvtár Alapítási Tudományos ülése. 2021. november 25.

Németh László *szovjetunióbeli útja, Monostori Imre kutatásai.* Tata, Piarista Rendház (a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság rendezvénye), 2021. december 9.

Interjú

Petrik Béla: *Aki elhozta a magyar irodalomba a moszkvai levéltárak anyagát. Beszélgetés Babus Antal irodalomtörténésszel.* Magyar Napló, 2021. szeptember (XXIII. évf.) 55–63.

TV

Arany János: *Kapcsoló könyv,* Duna TV, Család-barát, 2021. április 9. 10.35–11.55.

DÉVÉNYI KINGA

Vámbéry Studies Colloquium (online konferencia, Budapest)

2021. február 12. *In the eyes of the author of the commemorative speech: Arminius Vámbéry as seen by Ignaz Goldziher.*

Ignaz Goldziher and His Correspondents (online konferencia, Göttingen)

2021. november 12. *Ignaz Goldziher and His Bequest in the Library of the Hungarian Academy of Sciences* (keynote lecture)

2021. november 13. *“Your unconscious personal influence started me on my course”: On the Correspondence of Ignaz Goldziher and Duncan B. Macdonald*

MTA Magyar Tudomány Ünnepe

2021. november 15. *The Portrait of Goldziher: The Man Behind the Scholar*

Kőrösi Csoma Társaság (online)

2021. november 16. *Goldziher Ignác (1850-1921), a tudós és az ember*

FEJŐS EDINA

Üzenet a palackban. Biblioterápiás foglalkozások

FERENCZI ROLAND

2021. november 19. 'Bálint Gábor, az első magyar dravidológus'. Magyarok Dél-Ázsiában (hibrid) konferencia. MTA Székház, Pécs.

2021. június 18. 'Familiar Strangers in the South. Northern Indian Influences in the *Patirrupattu*'. 2nd meeting of the European Network of Dravidian Studies. (online előadás)

2021. március 17. 'Az ótamil szangam-irodalom rövid története a pálmafáktól a könyvtárakig'. Magyar Indiai Baráti Társaság. (online előadás)

GAÁLNÉ KALYDY DÓRA

Közösségi Tudomány, Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár, 2021. november 3. Magyar Tudomány Ünnepe

The Hungarian consortium of Electronic Information services. 2021 Forum on Future of the World Academic Libraris. 2021. november 1.

KELECSÉNYI ÁGNES

Alexander Csoma de Kőrös and the Oriental studies in Hungary. Exhibition and seminar *Pilgrim Scholar in Tibet*. Liszt Institute Delhi, Indira Gandhi National Centre for the Arts and MTA KIK (online előadás), 2021. október 12.

MOLNÁR ANDREA

Az Elischer-féle Goethe-gyűjtemény a Magyar Tudományos Akadémián, ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltárban rendezett Hagyományok és kihívások IX. könyvtárszakmai napon, 2021. augusztus 26.

Beszámoló az MTA Könyvtár és Információs Központ Goethe-honlapjáról. Magyar Goethe Társaság ülése, 2021. december 16.

MONOK ISTVÁN

A könyvtár egyeteme vagy az egyetem könyvtára?: Felsőoktatási könyvtárak az intézmény alapításakor: kora újkori magyarországi példák. Száz éves a szegedi Egyetemi Könyvtár. A szegedi könyvkultúra múltjából, Szeged, 2021. december 9.

Der Aufbau des Bibliothekssystems im Königreich Ungarn und im Großfürstentum Siebenbürgen im neuen Reichsrahmen (1686/1690-1815). Tagung: Kontinuität und Wandel – Neue Ansätze zur Buchgeschichte der Habsburgermonarchie im langen 18. Jahrhundert. Universität Wien, Universität Innsbruck, Wien, 2021. november 16–27.

Büszkén a múltra, ambícióval a jövőre: az MTA Könyvtár 200 éve. A Magyar Tudomány Ünnepe, Kétszáz éves lesz az MTA, Budapest, 2021. november 8.

Az anyanyelv aránya a kora újkori magyarországi és erdélyi olvasmányokban. Kulturális és nyelvi örökség, Sárospatak, 2021. november 4.

A könyvfirkától a művelődéstörténetig. Sárospatak, Tokaj-Hegyalja Egyetem, 2021. november 3.

Az Oroszországból visszahozott sárospataki könyvek tudományos jelentősége. Emlékkülés – 15. éve érkeztek vissza Oroszországból a sárospataki könyvek, Sárospatak, 2021. szeptember 11.

Les citations sources de la reconstruction des bibliothèques privées: Stephanus Samosius et Paulus Forro. 63^e Colloque international d'études humanistes. Parler avec les mots d'autrui. Europa Humanística – Centre d'études supérieures de la Renaissance, Université de Tours, Tours, Franciaország, 2021. július 1.

A magyarságtudomány helyzete, szervezeti és művelésének aktuális kérdései: Az olaszországi egyetemi magyar tanszékek képviselőinek találkozója. Róma, Accademia d'Ungheria, 2021. május 13.

A tízéves Kaleidoscopehistory helye a magyarországi művelődéstörténeti kutatásokban. Kaleidoscope Művelődés-, Tudomány- és Orvostörténet online folyóirat 10 éves jubileumi ülése, MTA KIK, Budapest, 2021. január 22.

NAGY ÁGNES

Angol szaknyelvi ismeretek könyvtárosoknak – Special English Studies for Librarians (Könyvtári Intézet) 2021. március 9–10.

OROSZ GERGELY

Rokonsági terminológia a tibeti császárság államszervezetében. ELTE BTK, Távol-keleti Intézet. *Család és identitás a Távol-Keleten* című konferencia., 2021. március 19.

The Alexander Books. Exhibition and seminar *Pilgrim Scholar in Tibet.* Liszt Institute Delhi, Indira Gandhi National Centre for the Arts and MTA KIK, 2021. október 8.

PÁLINKÓ ÉVA

Karriermodellek és karrierépítés a kutatásfejlesztésben. Különbségek és egyenlőtlenségek a munkaerő-piaci lehetőségek, a személyes kapcsolatháló és a munka-magánélet egyensúlya tekintetében. 2016–2021. OTKA zárókonferencia 2021.

SOÓS SÁNDOR

Multivariate Bibliometric Analysis as a Tool of Academic Career Research. Karrier a kutatás-fejlesztésben, ELKH TK, 2021. 06. 24.

Tudományos bizottsági tag/Scientific committee, *18th International Conference on Scientometrics & Informetrics*, ISSI, Leuven, 2021. 07. 12–15.

Amit a tudományometriáról tudni érdemes. Plenáris előadás, Fiatal Regionalisták XII. Konferenciája. Széchenyi István Egyetem, Győr, 2021. 10. 1–2.

Levezető elnök/Session Chair, *Universities and Rankings: Measured or Communicated?* International Conference, ELTE PPK, 2021. 05. 19–21.

Az MTA KIK által alkalmazott tudományértékelési rendszer bemutatása. Semmelweis Kutatói Szalon: Versenyképes publikáció – Ranking, openaccess. 2021. 10. 04.

Covid Tudástérkép és Tudásbázis Portál. Szakkönyvtári Seregszemle. 2021. 03. 31.

Tudomány mérés és kreativitás: összeegyeztethetők-e? A tudomány tudománya előadássorozat, SZTE BTK, 2021. 10. 20.

Soós Sándor, Holl András: *Tudománymetria: mi az, mire jó – és mire nem?* Az SZTE BTK Kulturális Örökség és Humán Információtudományi Tanszékének on-line előadássorozata, 2021. 04. 22.

Az egyetemi teljesítménymérés tendenciái. Mi van az egyetemi rangsorok mögött? sorozat, ELTE PPK, 2021. 02. 17.

University requirements, publication and cooperation with the scientific community. Sikeres Doktori Életpálya előadássorozat, ELTE PPK, 2021. 02. 26.

SZABÓ ÁDÁM

Jesuits and radical heterodoxy in East-Central Europe: Antonio Possevino's polemic writing against Antitrinitarians. Online konferencia: *The Counter-Reformation and the Book 16–17th.* September, 2021, Jagiellonian University, Krakow

Egy filológiai csúcsteljesítmény a 16. századi Magyarországon: Nicasius Ellebodus írásai Polübioszról. Konferencia: *A latin nyelv a kora újkori Magyarország és Erdély kultúrájában és művelődésében – V. Neolatin Konferencia.* Szeged, 2021. december 1–4.

Arisztotelész a Bibliában. Ernst Soner professzor beszéde a logika teológiai hasznáról. Konferencia: IV. Scriptorium Konferencia. Budapest, 2021. december 16–17.

TATÁR SÁNDOR

D. kisasszony és a csoda. Népszava: 286 pp. 4–4. Interjú.

9. RENDEZVÉNYEK, ISMERETTERJESZTŐ, NÉPSZERŰSÍTŐ PROGRAMOK

Könyvbemutató

2021. szeptember 8. *A jelenlét nem sziget – Írások William John Mc Cormack tiszteletére.* Köszöntőt mondott Monok István, az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója és Ronan Gargan, Írország budapesti nagykövete. William John Mc Cormack-kel Ferencz Győző, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke beszélgetett, utána pedig William John Mc Cormack magyar kapcsolatairól, az MTA Könyvtárának ajándékozott gyűjteményéről Nagy Ágnessel, az MTA Könyvtár és Információs Központ Gyűjteményszervezési Osztály vezetőjével beszélgetett.

Gróf Széchenyi István *HITEL* című, angolra fordított művének könyvbemutatója. MTA KIK Konferenciaterem, 2021. szeptember 17. Házigazda: Babus Antal

2021. november 3. Az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpontja, az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya és az MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya megrendezte Benkő Elek–Sándor Klára–Vásáry István: *A székelly írás emlékei* című kötetének bemutatóját. Köszöntőt mondott Fodor Pál, a BTK címzetes főigazgatója. A szerzőkkel Szörényi László beszélgetett a könyvről.

	Rendezvények	Rendezvények száma	Részvevők száma (fő)
1.	Kulturális, közművelődési, közösségi rendezvények	24	840
2.	Olvasáskultúra-fejlesztő programok		
	Üzenet a palackban (biblioterápia)	11 (főként online)	165
3.	Konferenciák	12	780
4.	Egyéb rendezvények	EISZ: 14 Értekezletek: 10 Science Meetup: 1	EISZ: 350 Értekezletek: 200 Science Meetup: 60
5.	Online rendezvények	94	140
	Összesen	166	2535

9.1 PROGRAMSOROZATOK

Üzenet a palackban biblioterápiás beszélgetéssorozat – online (vezeti: Fejős Edina főkönyvtáros, biblioterapeuta)

Januári téma: Fodor Ákos *Impromptu* című verse

Februári téma: Szabó T. Anna *Zeneterápia* című novellája

Márciusi téma: Acsai Roland *Nem mese* című verse

Áprilisi téma:	a korábban megkezdett téma folytatása Acsai Roland <i>Nem mese</i> című verse és egy meglepetés-szöveg alapján
Májusi téma:	meglepetés
Júniusi téma:	Kosztolányi Dezső <i>Boldogság</i> című novellája
Októberi téma:	Kosztolányi Dezső <i>Fejtőrő felnőtteknek</i> című verse
Novemberi téma:	Ljudmila Ulickaja <i>Alisza halált vesz</i> című novellája Rakovszky Zsuzsa <i>A Hold a hetedik házban</i> című novellája

Üzenet a palackban biblioterápiás beszélgetéssorozat – élőben (vezeti: Fejős Edina főkönyvtáros, biblioterapeuta)

2021. szeptember 20.	Téma: Kosztolányi Dezső <i>Fejtőrő felnőtteknek</i> című verse
2021. október 18.	Téma: Ludmila Ulickaja <i>Alisza halált vesz</i> című novellája
2021. november 15.	Téma: Rakovszky Zsuzsa <i>A Hold a hetedik házban</i> című novellája
2021. december 15.	Téma: Kiss Judit Ágnes <i>Macska télire</i> című verse

Budapest Science Meetup – online

2021. február 11.	Szabadon elérhető, digitális formájú tudományos tartalmak Előadó: Holl András, MTA KIK
-------------------	---

Taiwan Lectures-sorozat

Hsiang-Yin Sasha CHEN 陳相因: *Master, Mara and the Mad Man: Absorbing Russia and the East Europe in the Prose of Lu Xun*. A 2017-ben a Tajvani Nemzeti Könyvtár Center for Chinese Studies-al megkötött szerződésünk értelmében évenként egy Tajvannal foglalkozó előadás megtartását vállaltuk. Mint minden második évben, most a tajvani könyvtár biztosított előadót, mi házigazdaként és az esemény moderátoraként vettünk részt 2021. november 9-én online közvetített programon.

9.2 KIÁLLÍTÁSOK

Keleti Gyűjtemény

Október 4-én India egyik legrangosabb művészeti központjában, az Indira Gandhi National Centre for the Arts-ban nyílt meg a Keleti Gyűjtemény *The pilgrim scholar* című Kőrösi Csoma Sándor emlékkiállítása. Az utazó kiállítás október 28-tól a Bengáli Ázsiai Társaság kolkatai székházában volt látható.

Október 21-én a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeumban a 2019-es YBKH-s *Vámbéry kiállításunk* némileg rövidített változatát mutattuk be.

A KKM és a Türk tanács megbízásából a 2019-es *Magyarok a Selyemúton* sorozatban bemutatott *Vámbéry-kiállításunkat* utazó kiállítássá alakítottuk. A kazah, illetve üzbég nyelven elkészült roll-up változat Közép-Ázsiában több helyszínen bemutatásra került.

A Magyar Tudomány Ünnepe 2021-es eseménysorozat keretében, nemzetközi konferenciához kötődően nyílt meg november 15-én *Szerezz bölcsességet, szerezz eszességet* címmel az MTA székház aulájában 3 hónapig nyitva tartó Goldziher Ignác centenáriumi kiállítás. A kiállításához elkészült a Könyvtár Goldziher honlapja is, valamint egy teljes személyi bibliográfia, és a REAL-ban elérhető vált Goldziher összes írásának digitalizált változata.

9.3 VENDÉGEK, LÁTOGATÓK

Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály

November 17-én a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtára könyvtárosait látta vendégül a Tájékoztatási és Olvasószolgálati Osztály.

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Július 1.	Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára szervezésében diákok Hodinka Antal kézíratait tekintették meg. (20 fő, 15 perc, Vágvölgyi Dávid)
Július 23.	Sike Erika, a Library of Congress Germanic and Slavic Division East Central Europe Section Washington munkatársa. (4 fő, 20 perc, Babus Antal)
Augusztus 31.	Kollár László Péter, az MTA főtitkára, Erdei Anna az MTA főtitkárhelyettese, Balla Andrea, az MTA Főtitkári és Főtitkárhelyettesi Titkárság titkárságvezetője, Sárpátki Árvácska, az MTA Kutatási Pályázatok Osztálya osztályvezetője. (4 fő, 100 perc, Babus Antal)
Október 11.	A könyvtár, ami összeköt program résztvevői. (20 fő, 60 perc, Babus Antal)
Október 21.	A Károli Gáspár Református Egyetem diákjai, Sarnyai Csaba Máté vezetésével. (4 fő, 60 perc, Babus Antal)
November 5.	Diákok az Akadémián. (3x25 fő, 3x40 perc, Babus Antal)
November 12.	Jelena Glisovic (Head of Cartographic Collection Special Collections Department National Library of Serbia) (2 fő, 30 perc, Babus Antal, angol nyelven)
November 17.	A Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai Haffner Rita és Tömöry Pál kíséretében. (6 fő, 60 perc, Babus Antal)

9.4 DOKUMENTUMOK KÖLCSÖNZÉSE KIÁLLÍTÁSOKHOZ

Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye

Transzperiféria Mozgalom: Globális Kelet-Európa és Globális Dél. Fészek Művészklub, az OFF-Biennále Budapest keretében. (2021. 04. 23. – 05. 30.) Kölcsönzött műtárgy: digitális másolatok.

Szent Péter esernyője alatt. Mikszáth Kálmán Emlékház. Szklabonya, Szlovák Nemzeti Múzeum Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma (állandó kiállítás, 2021. május 29.–) Kölcsönzött műtárgy: digitális másolatok.

Premontreiek 900. A 900 éves premontrei rend története Magyarországon. Gödöllői Premontrei Apátság, Magyar Nemzeti Múzeum, Pulszky-terem (2021. 05. 28. – 2021. 09. 15.) Kölcsönzött műtárgy: Lányi kódex (K 43).

A valószerű képei. Barabás Miklós (1810–1898) portréi az Akadémián. MTA Művészeti Gyűjtemény (2021. 06. 20–26.) Kölcsönzött műtárgy: 13 tétel

A belső emigráció évei. Tihanyi Alkotók Háza. (2021. 07. –) Kölcsönzött műtárgy: Illyés Gyula *Tihanyi barátaimhoz* című versének digitális másolata.

Kazinczy Ferenc életét bemutató kiállítás. Petőfi Irodalmi Múzeum – A Magyar Nyelv Múzeuma (Sátoraljaújhely – Széphalom). Kölcsönzött műtárgy: Kazinczy Ferenc rajza az alsóregmeci épületekről (RUI 4r. 261).

Petőfi Szülőház és Emlékmúzeum új állandó kiállítása. Kiskőrös. Kölcsönzött műtárgy: *Miért van így?* Szendrey Júlia kézírata (MTA KIK Kézirattár K524/1)

Pálosok. Magyar Nemzeti Múzeum (2021. 06. 1. – 09. 30.) Kölcsönzött műtárgy: Czech-kódex (K 42)

Vörösmarty Mihály Emlékiállítás. Vörösmarty Emlékház, Kápolnásnyék (2021. 06. 27. – 2022. 06. 27.) Kölcsönzött műtárgy: Vörösmarty Mihály íróasztala. (Meghosszabbítottuk a 2020. 06. 03-án kötött szerződést.)

Bajnai Sándor–Metternich-kastélyegyüttes és parkja turisztikai célú fejlesztése. (Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.) (2021. 09. 01. – 2027. 09. 01.) Kölcsönzött műtárgy: Andrássy-Sterio Károly: *Gróf Széchenyi István lóháton* című képének digitális másolata.

Dante 700. Petőfi Irodalmi Múzeum (2021. 09. 14. – 2021. 12. 31.) Kölcsönzött műtárgy: Babits Mihály: *Dante fordítása.* Műhelytanulmány (Ms 633/6.). Digitális másolat.

rakhely. #ruhatárvan!_13 MTA Művészeti Gyűjtemény, MTA palotája (2021. 09. 23–27.) Kölcsönzött műtárgyak: leltárkönyvek (K 1725–1727); boríték (K 1277/4. sz.)

Az esetlegesség rétegei. Pilinszky János fényképei. Kertész Imre Intézet, Múcsarnok (2021. 10. 12 – 2021. 11. 28.)
Kölcsönzött műtárgy: 19 digitális kép.

„Szerezz eszességet, szerezz bölcsességet!” Goldziher Ignác az európai iszlámtudományok megteremtője. MTA palotájának előcsarnoka (2021. 11. 15. – 2022. 02. 15.) Kölcsönzött műtárgy: 4 levél + 1 nyomtatvány.

Álmok álmodói – Világraszóló magyarok 2.0. Millenáris (2021. 12. 17–) Kölcsönzött műtárgy: 32 digitális kép.

Keleti Gyűjtemény

2021. szeptember 14. – 2022. augusztus 17.

A kölni Kolumba Kunstmuseum des Erzbistums *In die Weite –Aspekte jüdischen Lebens in Deutschland c.* kiállításra két-két kötetenként, márciusi cserével, kölcsönözzük a Misné Tóra 4 kötetét. (Kaufmann A77)

9.5 KÖNYVTÁRI EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Együttműködési megállapodást kötöttünk a Tokaj-Hegyalja Egyetemmel. A Könyvtár különböző kutatástámogatási szolgáltatásokat (könyvtári képzés, DOI, OJS, MTMT, REAL használat) nyújt az újonnan alakult egyetemnek.

Aláírtuk a LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries) és az MTA KIK együttműködési megállapodását a 2023. évi LIBER konferencia szervezéséről és lebonyolításáról.

9.6 RÓLUNK ÍRTÁK, RÓLUNK SZÓL

Petrik Béla: *Aki elhozta a magyar irodalomba a moszkvai levéltárak anyagát. Beszélgetés Babus Antal irodalomtörténésszel.* Magyar Napló, 2021. szeptember (XXIII. évf.) 55–63.

Megemlékezések, konferenciák, kiállítás Goldziher Ignác halálának 100. évfordulóján
Orbán Eszter 2021. 11. 18. Szombat Online

MTA: *Ünnepi megemlékezés Goldziher Ignácra*
Hajós Anna 2021. december 17. TTG Hungary

<https://archive.tilos.hu/sounds/podcast/Foldalatti-Slam-Akademia-Tilos-Radio-Podcast-Az-MTA-Goldziher-Ignac-kiallitasarol-kerdezi-Devenyi-Kingat-es-Konrad-Miklost-Molnar-Peter.mp3>

<https://dunaszerdahelyi.sk/az-obi-ugorokrol-es-vamberyrol-mesel-mult>

10. GAZDÁLKODÁS

Bevételek (E Ft)	
Megnevezés	Összeg
NAV 2020. évi SZJA átutalása	32
MTA Szakmai feladatok támogatása	49 001
NKFIH – EISZ támogatás	1 950 000
NKFIH – MTMT támogatás	80 000
NKFIH – OTKA Monok István	6 495
NKFIH – OTKA Szabó Ádám	10 393
NKA – Open Science kötet	262
Átvett pénzeszköz összesen: B16–B25	2 096 183
Készlet értékesítés (könyv, folyóirat, egyéb)	574
Könyvtári szolgáltatások bevétele	3 972 394
Ingatlan bérbeadás bevétele (EXLH, Ráday, rendezvények)	7 335
Kiszámlázott ÁFA bevétel	1 070 077
NAV ÁFA visszatérítés	55 859
Árfolyam nyereség bevétele	7 960
Saját működési bevétel összesen B4	5 114 199
Szép Magyar Könyv díj + adomány	201
Átvett működési támogatás összesen B65	201
2020.évi pénzmaradvány igénybevétele	350 447
2021. évi bérkifizetés előlege	28 650
2020.évi pénzmaradvány igénybevétele	379 097
MTA eredeti előirányzat	567 700
MTA informatikai osztály áthelyezése miatt elvonás	-15 523
MTA béremelés támogatás	29 619
MTA Microsoft támogatás	1 444
MTA kompenzációs támogatás	198
MTA kompenzáció elszámolás visszautalása	-33
MTA minimálbér támogatás	97
MTA minimálbér visszautalása	-29
MTA – Szakmai feladatok támogatása	4 999

Bevételek (E Ft)	
Megnevezés	Összeg
MTA – Török Ádám volt főtitkár kutatás támogatás	17 500
MTA – Digitalizálás támogatás	40 000
MTA – Székfoglaló támogatás	6 000
MTA – ELKH – MTMT támogatás	18 800
MTA – ELKH – HRDA támogatás	50 000
MTA – ELKH – fiatal kutatók támogatása	9 223
MTA – EMMI – Szalai Béla kötet támogatás	2 500
MTA v EMMI – ODR támogatás	2 400
MTA – EMMI – Keleti Gyűjtemény + Kézirattár támogatás	2 700
MTA – EMMI – Levéltár támogatás	800
MTA központi támogatás	738 395
Bevétel összesen	8 328 075

Kiadások (E Ft)	
Megnevezés	Összeg
Személyi juttatások	555 872
Munkaadókat terhelő járulékok	88 078
Személyi juttatások + járulékok összesen	643 950
Állománygyarapítás: könyv, folyóirat	27 623
Üzemeltetési anyagok beszerzése	3 966
Informatikai szolgáltatások	5 782 665
L GK üzemeltetési kiadások	108 806
Szakmai tevékenységet segítő szolg.	95 632
Egyéb szolgáltatás: posta, szállítás, bankköltség	12 559
Kiküldetések	2 462
Egyéb kiadás összesen	18 761
ÁFA	1 123 879
Árfolyamvesztés	21 777
Dologi kiadások	7 198 130
Nemzetközi tagdíjak	18 172
Átadás fejezetnek	50 000
Egyéb működési kiadások	68 172
Beruházások	9 881
Beruházások ÁFÁ-ja	2 657
Intézményi beruházás ÁFÁ-val	12 538
Kiadás összesen	7 922 790

	Maradvány (E Ft)
Bevételek összesen	8 328 075
Kiadások összesen	7 922 790
Módosított pénzmaradvány	405 285
MTA Szakmai feladatok	18 541
MTA – Székfoglaló	4 386
NKFIH – OTKA Monok István	5 641
NKFIH – OTKA Szabó Ádám	7 028
NKA – Open Science kötet	18
2021. évi bérkifizetés előlege	28 650
KIK + EISZ saját bevétel kötelezettségvállalással terhelt maradványa	341 021
Módosított pénzmaradvány összesen	405 285

10.1 GAZDÁLKODÁSSAL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK

Létszámváltozások bemutatása

Az engedélyezett átlaglétszám 2021. év elején 109 fő volt, amelyhez 3 fő fiatal kutató csatlakozott. Ez a szám nem változott 2020-hoz képest. 2021. évben a kilépő dolgozók száma 8 fő, előző évhez képest 6 fővel kevesebb. A belépő dolgozók száma 9 fő, ugyanannyi mint tavaly. Összességében elmondható, hogy az intézetben tulajdonképpen nincs fluktuáció.

A statisztikai létszám 111 fő, teljes munkaidős munkatársak száma 103 fő, részmunkaidős munkatársak létszáma 13 fő. Az állományi létszám év végén 116 fő volt. Jubileumi jutalomban 1 fő részesült ebben az évben. A teljes munkaidős munkatársak átlagbére 383 920 Ft-ot tett ki. Jelenleg 2 fő van fizetés nélküli szabadságon és 3 fő van szülési szabadságon. 2021-ben több munkatárs engedélyt kapott otthoni munkavégzésre.

Az intézmény által kiemelésre érdemes megjegyzések a bevételi és kiadási tételekkel kapcsolatban, kiemelten a személyi juttatásokra

2021. évben a könyvtár pályázati rendszere ismét stabil volt. A Magyar Tudományos Akadémia 17,5 M Ft összeggel támogatta Török Ádám adományát, 6 M Ft-tal támogatta a székfoglaló előadások kiadását, kiadását, 40 M Ft összeggel a digitalizálást és 54 M Ft-tal a könyvtár szakmai tevékenységét (ez tartalmazza az akadémikusválasztást is). A két nagy nemzeti program a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivataltól kapta a támogatását: az Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program 1950 M Ft-ot, a Magyar Tudományos Művek Tára pedig 80 M Ft-ot. Továbbá az NKFIH támogatást nyújtott a határon túli EISZ tagintézetek számára és az Open Access kvóták emelésére 183,8 M Ft összegben, illetve a FÖCIK földtudományos rendezvényekre 15,8 M Ft-ot.

Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat pályázataival az MTMT, a HRDA és a fiatal kutatók munkáját segítették, összesen 78 M Ft értékben. Egy Nemzeti Kulturális Alap pályázat futott az évben 0,2 M Ft összegben, négy Emberi Erőforrások Minisztériuma pályázat 8,4 M Ft összegben és két sikeres OTKA kutatás zajlik, a harmadik OTKA kutatás lezárult év elején.

A 2021. évi eredeti előirányzat 6124 M Ft, a módosított előirányzat összesen 8328 M Ft, ami 0,2%-kal csökkent az előző évben képest. Saját bevételünk (5114 M Ft) az előző évhez képest 7,8 %-kal növekedett.

A személyi jellegű kifizetések (556 M Ft) 1,6 %-kal haladták meg az előző évit, a járulékok (88 M Ft) 7,3 %-kal lettek alacsonyabbak, a járulékkulcs csökkenése miatt. A személyi jellegű kifizetések közül kiemelve a törvény szerinti illetményt (406 M Ft) körülbelül annyi volt, mint előző évben (-0,4%), a megbízási díjak és a reprezentációs költségek összege nagyságrendileg nem változott. A Pénzügyminisztérium tájékoztatása alapján a jogviszony-átalakulással érintett kulturális foglalkoztatottak 6%-os béremelésre váltak jogosulttá, ezt havi bontásban minden munkatárs megkapta keresetkiegészítésként. A fiatal kutatók bére és járuléka az ELKH támogatási szerződések alapján kiutalásra kerültek, összesen 9,2 M Ft.

Dologi kiadások (7266 M Ft) nagyságrendje ugyanaz, mint előző évben, a beruházások (13 M Ft) pedig 29,5%-kal csökkentek a 2020. évhez képest. Dologi kiadások közül fontos kiemelni, hogy a szakmai könyvek, folyóiratok beszerzése (28 M Ft) 17,6%-kal csökkent, tekintettel arra, hogy a rezsiköltség szinte teljes mértékben elviszi a dologi keretet, jelenleg 109 M Ft, azaz 16%-kal magasabb az előző évnél. Az informatikai szolgáltatások kiadása (5783 M Ft) 3,2%-kal csökkent, ennek oka, hogy az árfolyam hasonló volt az előző évhez képest, de valójában szinte ugyanazokat vásároltuk meg. MTA támogatásokból tudtuk fedezni a könyvtári dologi kiadásokat.

Kutatási projektek gazdálkodásának összefoglaló értékelése

2021. évben két sikeres NKFIH- Országos Tudományos Kutatási Alapprogram pályázat futott, egyik Monok István *Levelek, könyvek, kincsek: Esterházy Pál barokk udvarának emlékei* kutatása, összesen 4 évre 25,2 M Ft értékben, másik Szabó Ádám *Nicasius Ellebodus levelezésének kritikai kiadása és kapcsolatrendszerének vizsgálata* 3 év 29,8 M Ft értékben.

Év elején lezárult Soós Sándor projektje, aminek a témája a *Karriermodellek és karrierépítés a kutatás-fejlesztésben* és 4 év alatt összességében 4,5 M Ft értékű volt.

Vagyoni helyzet, ezen belül a beruházás és felújítás alakulásának bemutatása

A vagyoni helyzetünk 2021-ben 48,7 M Ft, ami csupán 30%-os csökkenést mutat. Az immateriális javak értéke 31,7 M Ft, ami előző évhez képest 26%-kal csökkent, a gépek, berendezések, felszerelések pedig jelenleg 17 M Ft, ami 37%-kal csökkent a tavalyihoz képest.

Ebben az évben tárgyi eszköz 1,2 M Ft értékben került leselejtezésre.

Egyéb fontos témakörök

A 2020. évben keletkezett maradvány 350 M Ft volt, ennek felhasználása, mint pályázati maradvány és szállítói tartozás, 2021-ben megfelelően megtörtént.

Könyvtárunk 2021. évi maradványa 405 M Ft, melynek az átfutó pályázati összegéből, a szállítói maradványból áll és tartalmazza a decemberi bérmegelőlegezés összegét.

Két hosszútávú bérleti szerződésünk van, egyik az EX-LH Kft. (új nevén: Softlink Kft.) irodabérlete, másik a Ráday Gyűjtemény raktárhelyiség bérlete. Az erről szóló egyeztetés az MTA LGK-val megtörtént.

Fontos megemlíteni, hogy a két országos közfeladatunk: az EISZ és az MTMT, az NKFIH pályázataival segítségével 2021. évben szakmailag és pénzügyileg stabilan álltak, minden tervüket meg tudták valósítani. Az árfolyam kedvezett 2021-ben, szinte minden adatbázist a magasan tervezett árfolyamok alatt tudtunk kifizetni.

Pályázataink segítségével számos könyvünk jelenhetett meg. Vállalkozási tevékenységet továbbra sem folytattunk.

10.2 EURÓPAI UNIÓS PÁLYÁZATOK

Az MTA KIK V4-es pályázatot nyújtott be Anton Straka (1893–1944) csehszlovák diplomata 8000 képet tartalmazó hagyatékának honlapon történő közzétételére, valamint a témában tudományos konferenciák szervezésére. A pályázat neve: *Possibilities of cultural cooperation in our region – Lessons from the Anton Straka Inheritance*. A projekt koordinátora: Babus Antal.

10.3 SZERZŐDÉSEK ALAPJÁN LÉTREJÖTT PROJEKTEK

A Külgazdasági és Külügyminisztérium a *Vendégoktatók a magyar kultúráért* programsorozat keretében Delhiben és Kalkuttában megrendezésre kerülő *A tudós zarándok – Kőrösi Csoma Sándor emlékkiállítás* elkészítésére kötött szerződést a Keleti Gyűjteménnyel.

Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány a benyújtott dokumentációnk alapján kiadta a teljesítésigazolást a *Magyarok a Selyemúton 3.*, záró kiállításáról, és a szerződésben megállapított teljes összeget április 28-án kifizették a könyvtárnak. A kiállítás a megrendelő kiállítóhelyének megszűnése miatt nem valósult meg.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium/ Türk Tanács megbízásából *Vámbéry* roll-up kiállítást készítettünk kazah, majd üzbég nyelven.

A Magyar Tudomány Ünnepe keretében az MTA megbízási szerződésével készítettük el a Goldziher centenáriumi kiállítást.

A fenti öt projekt összértéke 11 060 000 Ft volt.